aydın, sanatçı, yazar, sendika ve insan hakları kuruluşları yöneticilerinin yaptığı ortak duyuru ●

'Muasır medeniyetler seviyesine ulaşma' hedefi cumhuriyetin kuruluş ilkesidir. Bu ilkenin günümüzde hayata geçirilmesinin; demokratikleşmek, sivilleşmek, kendi yurttaşlarıyla ve dünyayla barışarak hiçbir yurttaşı 'sözde' saymayan, hiçbir ülke ve halka düşmanlık beslemeyen bir zihniyet ve hukuka erişmekle sağlanacağına inanıyoruz." Ülkemizde demokrasi, sivilleşme ve barış sürecinin, son günlerdeki gelişmelerle engellenmek istendiğini görüyor; yeniden şiddet ve çatışma ortamına dönüleceği kaygısını taşıyoruz.

Ceza Yasası'na düşünce, ifade ve basın özgürlüğünü kısıtlayan, siyasal eleştiriyi neredeyse yasaklayan maddelerin konulmak istenmesi, bu vahim yönelimin hukuksal alana yansıması olarak görünüyor. İlgili maddeler, sadece medya mensuplarının sorunu olmakla kalmayıp, halkın haber alma hakkını sınırlayan, kısıtlayan, yer yer yok eden bir içerik taşıyor. Yasa düzenlemesi ertelenmiş de olsa, bu konudaki kaygılarımız sürüyor.
Nevruz kutlamaları sırasındaki çeşitli provokasyonlara ve birkaç çocuğun bayrak yırtmaya kalkışmasına tepkiler, devlet katlarından da destek görerek hızla ırkçı-milliyetçi bir düzleme kayıyor. Trabzon'da, linç teşebbüsüne varan olayları ve saldırganlar yerine saldırıya uğrayan gençlerin gözaltına alınmasını tepki ve kaygıyla izliyoruz.

'Bayrak istismarı'
Yurttaşların bayrağa saygı duygusu istismar edilerek, uzlaşmazlık hedefinde buluşan Türk ve Kürt aşırı milliyetçiliğinin kışkırtmalarıyla, kitlesel histeriye dönüştürülüyor.
Yurttaşlarımız arasında çatışmalara yol açabilecek bu tırmanışın, ülkemizi yeniden şiddet ve gerginlik ortamına sürükleyeceğinden kaygılıyız.
Bir kaymakam, bütün yetkilerini aşarak, yazarlara ve kitaplara karşı linç kampanyası başlatıyor.
Benzeri olayların tekrarlanabileceğinden ve Nazi dönemini hatırlatan bu uygulamanın sorumlusunun derhal görevinden alınmamış olmasından kaygı duyuyoruz.
Bugünlerde uluslararası ölçekte gündeme gelmekte olan soykırım konusu ve azınlık hakları tartışmaları, bu kaygı verici ortamı daha da ısıtacak. Bu konularda, karşılıklı güvensizlik, hatta düşmanlıkları ortadan kaldıracak barışçı ve yatıştırıcı politikaların, taviz değil, aklın ve sağduyunun gereği olduğuna inanıyoruz.

'Sözde yurttaş' olmamalı
'Muasır medeniyetler seviyesine ulaşma' hedefi cumhuriyetin kuruluş ilkesidir. Bu ilkenin günümüzde hayata geçirilmesinin; demokratikleşmek, sivilleşmek, kendi yurttaşlarıyla ve dünyayla barışarak hiçbir yurttaşı 'sözde' saymayan, hiçbir ülke ve halka düşmanlık beslemeyen bir zihniyet ve hukuka erişmekle sağlanacağına inanıyoruz. Son günlerdeki gelişmelerin bu yolda atılmış adımları gerilettiği, umutları soldurduğu görüşündeyiz.
Ayrımcı, yasakçı, statükocu ve çatışmacı zihniyetin ülkemize egemen olmasına razı değiliz.
Ülkenin geleceğine karar vermeye yetkili tüm devlet kurumlarını ve dar siyasal çıkar hesaplarıyla ortamı ve kitleleri germeyi sürdüren çevreleri uyarıyor, sağduyuya davet ediyoruz. ●

31

ankara şubesi

BÜLTEN

tmmob mimarlar odası

MODERNLEŞME SÜRECİNDE ANKARA VE CUMHURİYET KENTLERİ

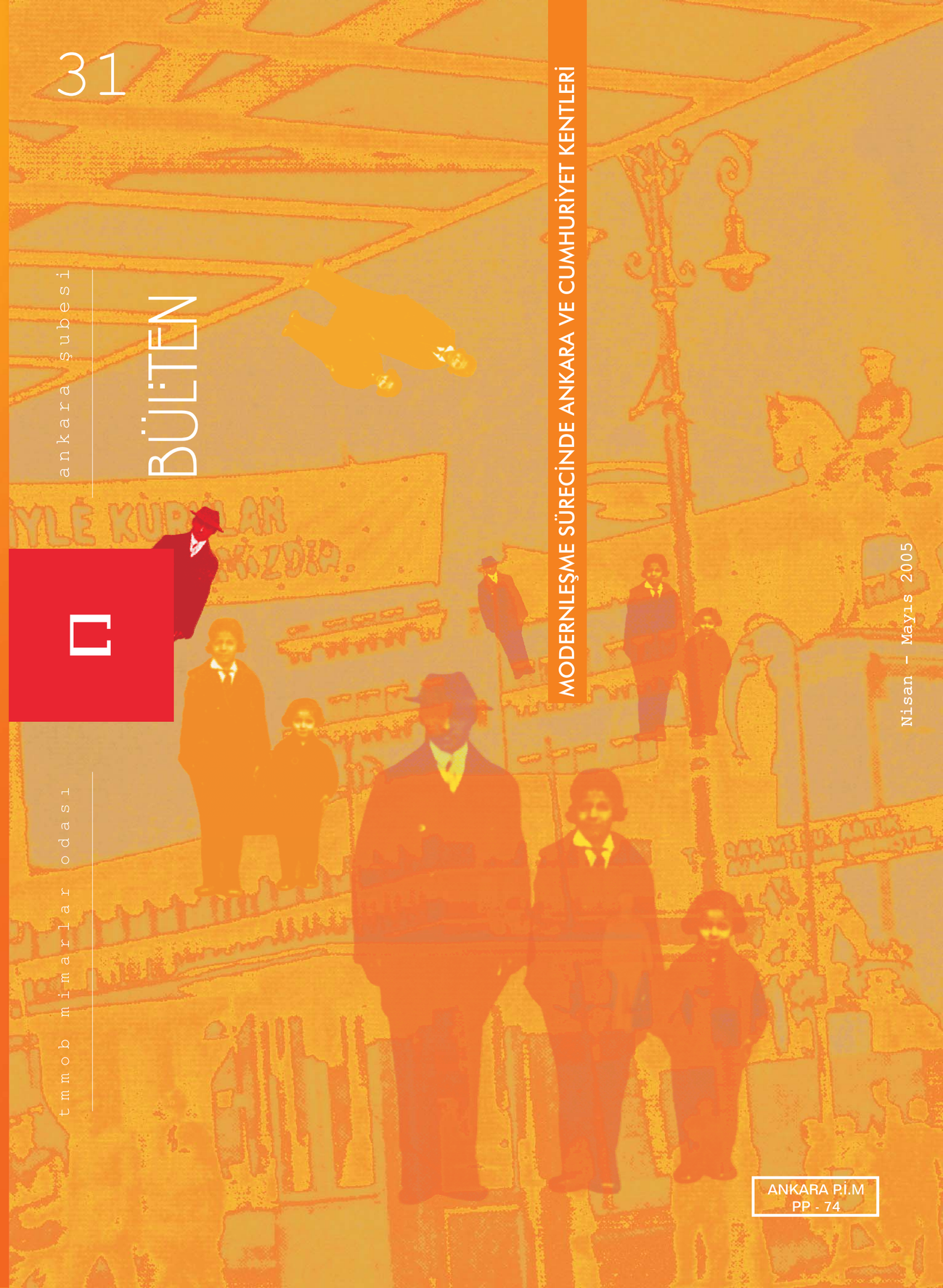

Nisan – Mayıs 2005

ANKARA P.İ.M
PP - 74

içindekiler

Son Günlerde Ankara'da... GÜVENPARK - ULUS - ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ 2

Bilinmeyen Ankara ... Baraj Gazinosu - İnci Aslanoğlu 6

UIA 2005 İstanbul'a Doğru/Ankara Kongresi 8

dosya MODERNLEŞME SÜRECİNDE ANKARA VE CUMHURİYET KENTLERİ

Editörler: Bilge İmamoğlu, Nuray Bayraktar 10

Kamusal Bir Gösteren Ve Mekansal Bir Temsil Olarak "Erken Cumhuriyet Ankarası" - Bülent Batuman 12

Ankara: Modernliğin Temsili - Neşe Yeşilkaya 14

Erken Cumhuriyet Ankarası'nda Mimarlığın Beden-Politikası - Kıvanç Kılınç 16

30'lar Ankarası'nda İsmet Paşa Kız Enstitüsü - Pelin Gürol 18

"Modern" Ankara'da Yaşama ve Mekana Dair - Nuray Bayraktar 23

Ankara 'Bankalar Caddesi' ve Ötesi - Elvan Altan Ergut 28

Geçen Modern Zamanların Ardından Kaybolan Anlamlar - Zeynep Uludağ 30

Meslek Yılına Saygı Töreni Yapıldı 34

Mimar Sinan Anıldı 40

Ökolojik Mimarlık Ne Değildir! - İhsan Duygulu 42

Ortak Kültür Mirasımız - Ortak Bildirge, Kapadokya - Girit 44

Kongre Vadisi Projesi Uygulanmıyor 46

Olağanüstü Genel Kurul Yapıldı 48

Mimarlık Mesleğinin Tanımına Dair Tartışmalar

Toz Dumana Karıştı - Yavuz Önen 49

Mimarlar Odası TMMOB İlişkileri ve Meslek Alanının Belirlenmesi Üzerine - Arif Şentek 50

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ YAPILARI YOK EDİLEMEZ! - Ortak Bildiri 53

Okurdan 54

EDEBİ MEKANLAR - Güneş Ülkesi - Tomasso Campanella 56

Basında Geçen Ay 58

Haber Duyuru 60

Gelir Gider Tablosu 64

Haziran: UIA 2005 İstanbul'a Doğru
Temmuz-Ağustos: Bülten Özel
Eylül: Akademisyen

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
H. Ali Ulusoy

YAYIN KOORDİNASYON KURULU
Kadri Atabaş, Metin Aygün, Nuray Bayraktar, Rabia Ç. Çavdar, Ayşe Ergül, Gülnur Özdağlar Güvenç, Nurcihan D. Kadıoğlu, İsben Önen, Mustafa Önge, Aslı Özbay, Emel Özcanlı Akın, Ali Özer, Mehmet Saner, Özlem Taşkın, Zübeyde Turan, Zeynep Ömür Yılmaz

BÜLTEN
Aylık Bölgesel Süreli Yayın

Yayına Hazırlayan
Gülnur Özdağlar Güvenç, Esin Soydemir

Grafik Tasarım **Harman Şaner Çakmak**

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basımevi

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni ayda bir yayımlanmaktadır.

Burada yer alan yazıların içeriğinin sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.

ANKARA'NIN CUMHURİYET MİRASLARI TEHLİKE ALTINDA!

Yüksel Yeşim Uysal

27 Aralık 1919 tarihinde Atatürk'ün Ankara gelişi ile birlikte bağımsızlık savaşına ve ulusal devrime sahip çıkan Ankara halkının kentlerinin de kaderi çizilmişti. Cumhuriyetin ilanı ve Ankara'nın başkent ilan edilmesi ile çok boyutlu olarak başlatılan modernleşme projesi, hiç şüphesiz yeni başkentin fiziki yapısına öncelikle yansımıştır. Büyük bir hızla inşa edilen Ankara kenti, bir ulusun doğuşunu simgeleyen ilk Meclis Binası, ikinci Meclis Binası, Ankara Palas ve diğer kamu binaları, çarşı ve mağazaların bulunduğu **Ulus** ve Bakanlık binalarının, konut ve halkın ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik cumhuriyetle özdeşleşen çeşitli parkların bulunduğu **Yenişehir** semtleri çevresinde gelişmeye başladı.

1927 yılında geniş kapsamlı ilk kent planı yarışması açılması ise yeni ulusun fiziki çevresinin inşasının **popülist yaklaşımlar üzerinden değil, bilimsel temellere oturtularak** güçlendirilmesi yönünde atılan adım olarak önemlidir. Üç yabancı yarışmacının davet edilmesi ile gerçekleştirilen yarışmada, Berlin Teknik Üniversitesinden Prof. Hermann Jansen birinciliği aldı. Kesin imar planının hazırlanması ve 1932 yılında TBMM onayı ile Ankara'da planlı dönem başlamış oldu. Jansen planının önemli özelliklerinden biri yeni başkentin imarını **varolan yapılı çevresi üzerinden kurgulamasıdır.** Jansen planının bu özelliği Kale bölgesinin de planlama sürecine dahil edilmesiyle kendini gösterir. Bir yandan varolan çevrenin kent planlamasına dahil edilmesi, diğer yandan modern başkentin imarı için Ulus bölgesinden başlayan ve Çankaya sırtlarına kadar çıkan güçlü bir aksın tanımlanması planın temelini oluşturmaktadır. Hiç şüphesiz ki, planlamanın bir diğer ayağı olan yapı üretim biçimleri de, gerek mimari dil olarak, gerekse mekan kurgusunun tanımlanması ve kent ölçeğinde değerlendirilmesi olarak cumhuriyet politikası ışığında evrilmiştir.

Değişen modernite projesi ışığı altında ise çeşitli dönemlerde mimari ve kentsel ilkeleri esas alan, kamu yararı gözeten (kuşkusuz cumhuriyet ideolojisini yansıtan) mekan üretimi ve kentsel çözümlerin değişimi kaçınılmaz hale gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarının getirmiş olduğu planlama anlayışı ve mimarlık üretim biçimleri zamanla yerini spekülasyon ve rant kurgusu ile tanımlamaya başlamıştır. 1920'lerden bu yana Ulus ve Yenişehir kent merkezleri büyük projelere, spekülasyonlara, tadilatlara, yıkımlara, planlamalara sahne olmuştur. Cumhuriyetin kent mekanı ideolojisi, çok partili dönem, Demokrat Parti iktidarı ile birlikte yön değiştirmeye başlamış, 1960'lı yılların ardından, siyasi ve sosyal hayatta yaşanan değişimler ve mimarlık anlayışı hiç şüphesiz kent merkezlerine yansımış, 1980 sonrasında ise kent merkezlerinin dönüşümü rant tarafından biçimlenen bir evre ve bilimsel çabalar arasında sıkışıp kalmıştır. 2000'li yıllarda ise halen Ulus ve Yenişehir bölgeleri, Ankara rant haritasının önemli değerlerini oluşturmaktadır.

ANKARAM PLATFORMU BASIN BİLDİRİSİ

Güvenpark, Ankara'nın Kızılay kent merkezindeki tek yeşil alandır. Yıllardır orasından burasından kırpılarak küçültülmüş, altından üstünden işgal edilmiş, kirletilmiş, özgün tasarımından uzaklaşmış, kentsel yeşil alan kimliğini ve bütün bunların sonucunda "prestij" ini büyük ölçüde yitirmiştir.

Başkent Ankara'nın yönetsel merkezi olarak planlanmış bir alanın parçası olan Güvenpark artık bu niteliği ile de algılanamamakta ve değerlendirilememektedir. Çağdaş ve modern bir Türkiye'ye örnek olmasını istediği Ankara'da, bizzat Atatürk'ün onayı ile planlanan ve oluşturulan Güvenpark, diğer niteliklerinin yanısıra kentsel ve tarihsel bir belge olarak korunması kaygısı ile Birinci Derece Doğal Sit alanı olarak tescil edilmiştir.

Bugün Güvenpark, bir alışveriş merkezi ile dolmuş ve otobüslere yeraltı durak yerleri içeren bir dönüşüme konu edilmek istenmektedir. Oluşmasındaki temel yaklaşım göz ardı edilerek gerçekleştirilmek istenen bu düzenlemenin, kentin gelişmesinin gerektirdiği bir düzenleme olarak haklı görülmesi olası değildir. Ankara pek çok mekanını bu tür gerekçelerle kaybetmiş ve hafızası olmayan bir kent konumuna sürüklenmiştir. Kentsel değerleri özgün nitelikleriyle korumak da gelişmenin yadsınamaz bir parçasıdır.

Bugün kullanılan dolmuş-otobüs duraklarının bulunduğu alan, Güvenpark'ın bir parçası olup, mevcut durumda yasadışıdır. Bu durakların kaldırılmasına yönelik alınmış olan kararlara rağmen, 11 yıldır bu durakların taşınması için hiçbir seçenek üretmemiş olan Ankara Büyükşehir Belediyesi, bu kez olumsuzlukları yasallaştırmayı amaçlayan, sonuçları yeterince düşünülmemiş, noktasal yaklaşımlarla Cumhuriyetin kamusal kimliğini göz ardı eden bir projeyi yaşama geçirmeye çalışmaktadır.

Kente hizmet verecek yeni kullanımların gerektirdiği düzenlemelerin, mevcut değerleri yok eden bir anlayış yerine, onları daha da zenginleştiren bir anlayışla planlanması gerekirken , Güvenpark örneği bakımsız bırakılmasının yanısıra mevcut olumsuz kullanımları kalıcı hale getiren bir tür işgalci anlayışa konu edilmek istenmektedir. Öngörülen işlevler kentin sağlığı ve tarihsel kimliğinde yaratacağı geriye dönülmez tahribatile birlikte, kentsel ve çevresel zararları bakımından da son derece yanlış bir kararın ürünüdür.

Bizler, TMMOB'ye bağlı mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları Odalarının üyelerini temsil eden 19 Odanın Yönetim Kurulu Üyeleri ve bu ülkenin bilim insanları olarak; yarışmayla elde edilecek bile olsa, hem konum, hem de işlev olarak Başkentin tarihsel kimliğinden önemli bir parçayı daha koparmayı amaçlayan, teknik ve bilimsel esaslardan yoksun , "olmazsa olmaz" hiçbir yönü bulunmayan bu projenin bilime, tekniğe ve kamu yararına aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Bu nedenle Güvenpark'ta, böyle bir proje fikrinden vazgeçilmesini, mevcut otobüs-minibüs duraklarının park dışına çıkarılmasını ve Güvenpark'ın özgün tasarım ilkeleri göz önünde tutularak, yeniden kentin bir prestij alanı olarak düzenlenmesini ve yaşatılmasını talep ediyoruz."

ULUS BENİM! ULUS BENİM! ULUS BENİM! ULUS BENİM!

Cumhuriyetin ve yeni ulusun fiziksel inşasının başladığı Ulus bölgesi, 1920'li yıllar boyunca ve ulusal mücadelenin başlamasından bu yana, günlük hayatın hiç durmaksızın işlediği kent merkezidir. Bugün, bu bölgedeki rant değerinin gittikçe azaldığını ve diğer bölgelere doğru kaydığı düşünülebilir. Ancak Ankara Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.01.2005 tarih ve 210 sayılı kararı bize bu bölge için tasarlanan başka planlar olduğunu göstermektedir.

Ulus Tarihi Kent Merkezine yönelik 1980 yılında ilk SİT kararı alınmış, koruma planı için bir yarışma hazırlanmış ve birinci gelen ekip tarafından 1/1000 ölçekli Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planı ihale edilmiş ve hazırlanan plan Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 15.01.1989 günü 33 sayılı kararla onaylanmıştır. Ortaya konan planın uygulanması yönünde maalesef yerel yönetimden yeterince destek alınamamıştır. Bununla birlikte, proje müellifi Baykan Günay'ın da belirttiği gibi "Alandaki kamu proje alanları uygulanmamış, önerilen trafik düzenine ilişkin her hangi bir projelendirme yapılmamış, koruma amaçlı özendirmelere girişilmemiştir. Konu tekil uygulamalara ve mülk sahiplerinden gelen önerilerin değerlendirilmesine indirgenmiştir." Açıkça sorunlara maruz bıraktırılan bu planın yenileme ağırlıklı, koruma ağırlıklı, ıslah ağırlıklı olmak üzere üç program üzerinden Kamu Proje Alanları, Kamusal Projeler, Koruma Amaçlı Toplulaştırma/Kamulaştırma Parselleri, Yeni Yapılaşma Amaçlı, Toplulaştırma/Kamulaştırma Parselleri alanları tanımlanmış olması zaten yerel yönetimle işbirliğinin önemini arttırmaktadır.

Fakat maalesef Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi 14.01.2005 tarihli ve 210 sayılı kararında, "SİT kararının alındığı 1980 yılından itibaren Ulus Kent Merkezinde köklü değişim/dönüşüm sağlanamadığı, mevcut dokudaki yapılar yıkılmaya yıpranmaya yüz tutmuş olduğu, alan mezbelelik bir görünüm kazandığı" gibi nedenleri bahane ederek, bu planı iptal etmiş ve yeni "Ulus Tarihi ve Kültürel Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" oluşturulduğunu beyan etmiştir. Yeni oluşturulan bu alan Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma Islah İmar Planının tamamını, "Tarihi Kale" içini, Kale'nin doğusunda yer alan bölgeye ait Eski Kent Dokusu Koruma Amaçlı imar Planı'nın kuzey bölümünü, Atıfbey 1. Etap Park ve Rekreasyon Alanı Uygulama İmar Planını, İsmetpaşa Mahallesini ve Roma Hamamını kapsamaktadır.

Böylesi bir alanın yeniden yapılanmasında yıpranan ve mezbelelik görünümü alan binaların kaderi düşünüldüğünde karamsar olmamak elde değildir. Tanımlanan bu alan içerisinde bulunan ve yıktırılması an meselesi olan Cumhuriyet tarihi mimarlık gelişiminin her bir evresini oluşturan, Ulus meydanını Ulus meydanı yapan önemli binalar bulunmaktadır. 1937 yapımı Ankara Hali, Oerley tarafından tasarlanmış ve günümüze kadar halkın önemli alışveriş mekanlarından biri olmuştur. Elbette günümüzün tüketime endeksli devasa alışveriş mekanları ile yarışamaz. Ancak hal binası, koşullarının iyileştirilmesi durumunda, Ankaralıların önemli uğrak yerlerinden biri olmaya adaydır. Bir diğer önemli bina, 1947 yapımı Ankara Belediyesi Ticaret Evi (Ankara Belediyesi Eski Binası), Eldem tasarımı bir dönemin mimarlığını sembolize etmesi bakımından önemlidir.

Yukarıda sözü edilen meclis kararının ardından Şubemiz harekete geçmiştir. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu ile temasa geçilmiş, tüm sivil toplum örgüt ve kuruluşları ve bölge esnafı ile görüşmelere başlanmış ve **Ulus Girişimi** adı altında bu örgütleri birleştirmiştir. Ulus bölgesini canlandırmak ve bu alanlarda madur olacak esnafı desteklemek amacıyla her Cumartesi Ulus'ta toplantılar, geziler ve basın açıklamaları planlanmıştır. İlk günlerde çoşkuyla gerçekleşen bu planın çeşitli bölümleri maalesef yeterince destek bulamamış, gittikçe zayıflayan bir gruba ve son olarak da, sadece Şube yönetimi ve çalışanlarından oluşan küçük bir gruba inmiştir. Tüm bu etkinlikleri yürütürken de Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na yıkılması planlanan yukarıda değinilen binalar için tescil başvurusunda bulunulmuştur. Ancak konu üzerine kuruldan henüz ses çıkmamıştır.

Şube'nin seçim sürecine girmesi ile Ulus'a yönelik çalışmalar maalesef aksamıştır. Ancak diğer kurumlar konuya ilgi göstermiş, TMMOB'un bir bileşeni olan ANKARAM Platformu bünyesine taşınan Ulus Girişimi pek çok disiplini, konu ile ilgili olarak biraraya getirmiştir. Şehir Plancıları Odası da bahsi geçen Belediye kararına itiraz etmiş, Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne konu ile ilgili dava açmıştır.

Bu çerçeve içerisinde Ulus Girişimi sekretaryasını yürüten Şubemiz, yıkılması gündemde olan binalar ve Ulus kent merkezinin kötü koşullarının iyileştirilmesi, bu alana erken cumhuriyet döneminden bu yana hakkettiği değerin verilmesi, bölge esnafının mağdur edilmemesini ilke edinerek, Ulus'a yönelik çalışmaları tekrar gündeme taşımayı istemektedir. Bu amaçla ANKARAM Platformu - Ulus Girişimi grubu olarak, 17.05.2005 tarihinde yapılacak Ulus Panelini organize etmek istemekteyiz. Proje Müellifinin, Ankara milletvekillerinin, konu üzerine uzman öğretim üyelerinin, meslek odalarının ve bölge esnafının katılacağı bu panele katılım, Ulus bölgesinde yaşanan gelişmeleri takip etmek açısından oldukça önemlidir. Erken Cumhuriyet Dönemi miraslarımıza, toplumsal belleğimize sahip çıkmamız açısından katılımcıların desteğine ihtiyacımız var.

GÜVENPARK ANKARA'NIN KALBİDİR!

Bir yandan Ulus Girişimi grubu Ulus'a yönelik çalışmalarını sürdürmekteyken, diğer yandan Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğünden 1. derecede SİT alanı olan Güvenpark'ta, otobüs ve dolmuş duraklarının bulunduğu alana yönelik proje için yarışma açılabileceği yönünde bir karar alınmış olması, Cumhuriyet simgesi olan bölgeler için başlatılmış bir hareket oluşturulmaya çalışıldığı izlenimini doğurmaktadır. Yine aynı SİT alanı içinrisinde tanımlanan otobüs ve dolmuş duraklarına ayrılan alanın, basından izlendiği kadarı ile yer altı otoparkı ya da alışveriş merkezine dönüştürülmesi, Güvenpark bütününe zarar verilmeden inşa edilmesi mümkün gözükmeyen bir projedir.

Bu kapsamda konu yine ANKARAM Platformu bünyesinde Güvenpark Çalışma Grubu adı altındaki bir grup tarafından araştırılmakta, dolmuş ve otobüs duraklarına yönelik atölye çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışma grubunun sekretaryasını yürüten Peyzaj Mimarları Odası ise Koruma Kurulu'nun aldığı kararı dava sürecine taşımaktadır. ANKARAM Platformunun ürettiği ortak basın bildirisi ise bir önceki sayfada yer almaktadır.

Kent estetiğinin beğeni olarak algılandığı, profesyonellerin ütopyalarla uğraştığının sanıldığı, meslek disiplinlerinin hiçe sayıldığı, yerel yöneticilerin meslek disiplinlerine dudak büktüğü ve kral edaları ile kente dair büyük projeleri ilan ettiği günümüzde, ortaya çıkan tablo artık hiçbirimizi maalesef şaşırtmıyor. Bu karanlık tablo içerisinde, kendi disiplinimize sahip çıkmak, kente dair sorunlarda söz sahibi olabilmek için birlik olmalıyız. Bu birlikteliğin ilk adımı da 17 Mayıs 2005 tarihinde saat 10.00'da başlayacak olan Ulus Paneli'ne katılımınız olacaktır.

KENTİMİZE, BARINDIRDIĞI DEĞERLERE, CUMHURİYET KÜLTÜRÜNE,

ULUS'A, GÜVENPARK'A SAHİP ÇIKALIM!

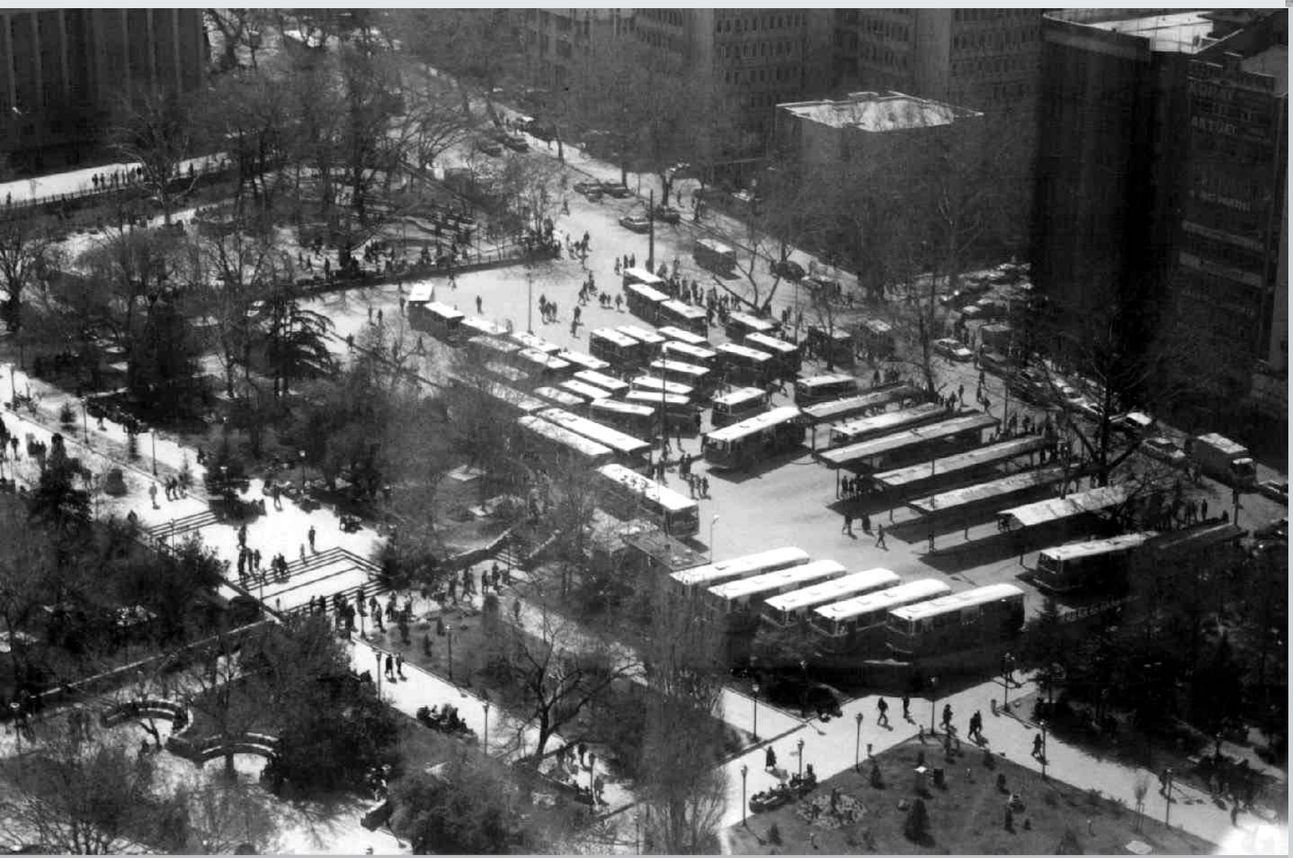

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ VE ÇEVRESİ

DÜZENLENİYOR

Ağustos 2004'de dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun açıklamalarıyla gündeme gelen Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve Çevre Düzenlemesi Projesi için protokol imzalandı.

Daha önce, Ankara Kalesi ve çevresi için düşünülen kapsamlı projenin bir parçası olarak açıklanan Anadolu Medeniyetleri Müzesi ve Çevre Düzenlemesi Projesi, Kale için hazırlanacağı söylenen Koruma Amaçlı İmar Planı beklenmeksizin başlatılıyor. Kalenin de içinde olduğu, Ulus tarafındaki odeondan başlayıp Ulucanlar'a kadar olan bölgenin, özel girişimcilerin ihtiyaçları da dikkate alınarak planlanacağı söyleniyordu. Eski Bakan Mumcu, projenin asıl amacının "'İnsansızlaştırılan' kültürel mirası, insanların normal yaşamını sürdürdüğü yerler haline getirme anlayışının bir parçası olarak Ankara'nın yine Angora olabilmesinin sağlanması" olduğunu açıklamıştı.

Müze ve çevresinde yeni düzenlemeyi öngören protokol, Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç ile Melih Gökçek tarafından imzalandı. Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne yeni bir çehre kazandıracak olan projeye büyük önem verdiklerini, bu projeyle Ankara'nın, kültür ve sanatın merkezi haline geleceğini söyleyen Koç, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinin, yerel yönetimlerin desteğiyle mümkün olabileceğini ifade etti. Protokol töreninde Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, tarihi Ankara'nın birkaç sene içerisinde bütün olumsuz görüntülerden arındırılarak yeni yüzüyle ortaya çıkarılacağını açıkladı.
Proje kapsamında alanda bulunan Hazineye, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve Büyükşehir Belediyesine ait yapıların tahsisleri yapılırken, özel mülkiyete ait yapılar Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından kamulaştırılacak. Bakanlığa tahsis edilecek tescilli yapıların restorasyonu ve müzenin çevre düzenini kapsayan proje, belediye tarafından yaptırılacak ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunda onaylanacak.

bilinmeyen ankara ...

Bilinmeyen Ankara başlığı altında her ay bu sayfalarda bir yapı tanıtıyoruz. Bu yapıların ortak özelliği birçok kişi tarafından bilinmiyor, tanınmıyor olmaları, yaşadığımız şehrin sahip olduğu, ama varlığının bile farkında olmadığımız, işlevleri veya konumları yüzünden içlerine girip çıkamadığımız, yayınlarda rastlamadığımız, mimarlık derslerinde okutulmayan, ama mimari açıdan bilinmeyi hakeden yapılar bunlar...

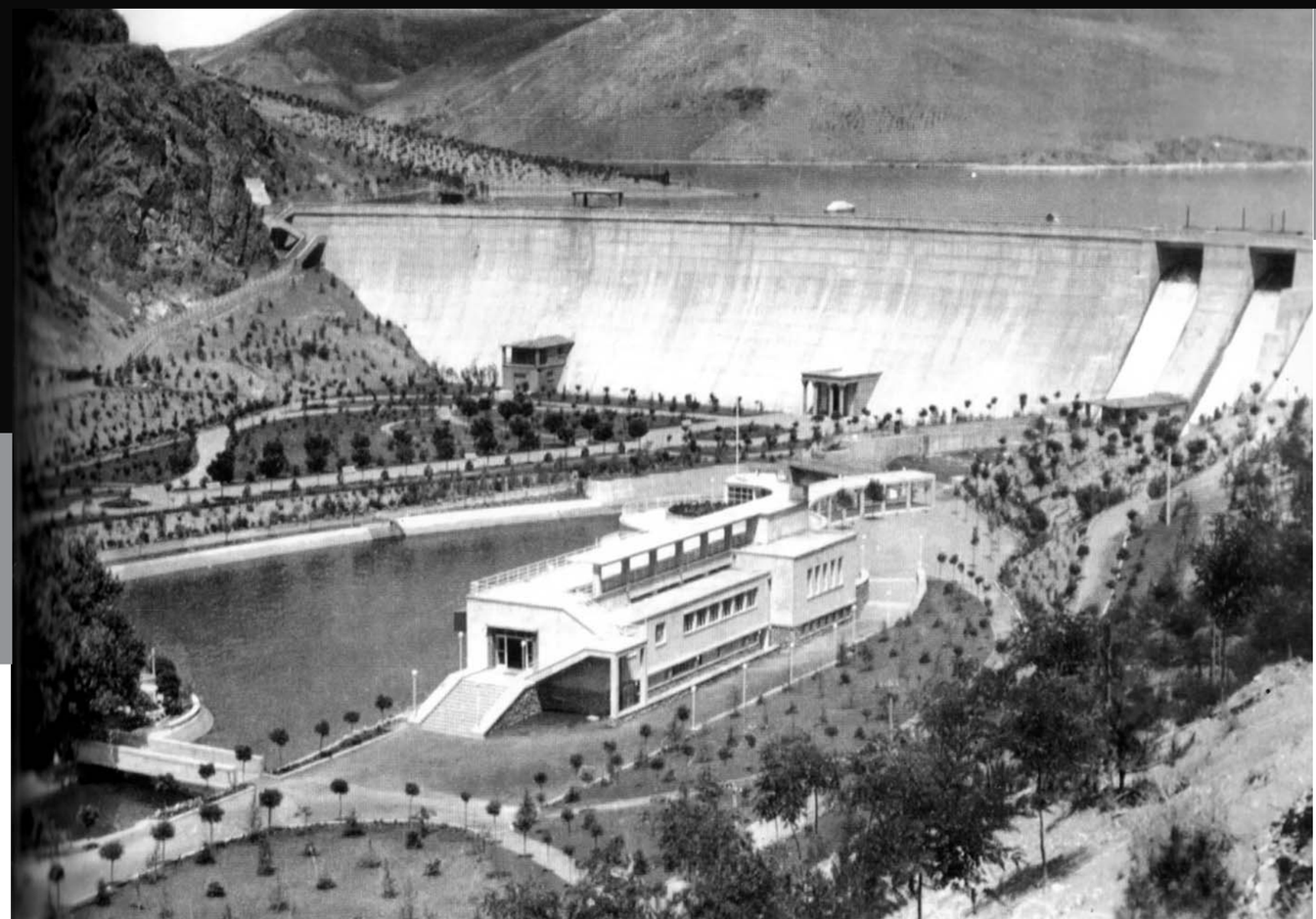

ADI: Baraj Gazinosu
YAPIM YIL(LAR)I: 1937 -1938
YERİ: Çubuk 1, Ankara
MİMARI: Theo Leveau-Nafia Vekâleti Yapı İşleri U.M. Projeler Bürosu

Baraj Gazinosu

İnci Aslanoğlu

Lokanta ve gazinonun birlikte olduğu yapı, vadinin on beş hektarlık alanı üzerinde gerçekleştirilen ve aynı mimarın tasarımı olan park alanı içinde yeralmaktadır. Barajın önündeki havuzun geniş olduğu kıyıda kuzeye ve dolayısıyla manzaraya yönlendirilmiştir.

Yapının alt katında mutfak ve servis alanları, birinci katında ise su üzerine taşan ve sütunlar üzerinde duran daire biçimli gazino (dansing), ona bitişen dikdörtgen biçimli lokanta ve her ikisinin servisleri bulunmaktadır. Önceleri kayıklar, altı boşaltılan gazinoya bitişik, dairesel formu izleyen merdivene yanaşıyordu. Bu kat düzeyindeki çembersel formuyla pergolalı teras-rıhtım, barajın önünde havuzun her iki yakasını birleştiren köprüye dek uzanan yapıyı çevresiyle bütünleştirmiştir. Üst kat, üstü örtülü betonarme bir pergolası olan yarı açık bir terastır. Buraya hem dışarıdan, hem içeriden merdivenlerle ulaşılmaktadır. Gazinonun dans pistinin üstü terasta bahçe olarak düşünülmüştür.

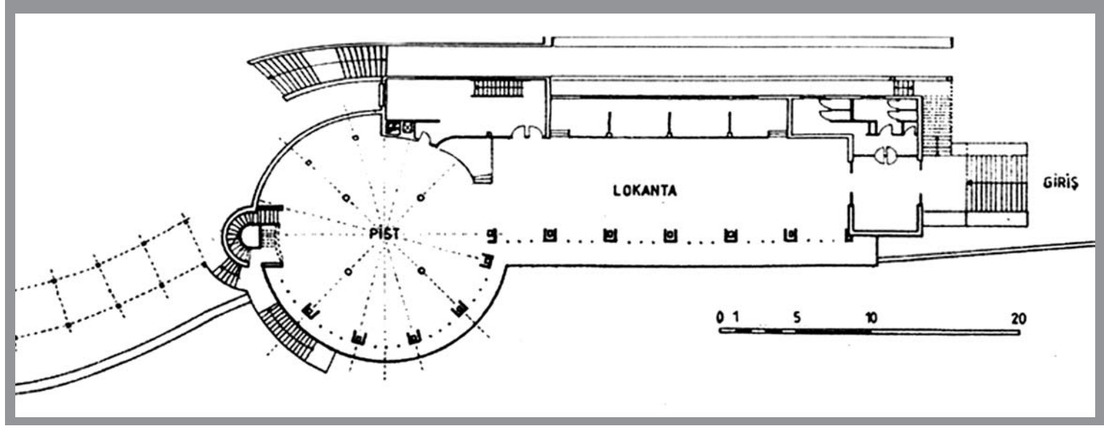

Yapının yatay gelişen geniş cam yüzeyleri ve beyaza boyalı cepheleri modern akımın sade hatlarını sergilemektedir. Betonarme iskeletin uygulandığı binada malzeme olarak Ankara taşı, mermer sıva ve yapay taş kullanılmıştır. Havuza bakan cephesinin pencere çerçeveleri demirdendir ve baştanbaşa açılabilir olarak detaylandırılmıştır.

Yapının bir eğlence yeri olmak üzere geçirmiş olduğu değişiklikler arasında yeni dekore ediliş biçimi, geçmişteki modern görüntüsü ile bağdaşmamaktadır.

UIA 2005 İSTANBUL'A DOĞRU

TÜRKİYE KONGRELERİ

ANKARA KONGRESİ

Evsahibi: Genel Merkez - Ankara Şubesi

28 MAYIS 2005

27 Mayıs 2005 / Cuma

11:00 Türkiye Kongreleri Basın Tanıtım Toplantısı / Mimarlar Odası
(13.00 MYK toplantısı, 16.30-18.30 UIA-2005 İstanbul Süreci Ulusal Eşgüdüm Komitesi ve Tematik Danışma Kurulu "İstanbul Genel Değerlendirme Forumu hazırlık toplantısı")

28 Mayıs 2005 / Cumartesi

Toplantı Yeri : Kültür Bakanlığı Devlet Resim ve Heykel Müzesi (Eski Türk Ocağı Binası)

09:00-09:30 Kongre Kayıt
09:45 Açılış ve Saygı Duruşu
10:00-11:45 Açılış Konuşmaları
Ali ULUSOY / MO Ankara Şube Başkanı
Oktay EKİNCİ / MO Genel Başkanı
Haluk PAMİR / ODTÜ Mim.Fak.Dekanı
Ziya UTKUTUĞ / GAZİ Üniv. Mim.Fak.Mim. Bölüm Başk.
Veysel TİRYAKİ / Altındağ Belediye Başkanı
Muzaffer ERYILMAZ / Çankaya Belediye Başkanı
Hüseyin ERER / Karabük Belediye Başkanı
Secaattin GONCA / Zonguldak Belediye Başkanı
Kayhan KAVAS / İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Gen.Md.
Mustafa İSEN / Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı
Cemalettin SEVİM / Karabük Valisi
Yavuz ERKMEN / Zonguldak Valisi
Kemal ÖNAL / Ankara Valisi
Kemal NEHROZOĞLU / Cumhurbaşkanlığı Gen. Sekr.
Atilla KOÇ / Kültür ve Turizm Bakanı

11:45-12:00 Çay-Kahve arası Altındağ Belediyesi ikramı

12:00- 12.45 Tematik Sunumlar:
Dünyada "Kentler ve Mimarlık" : Jamie LERNER / UIA Genel Başkanı
Türkiye'de "Kentler ve Mimarlık": Yıldırım YAVUZ / ODTÜ Mim.Fak.

12:45-13:15 Sponsor Kuruluşların Sunumları

13:1514:00 Öğle Yemeği / Altındağ Belediyesi ikramı

14:00-14:20 UIA-2005 İstanbul Kongresi
Sunan: Fatih SÖYLER
Mimarlar Odası -UIA/2005 İstanbul Kongresi Sekreteri

14:20-15:30 I. OTURUM / Mimarlar Odasının Cumhuriyet Kentlerine Bakışı
Yön./Değerl. : Oktay EKİNCİ Mimarlar Odası Genel Başkanı
Karabük Kenti ve Mimarlar Odası / Mimar Mehtap BAŞARAN
Zonguldak Kenti ve Mimarlar Odası / Mimar Necmi ÖZBAY
Ankara Kenti ve Mimarlar Odası / Mimar Ali ULUSOY

15:30-15:45 Çay-Kahve arası Altındağ Belediyesi ikramı

15:45-17:00 II. OTURUM / TARTIŞMA ve DEĞERLENDİRMELER
"Modernleşme Sürecinde Ankara ve Cumhuriyet Kentleri"
Yöneten/ Değerlendirme : Prof.Dr. Ruşen KELEŞ
Konuşmacılar: Prof.Dr. Orhan KUNTAY
Doç.Dr. Baykan GÜNAY
Doç.Dr. Ali CENGİZKAN

17:00-18:00 Tartışma ve Değerlendirmeler

18:00-18:15 Türkiye Kongreleri Ankara Toplantısı
AİLE FOTOĞRAF ÇEKİMİ

20:30 Türkiye Kongreleri Kapanış GALA Yemeği /
Çankaya Belediyesi ikramı
Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampusu
Beyaz Ev Sosyal Tesisleri
(Koyu Renk Takım Elbise)

29 Mayıs 2005 / Pazar II.GÜN

09:00 Otelden hareket
09.30-11.00 Ankara Kalesi Gezisi
11.00-13.00 PANEL / FORUM Genel Değerlendirme / Ankara Kalesi'nde
Yöneten : Oktay EKİNCİ / MO Genel Başkanı
Belediye Başkanları
Oturum Başkanları
UIA 2005 İstanbul Süreci Eşgüdüm Kom. Tematik Dan. Kur. Üyeleri
Katılımcılar

13.00-14.00 Öğle Yemeği

14.00-17.00 Gezi: Ulus ve Çevresi Erken Cumhuriyet Dönemi Binaları

Not : Mimarlar Kongreye bağlı oldukları Mimarlar Odası Şubelerine başvurarak katılabilirler.

Program

MODERNLEŞME SÜRECİNDE ANKARA VE CUMHURİYET KENTLERİ

dosya

Editörler: Bilge İmamoğlu, Nuray Bayraktar

2005 İstanbul Dünya Mimarlık Kongresi öncesinde düzenlenen Türkiye Kongreleri'nin Mayıs sonundaki Ankara buluşması teması "Modernleşme Sürecinde Ankara ve Cumhuriyet Kentleri" olarak belirlendi. Bülten'in bu sayısındaki dosya teması da paralel olarak gelişti. Ankara'nın kent tarihine ve kimliğine 'modernleşme' üst başlığından bakmaya çalıştık.

Modernleşme, şüphesiz başka bir gerçekliğe sahip tarihsel bir döneme ait ve dolayısıyla güncel olanın toplumsal, politik ve gündelik yaşam alanlarına yabancı bir tartışma başlığı değil. Bu yüzden Cumhuriyet kentlerinin, belki özellikle de Ankara'nın tarihinin modernleşme süreçleri üzerinden okunması, yaşanmış olanın nitelik ve içeriğinin yaşanmakta olanın yönüne referansla tanımlanmasını doğal olarak içeriyor. Böylesi bir okumayı tarih yazımı üzerinden zenginleştirebilmek adına izlenebilecek bir yol, bozkırın ortasına dikilmiş bütüncül bir "muasır medeniyetler seviyesi" anıtı olarak Ankara fotoğrafının yanına, deneyimlenen bir süreç olarak Ankara'yı ve onun kentselliğinin çeşitlenen biçimlerini koymak olacaktır. Zaten Ankara'nın kent tarihini, Cumhuriyet'in modernleşme programının indirgeyici ve donmuş bir versiyonunun beton, tuğla ve taştan yansıması olarak görmek, en azından bu programın kendisinin sahip olduğu katman ve bileşenlerin kaynak ve biçim çeşitliliğine haksızlık etmek olurdu. Bunun yerine Ankara'yı var eden, ve Ankara'nın var ettiği süreçleri, zaman zaman çatışan ya da çelişebilen dinamiklerin ucu kapanmamış bir örgüsü olarak görmek, aynı zamanda bu ülkenin modernliği ve modernleşme biçimlerine ve bunun ürettiği kentsel mekana dair kavrayışımızı da genişletmek adına önemlidir. Bu dosyada da farklı alt başlıkları bir araya getirirken böylesi bir çok katmanlılığı, sınırlı bir ölçekte de olsa, vurgulamaya çalıştık.

Yenişehir

Kamusal bir Gösteren ve Mekansal bir Temsil Olarak

“Erken Cumhuriyet Ankarası”

Bülent Batuman

Atatürk Bulvarı, 1940lar

Yitik fakat ideal bir toplumsal çevre olmak ile (ister devrimci ister otoriter olarak anlaşılsın) modernist bir ulus-devletin mekansal merkezi olmak arasında sıkışıp kalan Erken Cumhuriyet Ankarası, bir temsil olarak daima ideolojik niteliğini açıkça üzerinde taşıdı. Bu dar çerçeve aynı zamanda cumhuriyetçi kamusallığın, daha doğrusu (özgül tarihsel bir olgu olarak) Cumhuriyet'in kamusallığının da kavramsal sınırlarını tarifleyegeldi. Bu anlamda denilebilir ki, bir toplumsal ilişkinin olmazsa olmaz koşulu olarak mekansallığının, sezgisel olarak da olsa en çok hissedildiği tarihsel kesitlerden biri “başkent” Ankara'nın kuruluş sürecidir. Zira Erken Cumhuriyet Dönemi diye tanımladığımız bu kurucu süreç ulus-devletin kendisini var etmek için kurduğu bir mekan olarak Ankara ile, yine ulus-devletin yurttaşları ile kurduğu/kuracağı ilişkinin mekanı olarak Ankara arasındaki gerilimin de ortaya çıkışına sahne olmuştur.

Erken Cumhuriyet Ankarası’nın hem modern yurttaşlar üretecek yeni bir kamusallığı, hem de bu kamusallığın varolacağı mekansal biçimleri nasıl ürettiğine dair son dönemde hatırı sayılır bir külliyatın oluştuğunu söylemek yanlış olmaz. Bir yandan deneyimlenen mekanlar ve barındırdıkları özgül pratikler, öte yandan bu mekanları kurgulayan ve yeniden üreten mekansal temsiller, böylesi çalışmalarda çeşitli boyutlarıyla incelendi ve incelenmeye de devam ediyor. Bu kısa deneme ise “Erken Cumhuriyet Ankarası”na mekansal bir temsil ve kamusal bir gösteren olarak bakmaya çalışacak. Amaçlanan, kamusallığın inşasında mekanların salt “ortamlar” değil aynı zamanda “temsil nesneleri” olarak da rol aldığını göstermek.

Orduevi, 1933

Kamusal alan, bireysel deneyimlerin toplumsallaştığı, gündelik yaşam ile politik söylemler alanının kesiştiği yerdir ve ancak bunların gerçekleşmesine uygun bir mekansal ağı örgütleyerek varolabilir. Öte yandan, kamusallık ile mekansallık arasındaki ilişki bununla sınırlı değildir. Tanımı gereği toplumsal tahayyüllerin siyasal anlamlara dönüştüğü söylem alanını tarifleyen “kamusal alan”, böylesi anlamların göstereni olarak mekanları ve mekan temsillerini barındırır. Bir başka deyişle mekan, soyut bir düzlem olarak kamusal alanın somutlaşmasında rol oynadığı kadar, bu alan içerisinde yüzen göstergelerin de maddesi haline gelir.

Mekansal temsillerin tümü gibi “Erken Cumhuriyet Ankarası” da aslında söylemsel bir çatışmanın nesnesidir; her tarihsel bağlam için barındırdığı ve ürettiği (çoklu) anlam(lar) o bağlamı belirleyen iktidar ilişkilerinin üretiminde rol oynar. Bu genel duruma bir de sık kullandığımız düzdeğişmece göstereni olarak “Ankara”yı eklediğimizde -Atina'nın, Brüksel'in yahut İstanbul'un karşısında Ankara- bu kentin tahayyül ve temsil biçimlerinin “kamusal” niteliği açık olmalıdır.

Vurgulamak gerekir ki, cumhuriyet ile kamusallık arasındaki ilişkiye mekanlar/mekansallık üzerinden bakmak kamusal yaşantıyı verili bir andaki *gösteri* olarak değil de üretken bir dinamik olarak kavramaya olanak verir. Bu anlamda cumhuriyetin kamusal alan inşasındaki başarısı önceden tariflenmiş davranış ve ilişki kalıplarını yeniden üreten (yahut taklit eden) özneler üretebilmesinde değil, aksine önceden kestirilemeyen pratikler üretebilecek öznelerin olasılığını kurma becerisinde aranmalıdır. Bir başka ifadeyle kamusal alan ulus-devletin *çağırdığı* öznelerin değil aksine onu (yurttaş olmanın tanımı gereği) *yadsıyabilen* bireylerin sahnesidir. Bu tanımdan yola çıkarsak ulus-devletin kamusal alandaki başat aktör olarak kabul edilemeyeceği açıktır; ve aynı şekilde bir kamusal gösteren olarak Ankara (yahut Erken Cumhuriyet Ankarası) da ulus-devlete referansla tanımlanmaktan kurtarılmalıdır. Böyle bir görev tanımı, bir yandan Ankara'yı, onu rehin tutan donuk temsilden geri çalıp yaşanan bir kent olarak algılamak ve deneylemek (yani Ankara'nın hem kendisini hem imgesini ele geçirmek) yönünde bugüne dair politik bir çağrıdır. Ama aynı zamanda geriye doğru düşünme biçimi -tarihyazımı- açısından da “Erken Cumhuriyet Ankarası”nın ürettiği kamusallığın, o zaman dilimine hapsolmuş toplumsal ilişkilerle değil, tam da “erken”likten çıkışının - yokoluşunun- işareti olarak anlaşılan bozulma sürecinin dinamikleriyle tanımlanmasına dair metodolojik-ideolojik bir önermedir. Önerilen, kamusallığı bir durum olarak değil bir dinamik olarak -üstelik verili durumu yadsıma potansiyelini yaratabilen bir dinamik olarak- kavramaktır. Ancak o zaman “Erken Cumhuriyet Ankarası”, Meclis binası önündeki fraklı bayları yahut Ankara Palas'ta dans eden hanımları gösteren tarih dışı donmuş bir tablo yerine, tarihsel süreklilik içinde faillerinin eylemliliğiyle vücuda gelen kentsel bir *oluşma* olarak anlaşılabilir. Unutmamalıyız ki, “Erken Cumhuriyet Ankarası”nın tarihi halen kentlinin perspektifinden yazılmayı bekliyor.

ANKARA: MODERNLİĞİN TEMSİLİ

Gençlik Parkı

Neşe Yeşilkaya

Cumhuriyetin ilanı ile başkent ilan edilen Ankara'da, çok sayıda yeni kentsel mekan kurgulanmış, tasarlanan bu mekanlarla birlikte yeni sosyal pratikler de şekillenmiş ve yaygınlaşmıştır. Ankara'nın Modernleşme tarihi Cumhuriyetin ilanından önce bazı izlerle ortaya çıkmış olmalıdır. Sözgelimi Cumhuriyetin ilanından önce de varolan İttihat ve Terakki Kulübü, Türk Ocağı gibi kurumlar Ankara'nın sosyal yaşamında önemli bir yer almış olmalıdır. Ancak Cumhuriyetin ilanı ile İstanbul'a rakip bir yeni başkent olarak modern yaşamın pratikleri ve mekanları Ankara'da çok daha etkili bir şekilde tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir. İstanbul kökenli asker ve bürokratlar bu modeli şekillendirirken İstanbul'daki yaşamlarını Ankara'da, ancak imparatorluk gölgesinden uzak bir şekilde yeniden kurgulamış olmalılar. Taksim Bahçesi ve Gazinosu, Tepebaşı ve Galata çevresindeki kent yaşamı Ankara'nın yeni şekillenen sosyal yaşamında rol almış olsa gerekir. Karpiç Restoran'ın Atatürk'ün emri ile İstanbullu bir işletmeye Ankara'da tekrar açtırılması gibi. Ancak Ankara Cumhuriyetin başkenti olarak yeni bir anlam taşır ve Başkent Ankara, diğer Anadolu kentleri için de model oluşturur. "Yeni hayat" ve bu hayatın gerektirdiği mekanlar Ankara üzerinden Anadolu'ya yayılır. Ankara kent planlamasından (Cumhuriyet Meydanları, Atatürk Heykelleri) yaşam şekline kadar etkili bir modeldir.

Dün

Modernleşen kent yaşamında önemli sosyal merkezler ortaya çıkar. Kadınların saçlarını alagarson, erkeklerin bobstil kestirdiği bu dönemde, yeni hayatın yeni davranış biçimlerinin sergilendiği yeni mekanlardır bunlar. Bu merkezler ev dışındaki sosyal yaşamı da şekillendirmektedir. Daha çok bürokratların gittikleri Karpiç ve Ankara Palas bunların en bilinen örnekleridir. Gar Gazinosu, Çubuk Baraj Gazinosu, Bomonti diğer bilinen örneklerdir. Gazinoların yanı sıra kent yaşamını destekleyen kentsel açık alanlar da şüphesiz çok önemlidir. Millet, Güven, Hacettepe, Gençlik Parkları Erken Cumhuriyet döneminin önemli parklarıdır. Millet parkında konserler ve dans partileri verilir. Adalet Ağaoğlu'nun Ölmeye Yatmak Romanında kurguladığı şekliyle,bir genç kız için Gençlik Parkı "ilk (defa) Avrupai (bir)kız oluş"un mekanıdır. Cebeci, Dikmen ve Bentderesi ise Ankaralının nefes aldığı doğal yeşil alanlardır. Bataklıktan kurutularak elde edilen Gazi Çiftliği de bu alanlara eklenir ve pikniklerde sıklıkla kullanılan bir yer halini alır.

Ankara'nın "Bozkırda Bir Çiçek" oluşu suyun kent yaşamına katılması için özel projelerle tasarlanması ve gerçekleştirilmesini gerektirir. Gazi Çiftliğinde yer alan, Marmara ve Karadeniz formlarında inşa edilen, adlarını da formlarından alan Marmara ve Karadeniz havuzlarının kent yaşamında önemli yerleri vardır. Gazi Çiftliği Atatürk'ün özel mülkü olmasına rağmen halkın geldiği ve kullandığı modern yaşama ait pratiklerin sahnelendiği bir kamusal mekandır. Hafta sonlarında Marmara havuzunun kenarında çay içmeye, Karadeniz havuzunda yüzmeye gidilir. Aynı şekilde deniz özlemi Çubuk Barajı'nın oluşturduğu su yüzeyi ile giderilir. Gençlik Parkı'nın yapay havuzu döneminin en fütüristik ve buna rağmen gerçekleşmiş projelerinden biridir.

Buraya kadar saydıklarımız Ankara'nın kent yaşamında rol alan sosyal merkezlerdi. Ancak Ankara'nın kent kimliğinin en önemli unsuru şüphesiz ki bu sosyal yaşamın da gelişmesine vesile olan başkentlik görevidir. Başkent olarak devleti temsil etme görevi kentin en önemli kimliğidir. Bu temsil de yalnızca kamu binaları ile değil kentsel kamusal alanlarla sağlanır. Ankara'nın modernleşme tarihinde kentsel kamusal mekanların oluşumu için önemli bir gayret sarf edildiği gözlenir. Yönetim yapıları yalnızca kendi başlarına birer temsil aracı değil, oluşturdukları kentsel açık alanlar ile de başkent kimliğine katkı sağlayan öğelerdir.

Bugün

Geçmişe bakışımız nostaljik bir kayıp duygusu ile belirlenmemelidir. Bugün Ankara, Cumhuriyetin ilanı ile şekillenmeye başlayan küçük bir kasaba değildir. Yüzölçümü ve nüfusu ile Erken Dönem Cumhuriyet

Ankarasının çok ötesinde büyük bir kentte ve farklı bir zaman boyutunda yaşıyoruz. Bugün yalnızca Ankara'da değil tüm kentlerde günlük yaşam tüketim kültürünün odağı olan kapalı alışveriş merkezlerinde geçmekte; farklı kültürlerin ve yaşam biçimlerinin çeşitliliği Ankara'nın farklı semt ve bölgelerinde ortaya çıkmaktadır.

Ancak tüm çeşitlilik ve zenginliklerin yanı sıra korunması gereken kimi değerler vardır. Çünkü bazı kayıplar kent yaşamının sürekliliğine ve kentin hafızasının nesilden nesile aktarılmasına zarar vermektedir. Sözgelimi, bugün artık Gar Gazinosu ya da Millet Parkı'ndan söz edemiyor oluşumuz bu hafıza kayıplarına birer örnektir. Bu "yer"ler ile ilgili anıların silinmesi "kolektif hafızamıza" da zarar vermektedir. Tek tek yapıların ya da kentsel alanların, parkların tarihe karışması hafızalarımızda zamansal bir kopukluk yaratmaktadır.

Aynı süreksizlik mekansal boyutta da geçerlidir. Kentsel mekanlar ve kent içindeki yaya akışı bir süreklilik izlememektedir. Kentsel/kamusal mekana en çok zararı da bu mekanı en çok şekillendirebilecek olan kamu yapıları vermektedir. Bu süreksizlik yalnızca kentsel/kamusal mekana yönelik değil, aynı zamanda kamu yapılarından beklenen devletin temsili görevine de yansıyan bir zarardır. Örneğin Bakanlıklar Bölgesi temsil niteliğini hızla kaybetmektedir. Her bakanlık binası kendi sınırlarını kentten kopuk bir alan olarak ayırarak kentsel mekanı ve yaşamı parçalamaktadır. Bakanlıklar kent içi trafiğin ve protokol trafiğinin sıkıştığı, kent yaşamının yok olduğu bir düğüm noktası halini almıştır. Devlet yapıları birer "imaj" olarak kalmakta ve kent yaşamına fiziksel olumlu bir katkı sağlamamaktadır. Bu yapılar kentsel mekanı şekillendirmek yerine, kenti parçalayan özerk yapılar olarak ortaya çıkmaktadır. Her bir kamu yapısı kendi "bahçesini" sınırlamakta, ve kente değil kendi "mülkiyeti"ne sahip çıkmaktadır. "Benim bahçem" anlayışı ile yan yana gelmiş kamu binaları, kentsel bir bütünlük ortaya koymamaktadır.

Kamu yapılarının aşılmaz bahçe duvarlarının ardında yer alması güvenlik sorunu ile açıklanır. Oysa yapıların güvenliği girişlerinde sağlanabilir. Sözgelimi yine Erken Cumhuriyet Dönemi yapılarından biri olan Orman Bakanlığı, Bulvara dolaysız açılan cephesi ile güvenliği girişte çözer. Yapının kentle olan günlük ilişkisini koparmak için birkaç basamak yükselen bir kot farkı yeterlidir. Orman Bakanlığı, Bulvarı oluşturan taş cephesi, bahçesiz ve kentle kurduğu dolaysız ilişki ile diğer Bakanlık binaları ve kamu yapılarına örnek olmalıdır.

Kentsel mekanlar, kent yaşamına yön verecek mekansal bir süreklilik gerektirmektedir. Modernliğin temsili olan Erken Cumhuriyet Dönemi Ankarası'ndan bugüne kalanları ancak bu kentsel süreklilik ve bütünlük içinde korumamız ve gelecek nesillere aktarmamız mümkündür.

Karaosmanoğlu, Y. K., 1991. *Ankara*, İletişim Yayınları, İstanbul.
Ağaoğlu, A., 1996, *Ölmeye Yatmak-Dar Zamanlar I*, YKY, İstanbul.
Tanrıkulu, D., 1985, *Ankara'da Eğlence Yaşamı*, Mimarlık, 1985/2-3
Uludağ, Z. 1998. *The Social Construction of meaning in Landscape Architecture: A Case Study of Gençlik Parkı in Ankara*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, ODTÜ, Ankara.

Erken Cumhuriyet Ankarası'nda Cinsiyet Rollerinin Kurguladığı Mekanlar

Mimarlığın Beden-Politikası[1]

Kıvanç Kılınç*

Bir kentte, gündelik hayatın ritmini ya da ritimlerini oluşturan, kamusal ve kişisel zamanın[2] kullanımını regüle eden; kentlinin alışkanlıklarını ve bu alışkanlıkların düzenliliklerini belirleyen mekansal "takvimleri" nasıl irdeleyebiliriz sorusunu, Ankara özelinde düşünmeyi deneyecek bu yazı. Böylelikle, kentin "saatinin", yapılı çevreye kodlanmış cinsiyet rolleri üzerinden nasıl farklı biçimlerde yeniden "ayarlandığını"ve üretildiğini görmeye çalışacak. 1930ların Ankarası'nda modern kentin ritmini oluşturan öznel zamanı, kendini kentin, kentlinin bedeni üzerine imleyen "saklı ritimleri"[3] ifşa edecek bir çerçeve oluşturmayı deneyecek.

Ankara'da, tren garından başlayarak, İstasyon caddesi yoluyla Ulus'a (bir anlamda hem eski hem de yeni kentin ilk merkezine) ulaşan, oradan, Atatürk Caddesi üzerinden Kızılay'a ve Çankaya sırtlarına ilerleyen kentsel "aks", yukarıda bahsedilen ritmin en sarih haliyle görülebileceği, gözlenebileceği kentsel omurgayı oluşturuyor.[4] Thrift ve Amin, kentin ritminin, içinde yaşayanların ya da ziyaretçilerin kentsel deneyimi tasarlayıp düzenlemek için kullandıkları koordinatlar olduğunu söylüyor.[5] Bu anlamda, caddelerin kamu binalarıyla ilişkileri, lokantaların, okulların, parkların açılış ve kapanış saatleri, trafiğin akışı, çalışma düzeni, resmi geçitlerin, dernek toplantılarının, baloların olduğu mekanların seçimi, kimi binaların ya da alanların gece ve gündüz farklı kullanılmaları, konut mimarisindeki değişimler, sokak lambalarının yerleri ve yoğunluğu[6] gibi kriterler, kolektif öznelerin taşıdığı ya da taşıdığına inandığı kimlikleri belirleyen programlara dönüşüyorlar. Bu kimlikler, dile, giyime, özel hayata ve iş yaşamına dair kodlarla, dolayısıyla da kamusal ve özel alanlardaki mekansal karşılaşmalar, ayrışmalar ve çatışmalarla görünür oluyorlar.

Kız Enstitüleri örneğinde olduğu gibi, sadece kız öğrencilerin eğitimine yönelik bir kurumda, programla mimarlığın çakışma alanlarını, mekansal analizler yoluyla izlemek mümkün olabilir. Burada, hem modern mimarlığın ideolojisinden, hem de teknik eğitimin

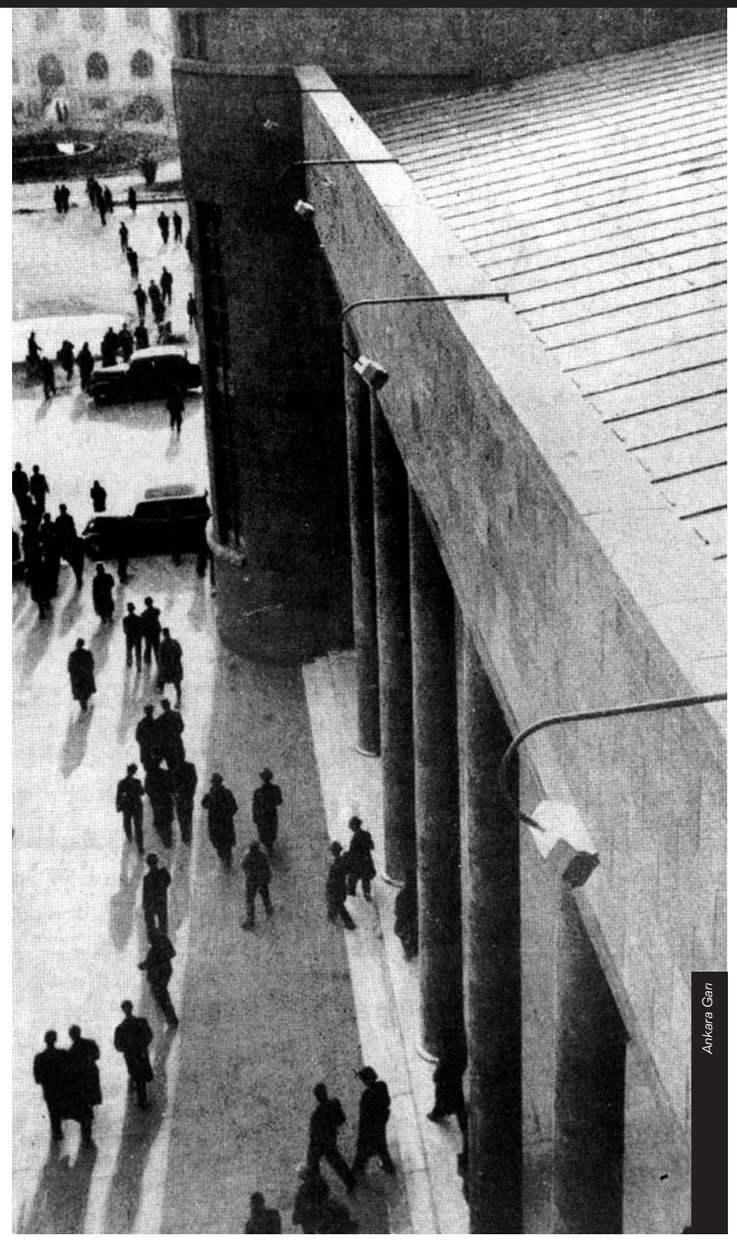

Ankara Garı

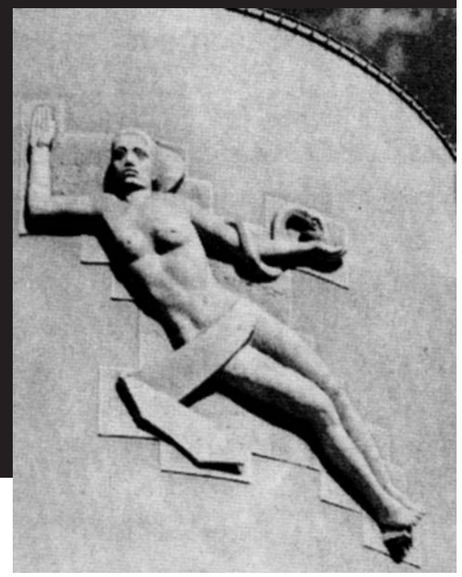

Hıfzıssıha Enstitüsü

sadece belirli bir "cinsiyet" için tanımlanmasından bahsedebiliriz. Ernst Egli tarafından tasarlanan İsmet Paşa Kız Enstitüsü (1930), sadece yalın ve modern çizgisiyle değil, arkasındaki bahçe ve önündeki bulvarla ilişkisi yüzünden de, bu tür bir araştırmaya en uygun binalardan olsa gerektir.[7]

Öte yandan, özellikle kadınların ya da erkeklerin eğitimine yönelik tasarlanmamış bir yapıda da benzer bir tartışma yürütülebilir. Örneğin, kamu binaları genç cumhuriyetin örgütlendiği, mekansallaştığı kurumlardır ve dolayısıyla da politiktirler. Kamu binalarında, mekanı kullanımları ya da algılayışları açısından kadınlara daha uygun görülen, ya da erkeklerinkine nazaran daha geçerli sayılan (bedensel) bir "politikadan" bahsedebilir miyiz o halde? Kızılay binasında çalışan kadınlarla, Dışişleri Bakanlığı binasında ya da Maarif Vekaletinde çalışan kadınlar aynı davranış kalıplarına, "görgü kurallarına" göre mi hareket etmişlerdi?[8] Bu noktada tartışmanın merkezi mimarlığın (daha çok da modern mimarlığın) ideolojisinden veya binaların mekansal niteliğinden uzaklaşarak, kurumsal kimlik yoluyla kodlanan beden-politikasına doğru kayar.

Yeniden, yazının başında oluşturmaya çalıştığımız çerçeveye dönelim. Tren garından, elinde valiziyle yola çıkan bir iş kadını hayal edelim. Ankara Palas otelinde konaklayacak bir avukattır o. Ertesi gün, yanında bir kadın arkadaşı olduğu halde Karpiç lokantasına gidip oturması önce bir gerginlik nedeni olacak, kamusaldaki bu "kadın başına" görünürlük, ancak Atatürk'ün araya girip onları lokantadaki diğerleriyle tanıştırmasıyla giderilecek, ve sonrasında sıklıkla görülecek bir "sıradan"lığa dönüşerek, normalleşecektir.[9] Bu yazı aslında benzer "olayların" günyüzüne çıkardığı bir beden politikasının izini sürmektedir. Birbirini karşılıklı olarak üreten, mekanlarla özdeşleştirilen "politikaları", ve bu politikaların mimarlıkla ilişkisini arayıp bulmayı amaçlamaktadır. Ulus'ta, Karpiç lokantasında yemek yiyen kadınlar da, Cumhuriyetin onuncu yıl

kutlamaları için Taşhan'daki odalarında bütün gün giysi prova eden erkekler de[10], yeni cumhuriyetin "beden-politikalarının" öznesi, ulusun kolektif bedenleridir. Bu kolektivite, başkentin büyüdüğü ve kurulduğu her yerde olduğu gibi, başta tanımladığımız kentsel "aks" üzerinde de, kimisi gündelik, kimisi aylık, kimisi anlık sıklıkta tekrarlanan "olaylar", "yönlenmeler, "kullanımlar" ve "hareketlilikler" yoluyla mekansallaşıp mekanlara işlenir.

Foucault'a göre, cinsellikle ilgili söylem, hem kişisel beden hem de beden-politik bir düzlemde etkilidir. Beden-politik olarak tariflediği alanda güç (Foucault bunu biyo-iktidar olarak adlandırır), nüfus planlaması, kamu sağlığı ve genetik yoluyla etkin hale gelir. Kişisel bedenler düzeyinde gücün etkinliği, beden üzerine sosyo-kültürel normların yazılmasıyla, ve dolayısıyla da bedenin politikleştirilmesiyle mümkün olmaktadır.[11] 1930larda Ankara'nın mimari topoğrafyası, mekanı bilinebilir mekan yapan, düzenleyen, bir biçime sokan, adlandıran...[12] saat kuleleri[13], anıtlar, caddeler, yapılar ve görsel malzemelerle örülüdür. Bu mimari topoğrafya, bedeni politikleştiren bir zamansal düzenlilik (temporal patterning)[14] öngörmüştür. Hıfzıssıhha Enstitüsünde, giriş kapısının üzerindeki yerinden Atatürk Bulvarına doğru, kısık gözlerle bakmakta olan "Hygiea" heykeli, bu yeni "zamansal düzenliliğin" idealize edilmiş bedeninden başkası değildir.[15] O, herhangi bir kadın bedeninden çok, kolektif bir bedenin temsilidir. Peki bu kolektif beden, cinsiyet rollerinden muaf bir beden midir? Böyle olmadığı açıkça görülüyor. Onun niteliğini mekanların "modernliğinden" çok, mekanların kullanımında belirginleşen politikaların "modernliği" belirlemiştir.

**Sanat Tarihi Bölümü, New York Eyalet Üniversitesi, Binghamton*

[1] İçten yorumları ve eleştirileriyle bu yazının ortaya çıkmasını sağlayan Sanem Güvenç ve Bülent Batuman'a, çokca yararlandığım okuma önerileri için Prof. Anthony D. King'e teşekkürlerimle.

[2] "Private time and public time" için bkz. Eviatar Zerubavel, Hidden Rhythms, Schedules and Calendars in Social Life, Chicago and London: The University of Chicago Press, 1981, s. 143-144.

[3] A.g.e, kitabın ismine atıfla.

[4] Atatürk Bulvarıyla ilgili bir okuma için bkz. Göksun Akyürek, "Modernization and Its Spatial Practice in the Early Republican Ankara in Two Cases: The Gazi Farm and the Atatürk Boulevard", yayımlanmamış yüksek lisans tezi, ODTÜ, Ankara, Subat 2000.

[5] Ash Amin ve Nigel Thrift, Cities, Reimagining the Urban, Cambridge: Polity Press, 2002, s. 17

[6] Henri Lefebvre ve Joachim Schlör'e atıfla, a.g.e., s. 16, 17.

[7] İsmet Paşa Kız Enstitüsü ile ilgili bir okuma için bkz. Pelin Gürol, "Building for Women's Education during the Early Republican Period in Turkey, Ismet Pasa Girls' Institute in Ankara in the 1930s", yayımlanmamış yüksek lisans tezi, ODTÜ, Haziran 2003.

[8] Soruyu gündeme getiren Bülent Batuman'a teşekkürlerimle.

[9] Bkz. İnci Yalım "Ulus Devletin Kamusal Alanda Meşruiyet Aracı: Toplumsal Belleğin Ulus Meydanı Üzerinden Kurgulanma çabası", Güven Arif Sargın (der.), Başkent üzerine Mekan-Politik Tezler, Ankara'nın Kamusal Yüzleri, Iletişim Yayınları, 2002, (Nilüfer Göle'ye atıfla), s. 191

[10] A.g.e. (B, Evren'e atıfla), s. 191

[11] Margaret A. McLaren, Feminism, Foucault, and Embodied Subjectivity, Albany: State University of New York Press, 2002, s. 91

[12] Ash Amin ve Nigel Thrift, s. 23

[13] Bkz. Ali Cengizkan, "Saat Kuleleri ve Kamusal Mekan", Modernin Saati, Boyut Yayınları, Mimarlar Der. 1927, 2002, s. 15-27

[14] Eviatar Zerubavel, s. ix.

[15] Hıfzıssıhha Enstitüsüyle ve Hijyen Heykeliyle ilgili bir okuma için bkz. Kıvanç Kılınç, "öncü Halk Sağlığı Projelerinin Kamusal Mekanı Olarak Sıhhıye", Güven Arif Sargın (der.), s. 119-156

30'LAR ANKARASI'NDA

İSMET PAŞA KIZ ENSTİTÜSÜ*

Pelin Gürol

İsmet Paşa Kız Enstitüsü (Ankara 1930), (Ankara, 28 Resim, Türk Tarih Kurumu)

Kız Enstitüleri, yeni milli-devlet için, yeni bir kadın kimliğinin oluşmasını sağlayan kurumlar olarak sosyal anlamda yeni eğitim sistemini, mimari anlamda da yeni ve modern binaları ifade etmekteydi. Bu çalışmanın amacı da ilk Kız Enstitüsü olan Ankara İsmet Paşa Kız Enstitüsü'nü, yeni milli-devletin modernleşme çabasıyla denk bir şekilde, çağdaş eğitim kurumları ve çağdaş mimarlığın Türkiye'deki örneği olarak değerlendirmektir.

Kadını geleneksel kimliğinden arındırmak ve ona modern bir kadın imajı yaratmak, Cumhuriyet rejiminin modernist ve nasyonalist söylemlerinin hedefleri arasındadır. "Tüm milliyetçilikler beraberlerinde yeni kadın ve yeni aile modelleri getirmişlerdir"[1] ve bu bağlamda, Türkiye'de de toplumsal cinsiyet kavramı, Kemalizm ideolojisi altında şekillenmiştir.[2]

** Bu konuyla ilgili daha fazla bilgi için bkz. Gürol, Pelin. 2003, Building for Women's Education during the Early Republican Period in Turkey: İsmet Paşa Girls' Institute in Ankara in the 1930s. Ankara, (ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).*

Res. 4 İzmir Cumhuriyet Kız Enstitüsü (Eski Bina)
(Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Ankara Sergisi. 1938, Devlet Matbaası, Ankara, 1938:14)

Res. 5 - İzmir Cumhuriyet Kız Enstitüsü (Yeni Bina, 1938)
(Bayındırlık İşleri Dergisi 1942. No.5-6)

4

5

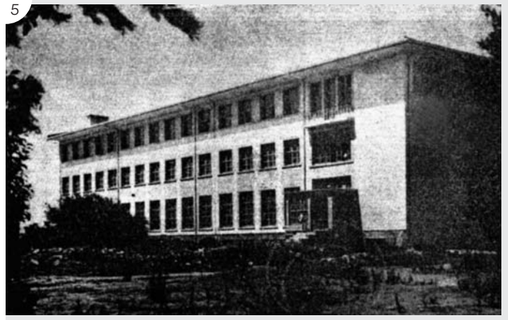

Bu süreçte "eğitimin" de çağdaş bir milli-devlet olma doğrultusunda, yeni kurumların ve değer sistemlerinin kurulmasında güçlü bir dönüştürücü olduğu söylenebilir.[3] Kadınların eğitilmesi ise "milleti eğiten" kişiler olması itibariyle önem kazanmıştı.[4] Bu anlamda Kız Enstitüleri kadının eğitimini arttıran, çalışmasına olanak sağlayan ve toplumdaki imajını değiştiren eğitim kurumları olarak öne çıkmıştır.

Asıl amacı, ev işlerinin daha verimli yapılmasını sağlamak ve böylece sosyal hayatı bireylerden başlayarak modernleştirmek[5] olan Kız Enstitüleri, 1920'lerin sonlarında açılmaya başlamış, 1934'te kabul edilen ve her şehirde bir Kız Enstitüsü açılmasını öngören kanunla birlikte sayıları hızla artmış[6] ve sayıları 1930'ların sonunda 11'e ulaşmıştı[7] (Res. 1-3).

Bu okullardan pek çoğu için yeni binalar inşa edilirken, bu binalar sade biçimleriyle mimari anlamda modern tarzın özelliklerini taşıyor[8] ve eğitimde modernleşmenin mimari bakımdan da desteklendiğini işaret ediyordu (Res. 4-5)[9]. Yalınlık, güzellik, verimlilik, sağlık ve hijyen gibi modern kadına ve modern binalara atfedilen özellikler[10] Kız Enstitüleriyle ve genel modernite anlayışıyla eşleşiyordu. Çünkü, modern kadın imgesi ve modern mimarlık Cumhuriyet Dönemindeki dönüşümün etkili birer sembolü ve Osmanlı kimliğinden arınmanın somut ve görünür kanıtları olmuştu[11]. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte; kadın özgürlüğünü kazanmaya ve kamusal alana daha çok katılmaya başladı[12] ve bu açılım mimariye de yansıdı, kadın artık daha dışa dönük planlı, büyük camlı, çağdaş malzeme ve mobilyalarla

2

3

Res. 2- Manisa Kız Enstitüsü (Manisa 1937-1938)
(La Turquie Kemaliste 1943:52).

Res.3- İsmet İnönü Kız Enstitüsü (Adana1936-1937)
(Palazoğlu, Ahmet Bekir. 1999, Atatürk'ün Okul Gezileri, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1999:410)

[1] Sirman, Nükhet. 2002, Kadınların Milliyeti, Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce:Milliyetçilik, (ed.Tanıl Bora), İletişim Yayınları, İstanbul, 231.

[2] Tüm dünyada, kadının statüsündeki değişiklikler, sanayileşme, kentselleşme, eğitim gibi makro seviyedeki değişikliklerin, sosyal hareket ve devrim gibi kollektiv hareketlerle birleşmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Sosyo-ekonomi ve politika bağlamında, yasal devrimler, kadının ailedeki ve toplumdaki statüsünü arttırma amacıyla desteklenmiştir (Moghadam, Valentine M. 1993, Modernizing Women, Gender and Social Change in the Middle East, Boulder, CO: L. Rienner, 69). Bu anlamda Türkiye'de de elit ve aydın kesimler, sadece "akılcılığı, bürokratikleşmeyi ve örgütsel etkinliği arttırmayı" değil, bireysel anlamda laiklik, özerklik ve kadın-erkek eşitliğini de sağlayabilmek için toplumsal bir dönüşümü gerekli görüyordu. (Keyder, Çağlar. 1999, Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, [ed. Sibel Bozdoğan ve Reşat Kasaba], Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 29).

[3] Soydan, Aynur. 2002, Kadın Kimliğinin Oluşması Çerçevesinde Mesleki Teknik Eğitim (Cumhuriyet İdeolojisinin Kuruluş Sürecinde Kız Enstitüleri 1923-1940), Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, T.C. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Tarihi Enstitüsü Dergisi, 1, 269.
Seers'a göre, "elverişli eğitim düzeyleri" bir ülkenin gelişme düzeyini gösteren üç öğeden birisidir. (Seers, Dudley. 1979, The Meaning of Development, with a Postcript, Development Theory Four Criticial Studies, [ed. D. Lehmann], Londra, 12). Bu doğrultuda, Kemalist politikanın eğitime önem verme gerekçesi daha da netleşir. Ancak şu nokta çok dikkat çekicidir; Kemalist milli devlet anlayışının Rousseaucu bir anlayışta olduğundan yola çıkılarak, Aydınlanma Çağına damgasını vurmuş Rousseau gibi bir devrimci ve avant-garde bile, kadına ve onun eğitimine karşı geleneksel bir tavırla, kadının temel görevinin kocasına hizmet etmek ve onun memnuniyetini sağlamak olduğunu düşünüyordu. Eğitimle ilgili bilgi için bkz. Kaplan, İsmail. 1999, Türkiye'de Milli Eğitim İdeolojisi, İstanbul, İletişim Yayınları, 78-79. Kemalizm ile ilgili bilgi için bkz. Köker, Levent. 2002, Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi, İstanbul, İletişim Yayınları, 156.

Res. 6 - İsmet Paşa Kız Enstitüsü (Ankara 1930)

donatılmış, modern ve akılcı tasarlanmış binalara kavuştu[13]. Kız Enstitüleri de bu doğrultuda tasarlanmış Cumhuriyetin devrimsel niteliğini yansıtan binalar olmuştur.

Ankara'daki İsmet Paşa Kız Enstitüsü Binası (1930), Erken Cumhuriyet Döneminde bakanlık ve banka gibi en önemli kamu binalarının olduğu ana arterin üzerinde yer alan ve uluslararası mimarlığın Cumhuriyet Dönemi Ankarası'ndaki başarılı örneklerinden birisi olarak kabul edilen ilk Kız Enstitüsüdür[14]. Enstitünün, yurt dışından davet edilen yabancı mimar Ernst Egli[15] tarafından, modernist prensiplere uygun, akılcı ve fonksiyonel bir yaklaşımla tasarlanan bina, dönemin genel anlamdaki modernite anlayışı ile de bağdaşmaktadır (Res. 6).

Düz çatılı kübik kütlelerin simetri aksına göre düzenlenmiş olduğu yapı, yatay çizgilerin egemen olduğu ve yuvarlatılmış köşelerin balkon ve girişlerde kullanıldığı dört katlı ana kütle ve bu kütlenin her iki tarafında yer alan ve sirkülasyonu sağlayan bir kat yükseltilmiş dikey bloklardan ve 1934'de yapıya eklenen toplantı ve yemek salonlarının yer aldığı köşe kütlelerden[16] oluşmuştur[17] (Plan 1).

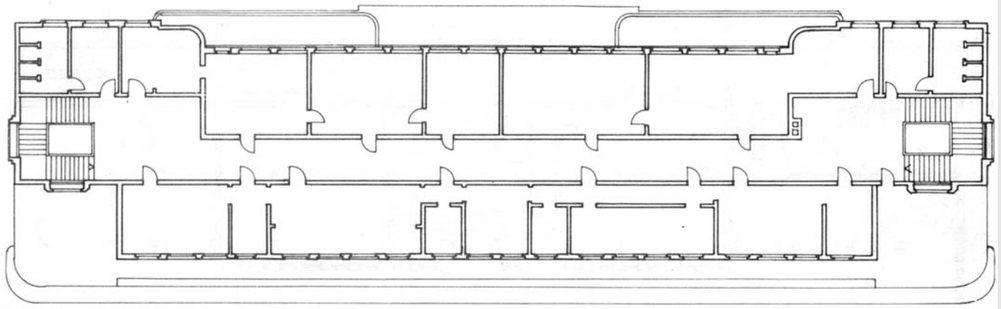

Plan 1 İsmet Paşa Kız Enstitüsü Birinci Kat Planı (Ankara 1930)
(Sözen, Metin. 1984. Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları)

[4] Sirman, Nükhet. 1989, Feminism in Turkey: A Short History, New Perspectives on Turkey, Sonbahar 1989, 3(1), 1.

[5] Kız Enstitülerinin dersleri iki ayrı gruptan oluşmaktaydı, birinci grup Türkçe, Matematik, Fizik, Tarih gibi genel dersler (Umumi Malumat Dersleri). İkinci grup ise, ortaokullarda ve liselerde okutulmayan Ev İdaresi, Yemek pişirme, Nakış, Çocuk bakımı gibi mesleki derslerdi (Umumi Mesleki Dersleri). İkinci gruba ek olarak ileri seviyede Dikiş ve Moda İhtisası adı altında dersler de verilmekteydi. (Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Ankara Sergisi Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Ankara Sergisi. 1938, Devlet Matbaası, Ankara, 34).
Modern teknolojinin kullanıldığı, bulaşık yıkama, temizlik ve çocuk bakımı, 1930 ve 40'larda modernleşmeyi destekleyenlerin fazlasıyla ilgisini çekiyordu. Avrupa'da da aynı şekilde, ev ve mutfak 19. yüzyılın sonunda ve 20. yüzyılın başında modernleşmenin araçları durumundaydı. Bkz. Yaşın, Yael Navaro. Bahar 2000, Evde Taylorizm: Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Evişinin Rasyonelleşmesi (1928-1940), Toplum ve Bilim, 84, 51-74.

[6] Bu kanunun kabul edildiği tarih ile ilgili kesin bilgiye ulaşılamamıştır, 1936 yılı olması da o yılda meslek okulları ile ilgili yasanın kabul edilmesi itibariyle olasıdır. (Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Ankara Sergisi 1938: 11)

[7] Kız Enstitüleri, ilk olarak Ankara, İstanbul, İzmir, Manisa, Bursa, Afyon, Elazığ ve Trabzon gibi büyük ve gelişmiş şehirlerde açılmaya başlamıştır. İsmet Paşa Kız Enstitüsü (Ankara) 1928'de açıldı ve yeni binaya 1930'da taşınıldı. Necatibey Kız Enstitüsü'nde (Bursa) eğitime 1929-1930 yıllarında başlandı. Cumhuriyet Kız Enstitüsü (İzmir) 1932-1933 yıllarında eğitime açıldı ve yeni binası 1938'de tamamlandı. Kadıköy Kız Enstitüsü (İstanbul) 1936-1937'de eğitime açıldı. Selçuk (İstanbul-1886) ve Mithat Paşa (İstanbul-1878) Kız Sanat Okulları, 1928'de çıkan kanunla birlikte Kız Enstitüsü'ne dönüştürüldü. İsmet İnönü Kız Enstitüsü (Adana) 1936-1937'de yapıldı. Trabzon Kız Enstitüsü, 1937-1938'de eğitime açıldı. Elazığ Kız Enstitüsü, 1937-1938'de eğitime açıldı. Afyon Ali Çetinkaya Kız Enstitüsü, 1939-40 yıllarında inşa edildi. Manisa Kız Enstitüsü, 1937-1938 yıllarında yapıldı. Edirne, Kayseri ve Sivas Kız Enstitüleri'nde eğitime sırasıyla 1938-1939, 1939-1940, 1939-1940 yıllarında başlandı, ancak binaların resimlerine ulaşılamadığından, bu binaların tarihlendirilmesi mümkün olmamıştır. (Kız Enstitüleri ve Sanat Okulları Ankara Sergisi 1938: 11) (Soydan, Aynur. 2002, Kadın Kimliğinin Oluşması Çerçevesinde Mesleki Teknik Eğitim [Cumhuriyet

Plan 2 Musiki Muallim Mektebi (1927-1929)
(Aslanoğlu, İnci. 2001, Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı (1923-1938), Ankara, ODTU Mimarlık Fakültesi Yayınları, 167.)

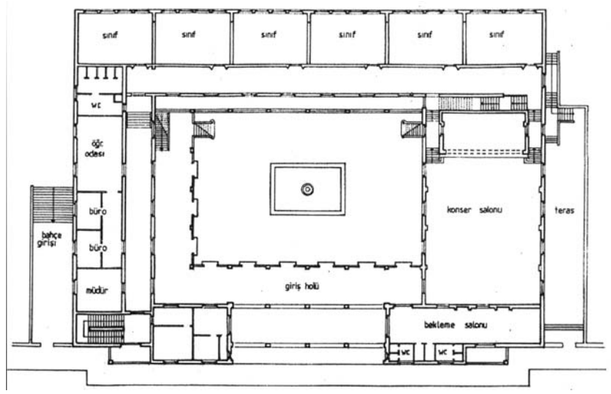

İlk Kız Enstitüsünün Ankara'da inşa edilmiş olması rastlantı değil, Cumhuriyet Türkiyesi'nin yeni başkenti olarak modernizmin simgesi olmasından kaynaklanmaktaydı[18]. Ancak, Ankara'da mimari anlamda ciddi bir ikilem yaşandığı, İsmet Paşa Kız Enstitüsü diğer okul binaları ile karşılaştırıldığında ortaya çıkar. Musiki Muallim Mektebi (1927-1929), İsmet Paşa ile aynı tarihlerde ve aynı mimar tarafından yapılmasına karşın, medrese tarzı planı, avlusu ve avlunun ortasındaki havuz ile Osmanlı mimarisini anımsatmakta (Plan 2)[19]. Birinci Ulusal Mimarlık akımının önde gelen isimlerinden Kemalettin Bey'in yine aynı tarihlerde yapmış olduğu Gazi İlk Öğretmen Okulu (1927-1930) da, Neo-Klasik bir stille İsmet Paşa Kız Enstitüsünden oldukça farklılaşmaktadır (Res. 7). Bu anlamda, Kız Enstitüleri eğitim, mimari ve kadının sosyal rolü itibariyle modernleşmeyi simgeliyordu.

Res. 7 Gazi İlk Öğretmen Okulu (1927-1930)
(Sözen, Metin. 1984. Cumhuriyet Dönemi Türk Mimarlığı, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları).

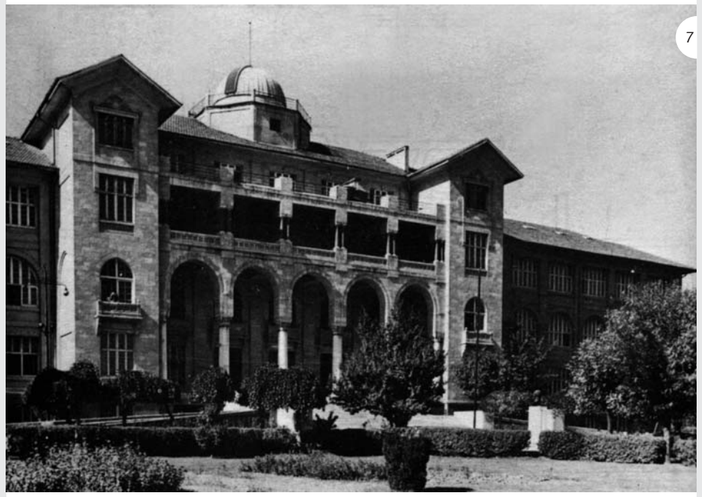

İdeolojisinin Kuruluş Sürecinde Kız Enstitüleri1923-1940], Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, T.C. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Tarihi Enstitüsü Dergisi, 1, 287).

[8] Yeni yapılan Enstitü binaları, biçim-işlev uyumu, yalın ve gösterişsiz kübik kütlelerin simetrik veya asimetrik olarak bir araya gelmesiyle oluşan, yatay şerit pencereli, geniş cam yüzeyli ve teraslı, köşe ve yuvarlak pencereli, süslemeden arınmış serpme sıva yüzeyli betonarme iskelet sisteminin kullanıldığı binalardı. Bu yapılar oldukça sade, ekonomik ve teknolojiyle donatılmıştı ve sağlık, rahatlık ve verim ön plandaydı. Bu yeni tarzda inşa edilen Kız Enstitüsü binalarıyla, başka bir amaç için inşaa edilen ve daha sonra Kız Enstitüsü olarak kullanılmaya başlayan yapılar arasında, stil anlamında büyük farklılıklar vardı.

[9] Okul binalarını batı tekniğiyle çağdaş bir anlayışla yapma konusunda, özellikle Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürü Rüştü Uzel zamanında ciddi atılımlar yapılmıştı. Stüdyo ve sınıfların ilkel ve yeterince uygun olmadığını düşünüp harekete geçen Uzel, batılı tekniklerle donatılmış yeni binaların yapılması gerekliliğini vurgulamış ve bu doğrultuda kararlar alınmasını sağlamıştı (Lalik, Sıtkı. 1965, "Rüştü Uzel'in Arkasından", Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi, no.145, 58-59). 1942'de çıkan 4304'lu sayılı kanunla teknik ve meslek okulların batılı tarzda yapılmasına karar verildi. Bu amaçla 1943 yılında Paul Bonatz, plan ve projelendirme göreviyle Türkiye'ye davet edilmişti. (Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları İnşaatına Dair, Mesleki ve Teknik Öğretim Dergisi, no.149, 55). Bunun yanısıra yurt dışında okul binalarını, bahçelerini, oyun alanlarını ve teknik donanımlarını incelemek üzere bir komisyon toplandı (Dewey, John. 1962, Özgürlük ve Kültür, İstanbul, Remzi Kitabevi, 148).

[10] Bozdoğan, Sibel. 1994, Architecture, Modernism and Nation-Building in Kemalist Turkey, New Perspectives on Turkey, 10, 47-48.

[11] Bozdoğan, Sibel. 2001, Modernism and Nation Building, University of Washington Press, Singapore, 82.

[12] 1923 yılında tramvayda kadın ve erkek arasındaki perde kalktı, karı-kocaların birlikte oturmasına izin verildi, 1924 yılında danslı gösteriler başladı ve 1928 yılındaki 19 Mayıs gösterilerinde kızlar şortlu gösteri yaptılar. 1929 yılında İşbankası'nda çalışan 556 personelin 86'sı kadındı (Koloğlu, Orhan. 2002, Cumhuriyet'in İlk On Beş Yılı (1923-1938), İstanbul, Boyut Kitapları, 330-331.

[13] Yeni ev tipi, kadını daha görünür kılarken, geleneksel yaşam tarzına tezat oluşturacak özellikler gösteriyordu.

[14] Teknik ve Mesleki Eğitim üzerine bir rapor hazırlayan ve Kız Enstitüleri'nin kurulmasını öneren Ömer Buyse, İsmet İnönü'nün eşi Mevhibe Hanım'a ithafen İsmet Paşa Kız Enstitüsünün bu adla kurulmasını teklif etmiştir (Maarif Vekaleti Mecmuası, S.13, 44; O. Buyse, 1939:67) . Okulun bugünkü ismi Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi'dir.

[15] Ernst Egli ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. Gürol, P. 2003, Chapter 4.2.2.

İsmet Paşa Kız Enstitüsü üzerine odaklanıp, yeni kurulmuş devletin sosyal, ekonomik ve politik modernleşme sürecinin bir parçası olarak incelemeye çalıştığımızda karşımıza çıkan, modern bir bina inşası isteğidir ve Türkiye'de modern bir yapılı çevre yaratılmasının çağdaş örneği olarak yerini almıştır. Ancak modernleşme sürecinde çelişkilerin ve kararsızlıkların da yaşandığı, kadın ve yapılı çevre arasındaki ilişki incelendiğinde ortaya çıkar. Binanın, çok katı bir modernist olmayan, bölgesel ve geleneksel özellikleri göz önünde bulunduran Egli tarafından yapılmasına ve Ankara'nın en göze çarpan noktaların birinde yer almasına karşın, kızları kamusal alandan uzak tutan, okul bahçesini yüksek ve kalın duvarlarla kuşatan ve görsel temasa izin vermeyen bir okul planlamak, Cumhuriyetin modern kadın ve modern bina imgesiyle çelişmekte[20] (Harita 1) (Res. 8-9) ve Erken Cumhuriyet Dönemindeki Kemalist anlayışın kararsızlığını ve kaldığı ikilemi göstermektedir. Bu konuyu da, Erken Cumhuriyet Döneminde hakim olan modern ile geleneksel arasındaki ikilemin ve kimlik probleminin bir örneği olarak değerlendirmek yanlış olmaz.

8

9

Res. 8- İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Arka Bahçe Duvarı
Res. 9- İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Arka Bahçe

Harita 1- Atatürk Bulvarı Ana Arteri
(Mimarlık 1985:8)

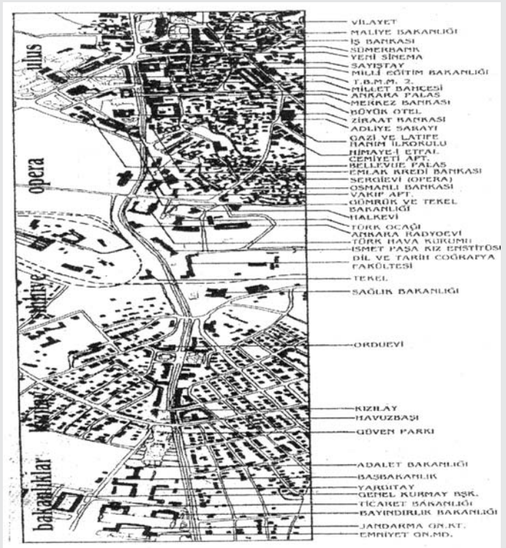

[16] *1933'de, binaya I. Ulusal Mimarlık Akımının uygulayıcılarından Tahsin Sermet tarafından yapılan eklemelerde, binanın modernist karekterinin bozulmamasına özen gösterilmiş ve Sermet'den önceki plan ve projelere (Egli'nin hazırladığı) uyulması istenmiştir. Bu kriterlere uyulmaması durumunda ise inşaata başlanamayacağı belirtilmiştir. Böylece eklenen bölümlerin binanın ne stil ne de teknik açıdan asıl binadan farklı olmaması hedeflenmiştir. (İsmet Paşa Kız Enstitüsü için hazırlanan kontrat. 7021 sayılı ve 10.7.1933 tarihli resmi evrak. 1,2, Başbakanlık Arşivi).*

[17] *Modern teknik ve malzemelerle donatılmış yapının stüdyo ve atelyelerin de son derece mükemmel bir şekilde tasarlanmış olduğu ifade ediliyordu (Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Ankara:Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 8-9).*

[18] *Batur, Afife. 1983. "Ankara'nın Başkent Oluşu ve Kentsel Kuruluşu", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, Vol.5, İstanbul: İletişim Yayınları, p.1384.*

[19] *Ancak, bina yine de Başkent'te, modern anlayışla yapılmış ilk yapılardan birisiydi ve o dönem de Ankara'nın en güzel binalarından birisi olarak tarif edilmekteydi (Aslanoğlu, İnci. 1985, Musiki Muallim Mektebi, Mimarlık, Vol.1, 31-32).*

[20] *Erkekler için yapılmış okullar dışa dönük bir plana ve binayı saran, caddeye bakan bahçeye sahip olmasına karşın, kızların boş zamanlarını geçirdikleri oyun alanlarının, okulun arkasında ve daha az görünür bir konumda olması, kadına karşı geleneksel tavrın hala sürdüğünün ve bunun da planlamaya yansıdığının göstergesiydi. Benzer bir tavır da, karma eğitim yapan okullarda, oyun yerlerinin kızlar ve erkekler için ayrı ayrı olmasında görülmekteydi (Maarif Vekaleti Mecmuası,1930).*

"MODERN"ANKARA'DA YAŞAMA ve MEKANA DAİR*....

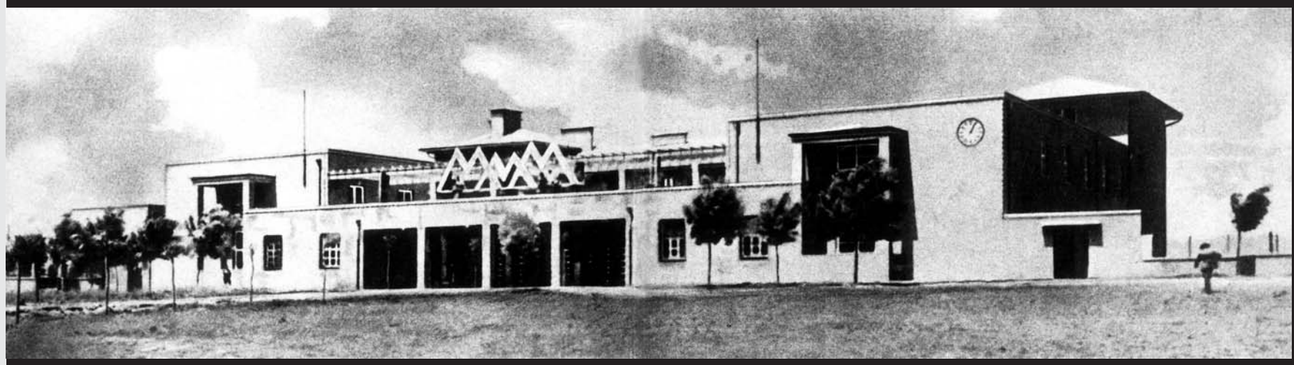

Musiki Muallim Mektebi

Nuray Bayraktar

Başkent ilan edilmesinin ardından büyük bir mekansal değişim geçiren Ankara'da yaratılan dekor bir üst kültüre yöneliktir. Bu üst kültür, geleneksel yaşam normlarından farklı olarak, modern yaşam normlarını esas almıştır.

Ankara'da Cumhuriyet ile birlikte merkez, Taşhan Meydanı yani Ulus oldu. Meydan eski Ankaralılar ile yeni Ankaralıların buluşma yeridir. Her iki grup da 1940'lı yıllara dek gündelik uğraşlarını burada sürdürmüşlerdir (1).

Meydana adını veren Taşhan, dönemde Ankara'nın yaşamında önemle rol almış (2) modern bir yapıdır. 19.yy.'a tarihlenen (3) yapının avlusunda ilk modern lokanta, Şehir Lokantası yer almaktaydı. Bir diğer modern lokanta,"*Karpiç Lokantası*" ise 1928 yılında Atatürk'ün isteği ile bir Rus göçmeni olan "Baba" lakaplı Karpiç'e açtırılmıştı. Böylece *Ankara ilk kez örtüleri, peçeteleri ve çatal-bıçağı her serviste değişen bir lokantaya sahip olmuştu* (2).

Ankara'nın başkent oluşu ile birlikte kentteki otel sayısının arttığı görülmektedir. Bu otellerin en önemlilerinden birisi gerek müdavimleri açısından, gerekse hizmet üstünlüğü ve mimari yapısı açısından farklı olan "*Ankara Palas*"tır. *Yatak sayısı 120 olan otelde her zaman sıcak ve soğuk su vardır. Restoranında Avrupa mutfağının bütün yemeklerini bulmak mümkündür*. Otelde klasik müzik dinletilerinin yanı sıra özel programlar, toplantılar, davetler, balolar da olabilmektedir. Belle Vue Palas ve Lozan Palas ise 30 ve 60 yatak kapasiteleri ve sundukları Avrupa mutfağı ile yabancı konuklara da hizmet veren otel ve lokantalardan diğer ikisidir (1).

Bu lokantaların aksine Karaoğlan Mahallesi'nde yer alan Zevk, Smyrna, Lezzet, Yıldız, Gümüşkepçe lokantaları ise Türk mutfağının yemeklerini sunan ve ortalama ekonomik güce sahip her Ankaralının yemek yiyebileceği lokantalardır (1). Posta Caddesi'ndeki lokantalar ve meyhaneler ise sanatçı, şair ve yazarların yemek yedikleri mekanlardır. Özellikle Şükran Lokantası ve Acem'in Meyhanesi bu grup açısından vazgeçilmezdir (4).

Ankaralıların yoğun kullandıkları mekanların bir diğeri pastahanelerdi. Zincirli Camiine çıkarken sağda yer alan "*İstanbul Pastahanesi*" uzun süre aydınların ve mebusların buluşma yeri olmuştu (5). *Mekanda, kalabalığın çoğunluğunu genç Cumhuriyetin yeni tutumuna aykırı davranışları saptamakta görevli gizli ajanlar ve sivil polisler oluşturmaktaydı* (3).

Uçar Sokak'ın girişinde sağlı-sollu yer alan Özen ve Kutlu pastahaneleri de kentin yaşamında önemli mekanlardır. Özen'in salt pastahane işlevinde

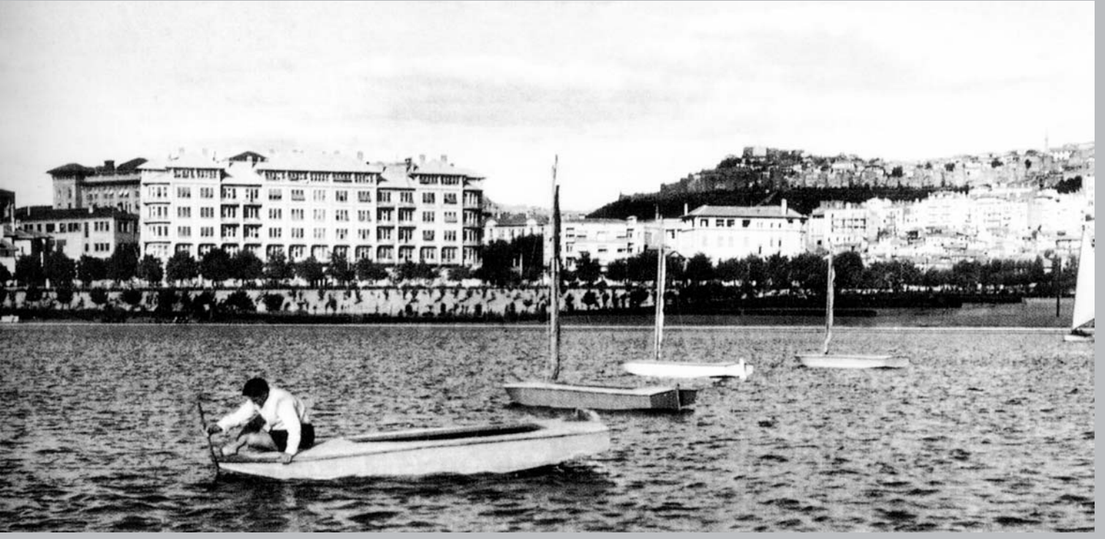

Gençlik Parkı

olmasına karşın, "*Kutlu Pastahanesi*" daha iddialıdır. *Oldukça şık döşenmiş pastahanede akşamları küçük bir orkestra hafif batı müziği çalmaktadır* (6).

Ankara'da1930'lu yıllarda otomobilin yaşama girmesiyle geniş bulvarlar açılmış, gezmek ve eğlenmek amacıyla yapılan yolculuklar da artmıştı. Dönemde Bentderesi'ndeki Cumhuriyet Bahçesi özellikle yeni Ankaralıların, Hamamönü'ndeki bayram yeri ise eski Ankaralıların mesire ve eğlence ihtiyacını karşılamaktaydı. Buralardaki kahveler erkekler içindi. *Kadınlar için ise en önemli aktivite, Cuma ve bayram günlerinde koca ve çocukları ile Hatip Çayı ve İncesu Deresi kenarında "piknik" yapmaktı* (1).

Çoğunlukla eski Ankaralıların özellikle yaz aylarında göçüp, kışın döndükleri bağ evleri ise farklı bir yaşamın göstergesiydi. Dikmen, Etlik, Keçiören hatta Çankaya ve Büyükesat gibi semtlerde yer alan bu evlerde (7) yüksek gelir grupları çevreden oldukça yalıtılmış biçimde yaşarlardı. Bağ evlerinde çay partileri dışında balolar ve resmi davetler de düzenlenmekteydi (5).

Kentte cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak yeşillendirilmeye çalışılan kentsel alanlar, parklar, resmi yapıların bahçeleri v.b. çeşitli aktiviteler için kullanılmaktaydı. Bu parkların en önemlisi farklı platformlardan oluşan"*Millet Bahçesi*" idi. Ankara Palas, Ulus Meydanı, Merkez Bankası üçgeni arasında kalan *bahçede özel günlerde ufak bir orkestra hafif müzik çalar gençler dans eder, yaşlılar da saz heyetleri eşliğinde Türk Müziği konserleri izlerlerdi* (1). T.B.M.M.'nin bahçesinde bulunan yarı açık sahnede ise Ankaralıların büyük ilgi gösterdikleri CSO konserleri düzenlenirdi (8).

Kızılay Meydanı da, Ankaralılar açısından oldukça önemli bir mekandı. Kızılay Genel Müdürlüğü yapısı yapılmadan önce meydanın adı "*Havuzbaşı Meydanı*" idi. *Meydana adını veren, ortasında Barok bir heykel grubunun taşıdığı çanaktan sular dökülen bir havuzdu. Havuz başında gezilir, oturulur ve yine CSO'nun konserleri izlenirdi* (2).

1925 yılında A.O.Ç.'nin kurulmasıyla Ankaralılar mesire ve eğlence ihtiyaçlarını artık çiftlikte Karadeniz ve Marmara havuzlarının başında gidermeye başlamışlardı. Çiftliğe arabalarla, kaptıkaçtı denilen ilkel minibüslerle ve daha çok trenle gidiliyordu (1).

1930'lu yıllarda sinema, tiyatro ve radyonun yaygınlaşması yaşamı oldukça renklendirmişti. Radyo en etkin ev içi eğlencesi idi. Cumhuriyetin ilk yıllarında günde sadece birkaç saat yayını olan Ankara Radyosu'nun programı klasik müzik, ajans ve fasıllardan oluşuyordu (1). Ankara Radyosu 1927 yılında Postahanenin bodrum katında gürültülü bir stüdyoda yayına başlamıştı. Radyo birkaç yer değiştirdikten sonra 1938 yılından itibaren yeni yapısında yayınına devam etmiştir (2).

Ankara'da ilk sinema gösterimi kente elektriğin gelişinden kısa bir süre sonra Ticaret Lisesi'nin bodrum katında gerçekleştirilmişti (9). Ulus Meydanı'nda bulunan "*Yeni Sinema*", II.Dünya Savaşı yıllarının en lüks sinemasıydı. *Mavi kumaş kaplı koltukları olan sinemada yaşlı bir madam yer göstermekteydi*. Her hafta farklı film gösterilen (6) Yeni Sinema, tiyatro temsillerine de sahne olmuştu. İstanbul Şehir Tiyatrosu, Darülbedayi büyük sanatçıları ile Ankara'ya turneye geldiğinde bu sinema kullanılırdı (10).

1950'li yıllarda kentin yaşamında önemli yeri olan "*Büyük Sinema*" ise, sahne üzerindeki Halay Çekenler Panosu ve fuayesinin asma kat konsollarını çepeçevre dolaşan yağlı boya resim dizisi ile yıllar boyu Ankara seyircisini, Turgut Zaim'in büyülü dünyasında yaşatmıştı (11).

1924 yılı Ankara'da tiyatro ile ilgili gelişmelerin yaşandığı yıldır. Türk Tiyatrosunu Himaye Cemiyeti'nin desteklediği "*Milli Sahne*", repertuarını telif eserler ve uyarlamalarla zenginleştirmiş, oyunlarını Türk Ocağının ilk binasındaki sahnede sergilemeye başlamıştır.

Türk Ocağı Binası

Ankara Palas

AOÇ Karadeniz Havuzu

Tiyatro açısından en önemli olay ise, "*Türk Ocağı*" binasının yapımıdır. 1930 yılında açılan bina, *Ankara'nın ilk tiyatro binası olarak en son olanaklarla donatılmış ancak bir milyon liraya mal olduğu için fazla lüks bulunarak eleştirilmiştir*.

Ankara'da yeni bir tiyatro binasına olan ihtiyaç ise ancak 1947 yılında karşılanabilmiştir. O yıla dek Ankara Tatbikat Sahnesi'nin deposu olarak kullanılan ve "evkaf" için Mimar Kemalettin tarafından yapılan tiyatro salonu onarılarak Küçük Tiyatro adıyla kullanıma sunulmuştur.

1949 yılı konunun yasal platformda ele alındığı yıldır. Devlet Tiyatrosu ve Operası Kanunu yürürlüğe girmiş ve Ankara Sergievi, Büyük Tiyatro'ya dönüştürülmüştür. Genel müdürlüğüne Muhsin Ertuğrul'un atandığı Ankara Devlet Tiyatrosu aynı yıl bu binada perdelerini Ahmet Kutsi Tecer'in "Köroğlu Destanı" adlı yapıtıyla açmıştır (10).

Ankara'nın yaşamında Halkevinin ayrı bir önemi vardır. Dokuz ayrı kolda çalışmalarını sürdüren Halkevi, düzenlediği konser, balo, tiyatro, çeşitli ders ve kurslarla yeni ve eski Ankaralıların bir ölçüde kaynaştığı bir mekan haline gelmiştir (T1). *Halkevinde her Cumartesi günü edebiyat ve şiir toplantıları yapılır, şiirler dönemin en güçlü şairlerinin ve edebiyat adamlarının önünde okunur ve değerlendirilir, beğenilenler bilim ve sanat dergisi Ülkü'de yayınlanırdı* (4). *Türkiye'de ilk opera temsili de Halkevi binasında verilmişti.* Halkevinde ilk olarak Tosca'nın II.perdesi, onu takiben Madam Butterfly'ın II.perdesi sahneye konulmuştur (6).

Atatürk'ün daha 1921 yılında açılmasından söz ettiği *Musiki Muallim Mektebi 1924 yılında Cebeci'de birkaç eski Ankara evinde eğitime başlamıştı. Bu evlerin elektriği ve suyu yoktu*. Böylesine ilkel koşullarda eğitim yapan okul daha sonra taşındığı modern binasında Cumhuriyetin müzik ve dramatik sanatlardaki en önemli kurumu olan Devlet Konservatuarı'nın ilk adımı olmuştur.

Ankara'da toplanan Musiki Kongresi sonrasında besteci Paul Hindemith, konservatuar kurulmasında yararlanılmak üzere Türkiye'ye çağrılmıştır. Hindemith'in sunduğu raporun (12) ardından 1940 yılında Devlet Konservatuarı kurulmuş, Konservatuar Temsil ve Müzik bölümleri olarak ikiye; temsil bölümü de Tiyatro, Opera ve Bale olarak üçe ayrılmıştır.

Konservatuar Cumhuriyet Türkiyesi'nin önemli sanat alanlarındaki umudu olarak düşünülmüş ve algılanmıştır. Geleceğin tiyatro, opera ve bale yaşamı Ankara Devlet Konservatuarı'nda temellendirilmiştir (11).

Konservatuar öğrencileri eğitimleri gereği her yıl değişik oyunlar hazırlamakla yükümlüdürler. 1941 yılında bu oyunlar, Tatbikat Sahnesi adıyla profesyonel bir tiyatro kimliği kazanmıştır

Gar Gazinosu

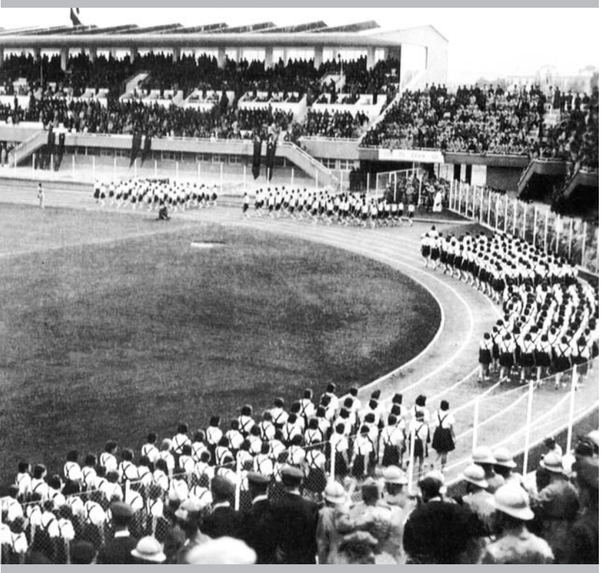

19 Mayıs Stadyumu

Konservatuarda süren opera eğitimine alt yapı oluşturacak *Türk Operası'nın kurulması yönünde ilk adım 1934 yılında Atatürk'ün talimatıyla "Bay Önder", "Taş Bebek" ve "Özsoy" oyunlarının operalaştırılması ile atılmıştır.*

1947 yılında Konservatuarın o güne dek kurulmamış olan Bale Bölümünün kurulabilmesi için Dame Vivette de Valais Türkiye'ye davet edilmiştir. Valais Yeşilköy'de bir bale okulu kurarak Türk Balesi'nin temelini atmış, 1950 yılında bu bale okulu Ankara'ya taşınarak konservatuar eğitimine dahil olmuştur (10).

Ankara'da ilk yıllar yaşamı renklendiren diğer mekanlar genellikle Çankırı Caddesi yöresinde yoğunlaşmış olan barlardır. Daha çok Ankaralı eşrafın ve sadece erkeklerin gittikleri bu barlarda içki içilir ve düzenlenen program izlenirdi (1). Bankalar Caddesi'nin Ulus'la birleştiği yerde bulunan Fresko Bar çok meşhurdu ve dönemde Ankara'nın tek gece kulübüydü (3). *Batı usulü bir eğlence yeri olan Fresko Bar'da yabancı konsomatrisler çalışmaktaydı*. Çankırı kapısından devamla biraz ileride yer alan Elhamra Bar ise 1926 yılında açılmış yine yabancı konsomatrislere ev sahipliği yapmıştır (13).

1940'lı yıllarda Ankara'nın yüksek gelir grubu için vazgeçilmez iki gece kulübü daha vardı. Bunlardan birisi Kızılay'da Süreyya, diğeri Ulus'ta Ankara Palas'ın gece kulübü idi (4). Daha sonra açılan Bomonti ve Kulüp 47 gibi mekanlar ise yine bu grup için yeni eğlence mekanlarıydı.

"*Gar Gazinosu*" ise halk kesiminin de yararlandığı bir eğlence yeriydi. Gazino Avrupa'da bile eşine zor rastlanabilecek özellikteydi. Yemekler ve servis mükemmeldi. *Gazinonun müdürü her gece bir köşedeki masasında ailesiyle birlikte oturur ve servisi kontrol ederdi* (6).

Ankara'nın tanınmış aileleri ile yüksek bürokratların üye oldukları Atlı Spor Kulübü, Avcılar Kulübü, Tenis Kulübü, Galatasaray Kulübü v.b.'de kent açısından önemli mekanlardı. Özellikle Atlı Spor Kulübünün düzenlediği yarışlara ilgi büyüktü. Avcılar Kulübünün çok az üyesi vardı. Tenis Kulübü ise daha çok elçiliklerin bahçelerinde faaliyet göstermekteydi (1). Galatasaray Kulübü ise Ankara'nın yaşamında oldukça belirleyiciydi. Kulübün lokalinde akşamları toplanılır ve briç oynanırdı (6).

19 Mayıs Stadyumu'nun açılışı Ankara'ya yeni bir hava, yeni bir heyecan getirmişti. Ankara Hipodromu ise her gruptan insanın hafta sonları uğradığı, kadınların şıklık yarışı içinde oldukları bir mekandı. Kravatsız tek kişinin görülmediği alan bir milli park gibiydi (6).

Görüldüğü üzere Ankara belirli bir tarihe dek oldukça renkli bir yaşama sahne olmuştur ve tam da bu anlamda cumhuriyetin "modern" başkentidir. Bu süreçte Ankara'da yaşam ve mekan aslında resmi ideolojinin yeniden üretilmesine yönelik olarak kurgulanmıştır. Bugün de,

Bentderesi

Ankara'da benzer bir yaklaşımdan söz etmek mümkündür. Ankara gerek yaşam etkinlikleri gerekse de bu etkinliklerin gerçekleştirildikleri mekanlar açısından belirli bir ideolojinin yeniden üretilmesine yönelik olarak kurgulanmaktadır. Ancak bu kez Ankara'yı biçimlendiren farklı bir ideolojidir.

---

*Deniz Tanrıkulu'nun "Ankara'da Eğlence Yaşamı, 1928-38" başlıklı yazısındaki kurgu esas alınmıştır.

1) Tanrıkulu, Deniz; "Ankara'da Eğlence Yaşamı, 1928-38", Mimarlık, Sayı2-3, 1985.

2) Baydar, Leyla; "Ankara Atatürk Bulvarı", Ankara Dergisi, Sayı 4.

3) Çağlayangil, İ.Sabri; "Geçmiş Yıllarda Ankara", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

4) Özdenoğlu, Şinasi; "Yaşadığım Ankara", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

5) Nalbantoğlu, Ünal; "Cumhuriyet dönemi Ankarasında Orta Sınıf", Tarih İçinde Ankara, Eylül 1981, Seminer Bildirileri.

6) Günver, Semih; ""2.Dünya Savaşı Yıllarında Ankara'da Diplomasi", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

7) Ortaylı, İlber; "Ankara'nın Eski Bağevleri", Ankara Dergisi, Sayı1 Bayramoğlu, Fuat; "Bir Eski Ankara Vardı", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

8) Saygun, Adnan; "Yaşamımdan Bir Kesit ve Ankara", Ankara Dergisi,Sayı 1.

9) Bayramoğlu, Fuat; "Bir Eski Ankara Vardı", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

10) Canlı, Gülsen; "Başkent Ankara ve Tiyatro", 1923-1950, Ankara Dergisi, Sayı 3

11) Katoğlu, Murat; "Ankara ve Turgut Zaim", Ankara Dergisi, Sayı 3.

12) Kayalı, Kurtuluş; " 1930'lar Sonrasında Ankara'nın Kültürel Görünümü", Ankara Dergisi,Sayı 2

13) Güldemir, Ufuk; "Son Yüzyıl Ankarasında İlginç Olaylar", Başkent Söyleşileri, Kent-Koop Yayını.

Marmara Havuzu

Bentderesi

ANKARA 'BANKALAR CADDESİ' VE ÖTESİ

Ulus Meydanı (1946-47)

Elvan Altan Ergut*

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarından itibaren gerçekleştirilen inşa faaliyetlerini siyasal sistemin inşasından ayrı düşünmek mümkün değildir. Bu süreçte yapılı çevrenin toplumsal dönüşümle ilişkisi sadece biçimsel değil, daha önemlisi, mekânsal ve işlevsel olmuştur. Dönemin mimarlık ürünleri Cumhuriyeti temsil etmekle kalmamış, bizzat bu oluşumun parçası olarak, yeni sistemin kurumlarını ve yeni kurulan yaşam tarzını barındıran mekânı da yaratmışlardır.

Başkent olarak inşa edilmeye başlanan Ankara'nın merkezinde, siyasi yönetimin yerleştiği meclis ve bakanlık binalarıyla birlikte, Erken Cumhuriyet yıllarından itibaren banka binaları da yer almıştır.[1] Bu durumu, Cumhuriyetin ilanıyla gerçekleşen siyasi dönüşümün, iktisadi dönüşümden bağımsız olmadığının bir göstergesi olarak okumak mümkündür. Tam bağımsızlık için "ekonomik bağımsızlık" şarttı. Osmanlı döneminde kurulmaya başlanan bankacılık sektörü genellikle yabancı sermaye ya da yabancı şirket iştiraki ile gelişmişti. Ekonomik bağımsızlık için ekonomik hayatın denetiminin 'milli' unsurlara geçmesini amaçlayan yeni yönetimin bankacılık alanında da benzer şekilde millileşmeyi hedeflemesi sonucu, 1920'lerde devlet desteğinde bankalar kurulmaya başlandı. 1930'lardan itibaren de, 1929 dünya ekonomik krizinin de etkisiyle, devlet bankacılık alanında düzenleyici ve denetleyici rolünü tam olarak üstlenmiş ve çıkardığı kanunlarla alanı kontrol altına almaya çalışmıştır.[2]

Cumhuriye'in ekonomik gelişmesinde böylece önemli bir rol oynayan bankalar, genel müdürlüklerini inşa etmek için yeni başkent Ankara'nın merkezini, yani Ulus semtini seçtiler. Ulus Meydanı, Meşrutiyet'in ilanından sonra (1876) Ankara Valisi Dr. Reşit Bey tarafından açılmış; 1880'lerin sonunda burada inşa edilen Taşhan binası nedeniyle de Taşhan Meydanı diye anılmaya başlanmıştı. Krippel'in tasarladığı Atatürk Heykeli 1927 yılında meydana yerleştirilmiş ve buranın sembolü haline gelmiştir. 1920'lerde Hakimiyet-i Milliye, sonra da Ulus Meydanı diye adlandırılan bu meydanda ve buradan kaleye doğru çıkan Karacaoğlan Çarşısı'nda dükkanlar, lokantalar ve pastaneler ve hatta Yeni Sinema isimli bir de sinema bulunmakta; günün kısıtlı koşullarının elverdiği ölçüde hareketli bir merkez oluşturmaktaydı. Ulus Meydanı'nı şehrin ana girişi olan Ankara Garı'na bağlayan cadde üzerinde ise meclis binası yer almakta ve ilk yıllarda törenler, resmi geçitler bu caddede yapılmaktaydı. Meclis binasının karşısında da şehrin ilk konforlu oteli olan Ankara Palas inşa edilmiş ve şehre gelen önemli misafirler kadar orada yaşayan yönetici, bürokrat ve aydınlar için de vazgeçilmez bir sosyal mekân oluşturmuştu.

Ankara'ya alışmaya çalışan bu kişilerin günlük hayatının geçtiği Ulus Meydanı ve çevresinde oluşan şehir merkezinin önemli bir parçası Bankalar Caddesi'ydi. Bankalar Caddesi, Ankara'yı kuzey-güney yönünde boydan boya geçen ve Jansen planının da ana aksını oluşturan Atatürk Bulvarı'nın,

Atatürk Bulvarı, Bankalar Caddesi (1940lar)

Ulus'tan Bankalar Caddesi Girişi Bakış (1948)

Ulus Meydanı'ndan başlayıp Çankaya (güney) yönüne doğru uzanan ilk kısmına erken Cumhuriyet döneminde verilen isimdi. Üzerinde yer alan Kızılbey Camii ve Türbesi nedeniyle daha önceleri Kızılbey yolu denilen bu yol, Cumhuriyet döneminde birçok banka binasının inşa edilmesiyle Bankalar Caddesi diye adlandırılmaya başlandı.[3]

Bankalar Caddesi'nin doğu tarafında sıralanan eski Öğretmen Okulu binasındaki Maarif Vekaleti, Lozan Oteli, Postahane, Meslek Lisesi ve Tekel Binasını da, yeni başkentin hareketlenen kamu yaşantısının önemli parçaları olarak düşünmek gerekir. Meydana bakan köşelerde yer alan dükkanlar şehrin alışveriş merkezinin parçasıydı. Caddenin batı tarafı boyunca sıralanan dükkanların sınırladığı Şehir Bahçesi diye anılan park ise, dönemin ender açık kamusal alanlarındandı. Jansen Planı yeni yönetim merkezini Yenişehir'e taşırken, şehrin iş ve ticaret merkezini Ulus'ta bırakmış; böylece başkent halkının Ulus Meydanı çevresinde geçen hareketli yaşantısı 1920'lerden günümüze kadar devam etmiştir. Bu caddede erken Cumhuriyet yıllarında inşa edilen ilk bankalar, G. Mongeri'nin 1926'da tasarladığı Osmanlı Bankası ve Ziraat Bankası, ardından da 1929'da tasarladığı İş Bankası yapılarıdır. Bu üç banka binası da, dönemin 'Birinci Ulusal Mimarlık' diye adlandırılan üslûbunda tasarlanmıştır. C. Holzmeister'in 1931'de tasarladığı Merkez Bankası da Ziraat Bankası binasının yanına, eskiden Kızılbey Türbesi'nin ve Düyun-u Umumiye binasının bulunduğu araziye inşa edilir. Ardından 1933 yılında tasarlanan Emlak Bankası binası karşı sıradaki yerini alır. Böylece, 1930'ların ortalarına gelindiğinde cadde artık Bankalar Caddesi kimliğine iyice kavuşmuş durumdadır. 1930'ların ikinci yarısında da bu süreç devam eder ve 1935'te Ziraat Bankası'nın yanına Sami Arsev tarafından tasarlanan Etibank binası, yine 1935'te karşı sıraya bulvarın biraz daha güney kısmına Seyfi Arkan'ın tasarladığı İller Bankası binası inşa edilir. Martin Elsaesser'in tasarımı olan Sümerbank binasının 1937 yılında inşası için seçilen yer de Ulus Meydanı olur. 1930'ların modern ve uluslararası üslûbunda tasarlanmış bu binalarla birlikte, erken Cumhuriyet döneminin değişik mimari yaklaşımlarını sergileyen Bankalar Caddesi'nin, yeni başkentin finansal merkezi olma kimliği giderek güçlenmektedir.

Bu dönemin bankaları yeni ekonomik sistemin güçlenmesi adına çalışırken, banka yapıları da Ankara'da kurulan yeni toplumsal ve siyasal oluşuma mekânsal ve görsel anlam veren yapılı çevrenin parçası olmuştur. 1950'lerden itibaren dönüşen ekonomik yapının özel sektörü ön plana çıkartmasıyla, bankacılık alanında da devlet bankalarının yanında birçok özel banka açılmış ve sistem içinde etkinlikleri hızla artmıştır. Bu bankaların genel müdürlükleri uzun zaman Ankara'da yer almaya devam etmiştir; ancak yeni banka yapılarının inşa edildiği bölge, kentin değişen yapısıyla uyum sağlayarak, artık Ulus bölgesi ile sınırlı kalmamıştır. Bu dönemde artan göç sonucu hızlanan kentleşmeyle kentin sınırları büyümüş, iş ve ticaret hayatı da artık sadece Ulus'ta değil Kızılay'da da gelişmiştir. Ankara'nın Çankaya'ya doğru büyümesini en iyi temsil eden gelişmelerden biri, İş Bankası'nın Ulus'taki merkezinden, kentin güneyinde Atatürk Bulvarı üzerinde yer alan ve yapıldığında Türkiye'deki en yüksek yapı olan Ayhan Böke ve Yılmaz Sargın'ın tasarladığı yeni binasına 1976 yılında taşınmasıdır.[4] Benzer şekilde, 1980'lerden itibaren kentin batı yönünde Eskişehir Yolu boyunca gelişmesini de, bu bölgede inşa edilen Doğan Tekeli-Sami Sisa tasarımı olan Halkbank genel müdürlük binası örneğinde takip edebiliyoruz.

Cumhuriyet sonrası kurulan ilk banka olan İş Bankası'nın (Kuruluş: 1924) yönetim merkezini 2001 yılında İstanbul'a yine bir Doğan Tekeli-Sami Sisa yapısı olan genel müdürlük kompleksine taşıması ise, erken Cumhuriyet yıllarında Bankalar Caddesi'nin oluşmasıyla başlayan ve yirminci yüzyıl boyunca devam eden sosyo-ekonomik ve kentsel/mimari dönüşüm sürecinde Ankara'nın özgün deneyiminin yeni aşamasını simgelemektedir. Bu örneğin habercisi olduğu küreselleşme döneminde, Ankara'daki banka yapıları artık daha az dikkat çekiyorlar; buna rağmen ve belki de bu yüzden sadece mimarlığın değil bizzat Cumhuriyetin tarihini daha iyi anlamak ve yorumlamak adına daha fazla çalışılmayı hak ediyorlar.

---

* Yrd. Doç. Dr., ODTÜ Mimarlık Bölümü

[1] Yeni başkent Ankara'da banka yapılarının inşası ile ilgili burada anlatılanların bir kısmı daha önce uluslararası bir konferansta sunulmuştur. Bkz. E. Altan Ergut. (2003) "Emlak Bankası ve Merkez Bankası Binaları", *Clemens Holzmeister: Gelenekler ve Modernizm Arasında Bir Mimar, Uluslararası Konferans*. İTÜ ve Avusturya Kültür Ofisi, İstanbul.

[2] Türkiye'de bankacılığın gelişimi için, bkz. K. Boratav (1990) İktisat Tarihi (1908-1980). *Türkiye Tarihi 4. Çağdaş Türkiye 1908-1980*. (ss.265-356). Cem Yayınevi; Y. Kepenek (1987) *Gelişimi, Üretim Yapısı ve Sorunlarıyla Türkiye Ekonomisi*. Teori Yayınları ve M. Sönmez (ed.) (1998) *75 Yılda Paranın Serüveni*. Tarih Vakfı Yayınları.

[3] Bu cadde ile ilgili ulaşabildiğim tek çalışma: M. Sarıoğlu. "Bankalar Caddesinin Öyküsü". *Uzman Gözüyle Bankacılık*, 27: 49-54.

[4] İş Bankası Gökdeleni ile ilgili bir çalışma için, bkz. E. Altan Ergut (2004) "The İşbank Skyscraper: The Modern Office Block in Turkey", *Import-Export: Postwar Modernism in an Expanding World, 1945-1975, VIIIth International DOCOMOMO Conference*, New York.

GEÇEN MODERN ZAMANLARIN ARDINDAN

KAYBOLAN ANLAMLAR

Zeynep Uludağ*

Ankara Garı

Cumhuriyet tarihini ve modernleşme sürecinin Ankarasını okumak her geçen gün bizler için daha da zor olmakta. Tüketilen zaman ve mekan bizi onun kendi bağlamından kopartıp daha uzaklara götürüyor. Özellikle kamusal mekanların Cumhuriyetin ilk yıllarında sahip oldukları biricik anlam ve misyonunu bugün okumamız, geçen ve dönüşen ilişkiler sistemi içerisinde imkansız hale gelmekte.

Başkent Ankara modern Türkiye'nin ve modern Türk şehrinin örneğini oluşturuyordu. Modern Türkiye'nin ve rejimin ideallerinin bir sembolüydü. Ankara'nın örnek kent olması yalnızca kentsel-mekansal değil, tüm sosyal ve kültürel boyutlardaydı. Başkentin modern kent peyzajının oluşması da rejimin uygulamaya çalıştığı modernite projesinin bir parçasıydı. Dolayısıyla Ankara yalnızca yapılan örnekler açısından değil, sembolize ettiği değerler açısından da cumhuriyet tarihi ve kültürü için çok önemli oldu.

Modern Zamanların Ankarası

Cumhuriyet ideolojisinin simgesi gelişen modern kent hayatı olmakta ve gündelik hayatta bu modernite hedefleri doğrultusunda oluşmaktaydı. O yıllarda bugün bildiğimiz anlamda *boş zaman toplumu ve tüketim toplumu yoktu*. (bkz. Lefebvre, 1998) Televizyonun ve radyonun onlarca kanal olduğu, sinemaların, alışveriş merkezlerinin toplumsal ilişkilerin merkezinde durduğu bir kent değildi Ankara. O dönemlerde kente dışarıdan gelenlere canlı, hareketli ve hoş vakit geçirtecek bir gece hayatı yoktu. Halkın çoğunun evinde radyo bile yoktu. 25 Ocak 1935 tarihli Ulus gazetesinde

AVRUPANIN EN MODERN İSTASYONU

ANKARA GARI

Yedigün Dergisi'nin
30 Mayıs 1939 tarihli sayısından

"Ankara'da Kahvecilik" başlıklı köşe yazısında kahvelerin sosyal yaşantıda büyük bir yeri olduğu ve kahve işini de *ulusal bir dava* olarak ele almak gerektiği yazıyordu. Modernleşme projesinin bu ilk büyük kentinin kamusal alanını oluşturmak bir *ulusal davaydı* aslında.

Otuzlu yıllarda sosyalleşmenin yaşanabileceği, gelişip büyüyebileceği, çağdaş Türk vatandaşının yetiştirileceği bir sosyal okul görevi üstlenmiş birkaç kamusal mekandan ibaretti Ankara. Sakin peyzajında adeta bir anıt gibi duran ve kentinin oluşmasını bekleyen bir gar binası, Ankara Garı; trafiğini bekleyen bir bulvar, Atatürk Bulvarı ve kentlisini bekleyen bir park, Gençlik Parkı vardı. İşte bu peyzajın öyküsünü anlayabilmek için o günlerin Ankara'sına gitmek ve 30'ların gündelik hayatını bilmek gerekir.

Garın ilk yıllarında toplumsal hayatta yarattığı izlenimler gerçekten de ideallerin gerçekleştiğini kanıtlıyordu. Ertuğrul Şevket "Ankara'nın En Modern İstasyonu Ankara Garı" başlığını verdiği yazısında garı şu sözlerle anlatır;

> Türkiye'nin kalbi güzel Ankara'nın yeni garı, bu kalbin atışını tanzim eden, kanlarını etrafa dağıtan canlı bir uzuv gibidir. Ankara'ya ayak basanın karşısına yapısının sağlamlığı, güzelliği ve temizliği ile yeni Türkiye'nin timsali gibi çıkan gar, yolcunun gözlerini dinlendiren, muhayyelesini şehirde göreceği harikalara hazırlayan bir manzara teşkil eder... Senelerden beri yüzünü görmediğim bir dostu karşılayacaktım. Türk zekasının, Türk mimarının, Türk mühendisi ve müteahhidinin Bozkıra muazzam bir bronz heykel haşmetiyle diktiği Ankara garına koştum. Lüks hususi otomobillerin, taksilerin arasından süzülerek içeri daldım. İnsana ağdalı bir serinlik hissi veren tertemiz mermer taşlara bastıkça heyecanım artıyordu. Gişelerin önü mahşerallah...(Yedigün Dergisi, 30.5.1939).

Brüksel'de çıkan Le Soir gazetesinin muhabiri B. Henri Liebrecht, 1937 yılında Türkiye'ye bir gözlem seyahati yapar. Liebrecht yol boyunca birkaç çoban köpeği, birkaç kulübe ve nadiren istasyon görevi yapan birkaç küçük idare binası görür. Ankara'ya geldiğinde ise etkilendiği manzarayı şöyle dile getirir,

> Genç ağaçların yeşillikleri arasında, modern bir şehrin yeni evleri peyzajın çıplaklığıyla gülümseyen bir tezat teşkil ediyorlar. Burası Atatürk tarafından kurulan Numune çiftliğinin bulunduğu Gazi istasyonudur... Ve işte Ankara. Eskiden üzerinde küçük bir Türk köyüyle, yıkılmak üzere olan eski bir kaleden başka bir şeyin bulunmadığı bu çıplak topraklar üzerinde, bir tek adamın azmiyle, yeni Türkiye'nin yeni hükümet merkezi 12 seneden daha az bir zamanda kurulmuştur... Birkaç dakika önce çölün ortasında idik; gardan çıkar çıkmaz kendimizi, İstanbul'un dar, eğri büğrü arnavut kaldırımlı sokaklarıyla tezat teşkil eden geniş asfalt caddeli, modern ve büyük bir şehrin hareketi ve canlılığı içinde bulduk... (Ulus, 25.8.1937:1,4)

Gar binasının hemen karşısında yapılan Gençlik Parkı da dünyaya açılan bu kapının önünde ideal bir peyzaj sergiliyor, kente gelen tüm misafirleri karşılayan, kentin modern ve cazip atmosferini yansıtan ve aynı zamanda rejimin ideallerini temsil eden bir 'Kent Parkı' olma görevini üstleniyordu. Parkın ortasında bulunan *büyük göl* pek çok sosyal aktivitenin de durağı oluyordu. Yazın yelken ve kürek yarışlarının düzenlendiği havuz, bazen de kulvar

Ankara Garı

çekilerek yüzme yarışlarının yapıldığı şenliklere mekan oluyordu. Küçük çocuklar için yüzme dersleri verilen minik plajı aynı zamanda stadyumdaki spor sahalarında eğitim gören genç sporculara sağlıklı bir dinlenme ortamı yaratıyordu. Gençlik Parkının hemen karşısında yer alan Ankara Stadyumu da milli törenlerde güçlenen 'milli birliğin' paylaşıldığı, sağlıklı, sporcu bir gençliğin yetiştirileceği bir yer olarak bu kentsel peyzajın tamamlanmasına yardımcı oluyordu. (Uludağ, 1999) Bu kentsel oluşumun bir diğer öğesi olan Gar gazinosu da o günler için Ankara'nın en prestijli, en popüler üç önemli gazinosundan birisiydi. Diğer ikisi Gençlik Parkı'ndaki ve Çubuk Barajı'ndaki gazinolardır. (bkz. Aslanoğlu, 2001) Özellikle Gar Gazinosu Cumhuriyetin ilk yıllarında Ankara sosyetesinin ve bürokratların en önemli buluşma yeriydi. Batı standartlarında hizmet veren, seçkin bir eğlence kültürü sunan bu gazino aynı zamanda Ankaralıların nadide toplanma mekanlarından biriydi. Kent içinde ise rekreasyon olanağı birkaç semt parkı, Yenişehir'deki Güvenpark ve Kızılay Bahçesi, birkaç kahve, bir iki restoran ve sinema ile sınırlıydı. Özellikle Yenişehir'de bulvarın etrafındaki kahvelerde oturup limonata içmek, parklarda oturmak, çocukların oynamasını seyretmek Ankara'nın yeni oluşan sosyetesinin en modern zevklerinden biriydi. (Uludağ, 1998:68)

Bir zincirin halkaları gibi birbirine takılan, bu yapılar ait oldukları dönemde iz bırakan, Modern Türkiye Cumhuriyetini ve onun ideallerini en iyi şekilde bizlere yansıtan kentsel peyzaj öğeleridir. Dolayısıyla, bu yapılarla birlikte değişen ve dönüşen kentsel peyzaj, cumhuriyetin ideallerinin mekansal alanda bir ifadesi ve yaratılmak istenen sosyal değişimin bir metaforu oluyordu. Cumhuriyetin ilk yıllarında devrimlerle birlikte yapılmak istenen değişim normatif ve teorik olarak siyasal alanda gerçekleşmişti. Ancak bu değişimin sosyal alanda, yani pratik hayatta uygulama alanı henüz yaratılmamıştı. Bu sosyal değişimin gündelik hayattaki yansımaları için bunun sosyal mekanının hazırlanması gerekiyordu. Aksi takdirde devrimler hukuk alanına sıkışacak, sosyal süreçler ve gündelik hayatla buluşamayacak, kendini yeniden üretemeyişi nedeniyle de başarılı olamayacaktı (Uludağ, 1999)

Kaybolan Anlamların Ardından

Geçen modern zamanlarda yaşanan gündelik hayat bugün bize inanılmaz gibi gelebilir. Günümüzün Ankara'sında bu mekanların fiziksel muhtevası hala var olsa bile değişen sosyal pratikler mekanların anlamlarını da değiştirmiştir. Yapıların ve mekansal bağlamların korunması, zaman içerisindeki değişmeye rağmen geçmiş dönemlerdeki anlamların yeniden keşfedilmesi ve kentin geçmişteki sosyal yapısının algılanması açısından önemlidir. Dolayısıyla, özlenen kentsel bilinç, yapıları tek tek koruyarak değil, onların içinde bulunduğu ilişki sisteminin korunması ve zihinlerde yeniden kurulmasıyla gerçekleşebilir.

Barthes'ın *peyzaj okumaları* konusunda vurguladığı gibi bilişsel anlam işareti boşalmakta, peyzaj okuması *bedenin hafızası* ile yapılmaktadır. (bkz. Barthes, 1993 ve Duncan, 1992) Bu bağlamda kuşakları kentsel öğenin anlamını yeniden yaratabilmek şansından ve serüveninden mahrum etmemek onlara bırakabileceğimiz en iyi mirastır.

---

* Yrd. Doç. Dr. GÜMMF, Mimarlık Bölümü

Aslanoğlu, İ., "1930-50 Yılları Ankarasının Eğlence Yaşamı İçinde Gazino Binaları", **Tarih İçinde Ankara** II, Y. Yavuz (der), ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını, 2001: 327-340.

Barthes, R. **Göstergebilimsel Serüven**, M. Rıfat, S. Rıfat (çev.), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1993.

Duncan, J.S., and Duncan N.G. "Ideology and the Bliss, Roland Barthes and the Secret Histories of Landscape", **Writing Worlds**, T.J. Barnes and J.S. Duncan (der.), Routledge, London, 1992:18-37.

Lefebvre, H. **Modern Dünyada Gündelik Hayat**, Işın Gürbüz (çev.), Metis Yayınları, İstanbul, 1998.

Uludağ, Z., "Cumhuriyet Döneminde Rekreasyon ve Gençlik Parkı Örneği", **75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık**, Yıldız Sey (Der.), Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998, s.65-74.

Uludağ, Z., "Ankara'da Cumhuriyetin Modern Kent Peyzajının Sembolik Değerleri: Ankara Garı ve Çevresi", **Birinci Göstergebilim Kongresi**, Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Ankara, 20-23 Ekim 1999, s.165-176.

Ulus Gazetesi, 25. 01. 1935
Ulus Gazetesi, 25. 08. 1937:1,4
Yedigün Dergisi, 30. 05. 1939

COMMON CULTURAL HERITAGE (ORTAK KÜLTÜR MİRASIMIZ)

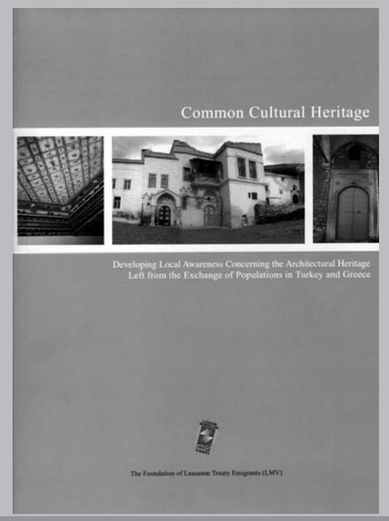

2005 Şubat ayında, Lozan Mübadilleri tarafından yayınlanan 'Common Cultural Heritage' ('Ortak Kültür Mirasımız') kitabı, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından da desteklenen Türk Yunan Sivil Diyaloğu çerçevesinde gerçekleştirilen 'Türkiye ve Yunanistan'da Nüfus Mübadelesinden Kalan Mimari Mirasın Korunması ile İlgili Yerel Bilincin Geliştirilmesi', kısa adı ile 'Ortak Kültür Mirasımız' projesinin sonuçlarını aktarmaktadır.

Lozan Mübadilleri Vakfının öncülüğünde ve Türkiye'den Mustafapaşa belediyesi, TMMOB Mimarlar Odası, Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği (KORDER), Yunanistan'dan ICOMOS Yunanistan Milli Komisyonu ortaklığında gerçekleşen proje kapsamında, Nevşehir / Kapadokya Mustafapaşa (Sinasos) ve Girit Resmo (Rethymno) yerleşimlerinde birer hafta süren konferanslar, sergiler ve atölye çalışmaları aracılığıyla, her iki ülkeden konu ile ilgili uzmanların, yerel yönetim ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinin ve yerel halkın bilgi ve fikir alışverişinde bulunabileceği bir ortam sağlanması amaçlanmıştır. Bu çalışmalar sonucunda, katılımcılar, ortaklaşa hazırladıkları açıklama ile her iki ülkenin devlet kurumlarını, ilgili kuruluşlarını ve göreve çağırmışlardır.

Kitabın içeriğini, proje ortaklarının temsilcileri ile konferanslara katılan çeşitli üniversitelerden ve kuruluşlardan Türk ve Yunan uzmanların bildirileri ve değerlendirmeleri, ortak açıklama, sergi kataloğu, etkinliklerden izlenimler ve fotoğraflar oluşturmaktadır. Proje kitabı, Lozan Mübadilleri Vakfı Sekreteri Sefer Güvenç editörlüğünde İngilizce olarak yayına hazırlanmış, Mustafapaşa'da düzenlenen serginin kataloğu ise Türkçe ve İngilizce olarak sunulmuştur.

Ege Yıldırım
Y. Şehir Plancısı, Koruma Uzmanı

KÜLTÜREL VE DOĞAL DEĞERLERİN KORUNMASI

Şubat 2005 tarihinde TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayınlanan Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği kurucu üyeleri, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Restorasyon Bölümü öğretim üyeleri Doç. Dr. Emre Madran ve Dr. Nimet Özgönül'ün hazırladıkları bu kitap, 'kültür mirası' olarak adlandırılan arkeolojik ve mimari kültür değerleri ile doğal değerlerin korunmasına yönelik doğru uygulamaların gerçekleştirilmesi için koruma ile ilgili konuları ve temel bilgileri toplu olarak veren pratik ve anlaşılır bir kılavuz niteliğindedir.

Ele alınan konu başlıkları arasında kültürel ve doğal varlıkların tanımları, türleri ve karşı karşıya kaldıkları sorunlar; koruma nedenleri; korunmanın finansmanı; korumayla ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlar ve sorumluluk alanları ile korumayla ilgili ulusal ve uluslararası düzenlemeler; koruma uygulamalarındaki süreç; kültür varlıklarının çağdaş yaşamda değerlendirilmesi/yeniden kullanımı ve koruma/planlama ilişkileri bulunmaktadır.

Bu konuda verilen yurtiçi ve yurtdışı örneklerin yanı sıra Doç. Dr. Emre Madran ve Dr. Nimet Özgönül akademik ve pratik deneyimlerini bizimle paylaşarak kültürel ve doğal mirasın korunması konusunda önemli katkı ve yarar sağlamışlardır.

Ayrıca koruma alanında başvurulacak temel kaynaklar ve ülkemizde yürürlükte bulunan yasal düzenlemeler dizinin sonunda ek olarak yer almaktadır.

Dr. Müge Bahçeci
Y. Mimar Restorasyon Uzmanı

MESLEK ve BİR ÖMÜR

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin her yıl 30, 40, 50 ve 60 yılını dolduran meslektaşlarımıza yönelik düzenlediği Meslek Yılına Saygı Töreni, bu yıl 10 Nisan 2005 tarihinde Devlet Resim Heykel Müzesinde gerçekleşti. Yılların deneyimiyle birleşen kucaklaşmalarla, karşılaşmalarla, anılarla dolu duygulu anların yaşandığı tören, Ankara Şube Başkanı Ali Ulusoy'un açılış konuşması ile başladı. 50 ve 60 yılını dolduran meslektaşlarımız, kendileri için hazırlanan belgeselin izlenmesinin ardından anı cetvellerini en genç üyelerimizin ellerinden aldılar. Ödül alan melektaşlarımızın sahnede yaptıkları konuşmalar geçmişten bugüne emekle yoğrulmuş sevgiyle büyütülmüş bir sürecin ifadeleri idi. 40 yılını dolduran meslektaşlarımızın ödüllerinin dağıtılmasından sonra, sırada Devlet Opera ve Balesi sanatçılarının hazırladığı repertuar ve 30 yılını dolduran meslektaşlarımızın ödüllerinin verilmesi vardı. Tören, Devlet Resim Heykel Müzesi'nin bahçesinde verilen kokteyl ile sona erdi.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi

Meslek Yılına Saygı Töreni

Haluk Necip Alatan

1932 yılında Ankara'da doğdu. İTÜ Mimarlık Fakültesinden Şubat 1955'te mezun oldu. 1954-57 yıllarında Azot Sanayi İnşaat Müdürlüğü Mimari Şubesinde çalıştı. 1957-59 arasında askerlik görevini yaptı. 1959 yılında girdiği İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğünde 1984 yılına kadar çalıştı. Bu arada 1961-65 yılları arasında Roma Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehircilik Enstitüsünde Prof. Marconi ile ihtisas yaptı ve bu süre boyunca Prof. Luigi Piccinato'nun bürosunda çalıştı. Bu sırada 23 adet İtalyan şehrinde çalışma yaptı. 1968-84 yılları arasında Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu Başuzmanlığını yürüttü. Bu dönemde, ekibi ile Ankara Şehri Nazım Planı'nı hazırladı. 1982 yılında İmar ve İskan Bakanlığının kapatılması onu en çok üzen olaylardan biridir.

1984-86 yılları arasında Birleşmiş Milletler Örgütünde Human Settlement Officer olarak Bağdat'ta (ESCWA) görev yaptı. Türkiye'ye döndüğü 1986 yılından bu yana ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde halen öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. 1993 Şubat'ında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığına atanan Alatan, 1995 yılında buradan emekli olmuştur.

(ISOCARP) Uluslararası Şehir ve Bölge Plancıları Birliği'ne 1972'de üye olmuş, 1983-86 yıllarında başkan yardımcılığını yürütmüştür. Çeşitli ulusal ve uluslararası yarışmalarda ödül ve mansiyonları bulunan, ayrıca jüri üyelikleri de yapmış olan Haluk Necip Alatan İngilizce, Fransızca ve İtalyanca bilmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

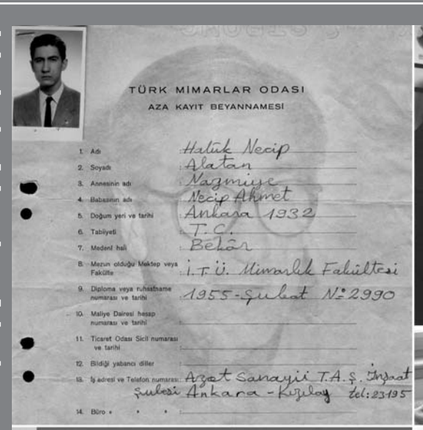

TÜRK MİMARLAR ODASI
AZA KAYIT BEYANNAMESİ

1. Adı: Haluk Necip
2. Soyadı: Alatan
3. Annesinin adı: Nazmiye
4. Babasının adı: Necip Ahmet
5. Doğum yeri ve tarihi: Ankara 1932
6. Tabiyeti: T.C.
7. Medeni hali: Bekâr
8. Mezun olduğu Okulu veya Fakülte: İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi
9. Diploma veya ruhsatname numarası ve tarihi: 1955-Şubat N:2990
10. Maliye Dairesi hesap numarası ve tarihi:
11. Ticaret Odası Sicil numarası ve tarihi:
12. Bildiği yabancı diller:
13. İş adresi ve Telefon numarası: Azot Sanayii T.A.Ş. İnşaat Şubesi Ankara-Kızılay tel:23195
14. Büro " " "

HALUK NECİP ALATAN

1932 yılında Ankara'da doğdu. İTÜ Mimarlık Fakültesinden Şubat 1955'te mezun oldu. 1954-57 yıllarında Azot Sanayi İnşaat Müdürlüğü Mimari Şubesinde çalıştı. 1957-59 arasında askerlik görevini yaptı. 1959 yılında girdiği İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğünde 1984 yılına kadar çalıştı. Bu arada 1961-65 yılları arasında Roma Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehircilik Enstitüsünde Prof. Marconi ile ihtisas yaptı ve bu süre boyunca Prof. Luigi Piccinato'nun bürosunda çalıştı. Bu sırada 23 adet İtalyan şehrinde çalışma yaptı. 1968-84 yılları arasında Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu Başuzmanlığını yürüttü. Bu dönemde, ekibi ile Ankara Şehri Nazım Planı'nı hazırladı. 1982 yılında İmar ve İskan Bakanlığının kapatılması onu en çok üzen olaylardan biridir.

1984-86 yılları arasında Birleşmiş Milletler Örgütünde Human Settlement Officer olarak Bağdat'ta (ESCWA) görev yaptı. Türkiye'ye döndüğü 1986 yılından bu yana ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde halen öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. 1993 Şubat'ında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığına atanan Alatan, 1995 yılında buradan emekli olmuştur.

(ISOCARP) Uluslararası Şehir ve Bölge Plancıları Birliği'ne 1972'de üye olmuş, 1983-86 yıllarında başkan yardımcılığını yürütmüştür. Çeşitli ulusal ve uluslararası yarışmalarda ödül ve mansiyonları bulunan, ayrıca jüri üyelikleri de yapmış olan Haluk Necip Alatan İngilizce, Fransızca ve İtalyanca bilmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Leyla Baydar

1923 Eskişehir doğumluyum. 1940 yılında Erenköy Kız lisesini bitirdim. 1940 41 öğrenim yılında Güzel Sanatlar Akademisine girdim. Akademiyi bitirdiğim yıl Teknik Üniversite Mimarlık Bölümü Sanat Tarihi asistanlığı için açılan sınava girdim ve Hilmi Ziya Ülgen' in asistanı oldum. Çok severek yaptığım bu işten, 1948 de Ferzan Baydar' la birlikte büro açmaya karar verdiğimizde ayrıldım. Önce İst. Tünel İpek Han (Markiz Pastahanesi yanı) , 1960 sonrası Ankara Çelik kale sokaktaki büromuzda İller bankası için Şehircilik projeleri üretildi, yarışmalara girildi, konut tasarım ve uygulamaları yapıldı. Ödül aldığım Proje yarışmaları (1947 67 arası) Sivas Anıtı (3.cü ödül), Ank. Fidanlık Yerleşmesi (3.cü ödül), Bursa Süleyman Çelebi Anıtı (4. ödül), İst. Samatya İşçi Hastanesi (3 eşit ödülden biri), Eskişehir Garı (1.ci ödül), Ziraat Bankası Tıp Şubeleri (bir 1.ci, iki 2.ci, bir 3.cü ödül). Uygulanan tasarımlar: Ankara Bahçelievler 3.cü Caddede villa, İstanbul Feneryolu Sargınlar Villası, İstanbul Arnavutköy Arif Yurcu Apartmanı, İstanbul Çifte Havuzlar Süreyya Apartmanı, İstanbul Edirnekapı Öztürk Apartmanı, İstanbul Moda Birgi Apartmanı.

Özel Zafer Yüksek Okulu'nda (1967'de) Sanat ve Mimarlık Tarihi dersleri vermem önerildiğinde sevinerek kabul ettim. Zafer' in ardından Özel Yükseliş Yüksek Okulunda derslere girdim. Sonra bilindiği gibi bu okullar birleştirildi, devletleşti ve bugünki Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi oluştu. Otuz bir yıl boyunca (1967 1998) gittiğim Gazi Üniversitesinin Maltepe'de ki Mühendislik Mimarlık Fakültesi binası benim ikinci evim, 3 üncü kattaki 314 (şimdi 316) numaralı derslik ikinci oturma odam oldu... İşimi severek yaptım. Her derse hazırlanışta yenilenen bir heyecan yaşadım. Elimden gelen en iyisini yapmaya, öğrencilere yararlı olmaya çalıştım. Bugün beni arkadaş çevrelerinin içine alan eski öğrencilerimin gösterdikleri yakınlık ve sevgilerini duyma mutluluğunu yaşıyorum.

Vedat Demirkol

1919 yılında İstanbul'da doğdu. 1945 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden Yüksek Mühendis Mimar olarak mezun oldu. 1945-53 yılları arasında çeşitli kuruluşlarda mimarlık yaptı. 1953 yılında Ankara'da Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğünde görev alarak çeşitli dairelerinde çalıştı. 1959 yılında De - Gaulle bursu alarak 8 ay süreyle Paris'te mimari etüt ve araştırmalarda bulundu.

1985 yılında bir grup meslekdaşı ile birlikte "Yapı Malzemeleri" kitabını yayınladı.

1985 yılında Araştırma ve Geliştirme Daire Başkan Vekilliğinden emekli oldu.1985-2003 yılları arasında hobileri olan Felsefe Tarihi, Sanat Tarihi, Kozmoloji, Arkeoloji ve Paleoantropoloji konularında çalışmalar yaptı. Ankara Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Gazi Eğitim Fakültesi ve Yüksek Öğretim Fakültesinde Sanat Tarihi üzerinde konferanslar verdi. İlk Antropoloji yazısı 1973 yılında yayınlandı. Çeşitli sanat dergilerinde Sanat Tarihi ve resim sergileri üzerine yazdığı 20 den fazla makale yayınlandı.

Halen ilgi alanları üzerinde devamlı çalışmalarını sürdürmektedir.

Naim Bekit

28 Ağustos 1932'de Samsun'da doğdu. 1955 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ.'de, yeni fabrikalar büro şefi olarak çalışma hayatına başladı.

1958 yılında kurucusu olduğu İna Proje ve Araştırma Şirketi ile bir çok projeye imza attı. Bunlar arasında konutlar, eğitim yapıları, oteller ve tatil köyleri, sağlık tesisleri, ticari ve idari binalar, tüm Türkiyede çok sayıda banka şubesi ve lojmanları ile çeşitli fabrilalar ve endüstri tesisleri sayılabilir.

1983 yılından itibaren kadrosunu genişleten kuruluş, yurt dışında, özellikle Suudi Arabistan ve Nijerya'da projeler yapmaya başladı.

Katıldığı mimari proje yarışmalarından; Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu Projesiyle 1. Mansiyon, Etimesgut Spor ve Eğlence Tesisleri Yarışmasında 1. Ödülü kazandı. TC Büyük Millet Meclisi Atatürk Anıtı yarışmasında ise ödül verilen 10 projeden birini kazandı.

Orhan Dinç

1934 yılında Elazığ'da doğdu. 1950'de Ankara Atatürk Lisesini bitirdi. 1955 Haziran döneminde İTÜ Mimarlık Fakültesinden mezun oldu.

1955-1961yılları arasında Bayındırlık Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünde ve Paris'de özel büroda mimar, 1962-1967'de İmar İskan Bakanlığında Fen Heyeti Müdürü, Uzman, Devlet Planlama Teşkilatında Uzman, 1967-1982 arası Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda ve Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde Öğretim Görevlisi ve ayrıca serbest büro sahibi olarak mesleki çalışmalar yaptı. 1982-1985 arası Bayındırlık ve İskan Bakanlığında Yapı İşleri Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür Vekili olarak görev yaptı ve emekli oldu.

Emeklilik sonrasında; 1985-1987 Kutlutaş'da mimar, 1987-1988 ODTÜ Mimarlık Fakültesinde Öğretim Görevlisi olarak çalıştı. 1996 yılından beri Eskişehir'de önce Anadolu, sonrasında Osman Gazi Üniversitesinde sömestr sonu öğrenci projesi jürilerine katılıyor. 2003-2004 döneminde Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde Öğretim Görevlisi olarak çalıştı.

1955 yılından itibaren çeşitli kuruluşların açtığı yarışmalarda 12 birincilik, 5 ikincilik, 10 üçüncülük, 19 mansiyon, 3 satın alma kazandı. Ayrıca 28 yarışmada asli jüri üyesi, iki yarışmada yedek üye, bir yarışmada da danışman üye olarak görev aldı.

1981 ve 1990 yıllarında Mimarlık Odası Ankara Şubesi Başkanlığı yaptı ve değişik tarihlerde Mimarlar Odası Onur Kurulunda, Yarışmalar Komitesinde, Yayın Komitesinde ve çeşitli komisyonlarda çalıştı.

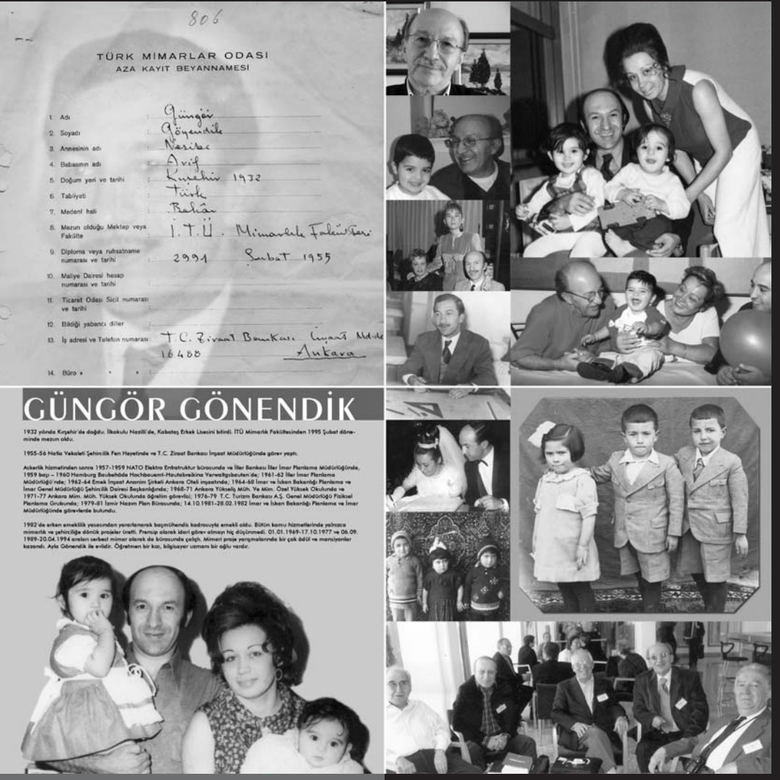

Güngör Gönendik

1932 yılında Kırşehir'de doğdu. İlkokulu Nazilli'de, Kabataş Erkek Lisesini bitirdi. İTÜ Mimarlık Fakültesinden 1995 Şubat döneminde mezun oldu.

1955-56 Nafia Vekaleti Şehircilik Fen Heyetinde ve T.C. Ziraat Bankası İnşaat Müdürlüğünde görev yaptı.

Askerlik hizmetinden sonra 1957-1959 NATO Elektro Enfratruktur bürosunda ve İller Bankası İller İmar Planlama Müdürlüğünde, 1959 başı - 1960 Hamburg Baubehörde Hochbauamt-Hautabreikina Verwaltgsbauten'de; 1961-62 İller İmar Planlama Müdürlüğü'nde; 1962-64 Emek İnşaat Anonim Şirketi Ankara Oteli inşaatında; 1964-68 İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Genel Müdürlüğü Şehircilik Dairesi Başkanlığında; 1968-71 Ankara Yükseliş Müh. Ve Mim. Özel Yüksek Okulunda ve 1971-77 Ankara Mim. Müh. Yüksek Okulunda öğretim görevlisi; 1976-79 T.C. Turizm Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü Fiziksel Planlama Grubunda; 1979-81 İzmir Nazım Plan Bürosunda; 14.10.1981-28.02.1982 İmar ve İskan Bakanlığı Planlama ve İmar Müdürlüğünde görevlerde bulundu.

1982'de erken emeklilik yasasından yararlanarak başmühendis kadrosuyla emekli oldu. Bütün kamu hizmetlerinde yalnızca mimarlık ve şehirciliğe dönük projeler üretti. Prensip olarak idari görev almayı hiç düşünmedi. 01.01.1969-17.10.1977 ve 06.09.1989-20.04.1994 araları serbest mimar olarak da bürosunda çalıştı. Mimari proje yarışmalarında bir çok ödül ve mansiyonlar kazandı. Ayla Gönendik ile evlidir. Öğretmen bir kızı, bilgisayar uzmanı bir oğlu vardır.

Ahmet Faruk Soylu

1931 yılında Zonguldak'ta doğdu. İlk orta ve lise tahsilini Zonguldak'ta tamamlayıp 1950 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesine girerek 1955 yılında mezun oldu.Mezuniyetini takiben kısa bir süre Zonguldak Bayındırlık Müdürlüğünde çalışarak askere gitti. Askerlikte yedek subay olarak Erzurum Askeri İnşaat Müdürlüğünde subay lojmanları inşaatı şantiye şefliği yaptı. Askerlik dönüşü 1957-58 arasında bir yıl kadar Zonguldak Bayındırlık Müdürü olarak çalıştı. 1958-63 arasında beş yıl Zonguldak Belediyesi Fen İşleri Müdürü olarak görev yaptı. 1963 yılını müteakip iki yıl serbest çalıştıktan sonra, 1965-69 yılları arasında Ereğli Kömür İşletmesinde baş mühendis olarak çalıştı.1969 yılında Özdemir İnşaat Koll. Şti.'ne girerek önce uzun bir süre Zonguldak'ta, sonra yurdun bir çok yerindeki şirket taahhüdündeki yapım işlerinde şantiye şefi, teknik müdür ve yönetici kadrolarında görev yaptı.

Bu arada Zonguldak'ta sonradan Karaelmas Üniversitesi olan Zonguldak Teknik Okulu inşaatını, TTK Genel Müdürlük Binası inşaatını, yine yapımından sonra Muğla Üniversitesi'ne devreden GELİ Müessese Müdürlüğü, Sosyal Tesisleri ve Lojmanları inşaatları ile, birçok okul, konut kooperatifleri ve lojman binaları inşaatlarını şirket adına koordine ederek çalıştı.

Halen Özdemir İnşaat A.Ş.'nde yönetim kurulu üyesi olarak çalışmaktadır.

Evli olup yüksek tahsilini tamamlamış iki kızı vardır.

Macit Melek

1931 tarihinde Antakya'da doğdum. İTÜ Mimarlık Fakültesinden mezun olduktan sonra 1955-1956 yıllarında Erzurum İnşaat Emlak Müdürlüğü'nde askerlik görevimi askeri inşaatlarda yaptım. 1957-1959'da Türkiye Çimento Sanayiinde yeni kurulmakta olan çimento fabrikalarının merkez seksiyon şefliğini yaptım.

1959-1960 yıllarında Paris'te prefabrik inşaat konusunda incelemeler yaptım ve Paris'te bir mimarlık bürosunda çalıştım.

1961-1969 yıllarında Ankara'da özel inşaatlarda çalıştım. Aynı zamanda bu yıllarda müteahhit olarak Ankara Tıp Fakültesi Fizyoloji ve Psikiyatri Klinikleri 1. Kısım ve Milli Piyango İdaresi 2. Kısım inşaatlarını ve özel bina inşaatları yaptım.1969-1974 yıllarında Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampusu inşaatlarını, temelinden kampusun açılışına kadar Petek İnşaat A.Ş.'nin Teknik Müdürü olarak gerçekleştirdim.

1974'den beri SİMAŞ Sanayi İnşaat Mümessillik A.Ş.'nin kurucu ortağı ve Murahhas üyesi olarak, Ankara'da MAN Motor ve Kamyon Fabrikaları inşaatlarını ve pek çok özel işyerleri, konutlar, villalar yaptım.

Avukat Sayra Melek ile evliyim, bir kızım, iki oğlum ve üç torunum var.

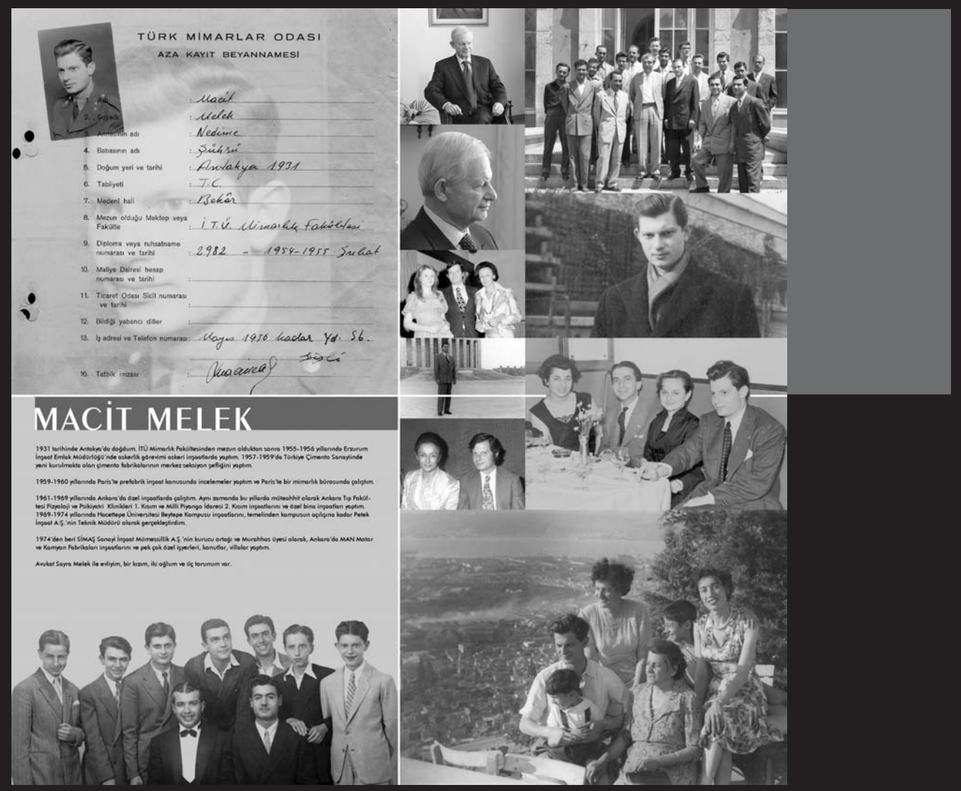

Şevki Vanlı

Konya'da doğdu. 1946-47'de İstanbul Galatasaray Lisesi'ni bitirdi. 1954'de mimarlık eğitimini ve doktorasını Floransa Üniversitesinde tamamladı. Ankara'da serbest mimarlık pratiğine ve mimarlık dergilerine yazmaya başladı.

1957'de ilk jüri üyeliğinde bulundu (Aydın Belediye Sarayı) ve 2000'e kadar elliye yakın jüri üyeliği üstlendi.
1958-60 yıllarında Mimarlar Odası Genel Sekreterliği görevini yürüttü. 1960'da Frank Lloyd Wright ve mimarlık hakkında kitap yazdı. 1970'lerde Ankara'da ilk özel yenikent OR-AN projesini yaptı ve bir süre yönetti. 1974'de İmar iskan Bakanlığı Danışmanlığı yaptı. 1980'lerde Kuzey Afrika için proje çalışmalarını yürüttü. 1988 yılında, 60'lı yıllarda uygulanan "Bursa Merkez Bankası" yapısına Ulusal Mimarlık Sergisi Yapı Ödülü verildi.

1989 yılında Şevki Vanlı Mimarlık Vakfını kurdu; gelir kaynağı sağlamak amacıyla Ankara için bir sayfiye kenti girişiminde bulundu.

1992 Ulusal Mimarlık Sergisinde, "Büyük Sinan Ödülü" verildi.

"Mimarlık Sevgilim" adlı anı kitabı yayınlandı. Halen serbest mimarlık pratiğini sürdürmektedir.

"Mimar Sinan 9 Nisan 2005 tarihinde Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği ve Mimarlar Derneği 1927 ile birlikte Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde bulunan Mimar Sinan anıtının önünde anıldı. Basın açıklaması aşağıda sunulmaktadır"

MİMAR SİNAN'I ANMA

TEVFİK GÜRSU
Mimarlar Derneği 1927
Yönetim Kurulu
Başkanı

H. ALİ ULUSOY
TMMOB Mimarlar Odası
Ankara Şubesi
Yönetim Kurulu Başkanı

A. FUAT TEK
Koruma ve Restorasyon
Uzmanları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Mimar Sinan'ın 417. ölüm yıldönümünde, yeni bir anma töreninde birlikteyiz. Bu törenler, anılan kişiyi konuşmanın ötesinde kendi sorunlarımızı, kaygılarımızı ortaya koymanın bir fırsatı belki de.

Sinan, Dünya Mimarlık Tarihi içinde eşine çok az rastlanır bir isim, bir simge; Onu konuşurken, onu düşünürken, Dünya Mimarlık Mirasına kazandırdığı, sayısız yapıyı incelerken, yaptığı her yapının, her eserin en ince detayına kadar özenle, dikkatle ve sabırla oluşturulduğunu görürüz.

Sinan Mimar olarak, bir taraftan Camiler, Kervansaraylar, Külliyeler, Köprüler, Suyolları, kemerler yapıyor, diğer taraftan da Şehremini olarak kentin yolları, kanalizasyonu ve diğer alt yapıları ile ilgilenerek bugün bile gıpta ile baktığımız Tarihi Kentleri, Kültür Varlıklarını Dünya Mimarlık Mirasının oluşturulmasına katkıda bulunuyordu.

Tarih içinde de iz bırakmış toplumlar her konuda etkinliklerini somut olarak ortaya koymak için büyük çabalar göstermişlerdir. Bunların en görkemlileri mimari yapılar ve anıtlardır. Bir Çin, Setsiz, Mısır Ehramsız, Roma Panteonsuz, Yunanistan Akropolissiz, Bizans Ayasofyasız ve Osmanlı Selimiyesiz düşünülebilir mi?

Asırlarca öncesine giderek Sinan'ın çocukluğunu ve gençliğini şöyle bir düşünün. Yaşadığı Anadolu topraklarını, köyünü, Erciyes dağını, onun etrafındaki yapıları! Kim bilir neler düşlemişti! Daha sonra köyünden alınıp yaya olarak İstanbul'a götürülürken yolda gördüklerinden nasıl etkilendiğini, hele İstanbul'u ve Ayasofya'yı ilk gördüğündeki duygularını bir tahmin edin.

Abidin Dino, Sinan adlı eserinde bu öyküyü duygusal olarak çok güzel aktarıyor.

Mimarlık kişiyle içinde bulunduğu ortamın etkileştiği bir süreç. Sanatçının yarattığı özgün eserler, yaşadığı ortamdan aldığı birikimleri ve kültürü, kendi yeteneği ve kafasındaki düşüncelerle birleştirerek ortaya koyduğu somut biçimlerdir.

Türklerin Anadolu'ya girdikten sonra göçebeliklerinden tamamen sıyrılmasalar da yerleşik bir düzene geçmelerinden sonra, kültürlerinin bir parçası olan yapılar yavaş yavaş ortaya çıkmış ve giderek kalıcı eserler halini almıştır. O dönemin başlıca yapı elemanı olan taşın kullanımı, bu malzemenin hem taşıyıcı hem örtücü hem de süsleyici bir eleman olarak yapılarda kullanılması, taşın yoğunluk kazandığı ülkemizde görkemli ve kalıcı anıtlar yapmanın en önemli aracı olmuştur. Tabiidir ki bu yapı malzemesinin yapıda kullanılan cinslerinin oluştuğu bölgelerde bu malzeme ile uğraşan insanlar ve zanaatkarlar önemli bir topluluk meydana getirmişlerdir. Bu bölgelerin en önemlilerinden birisi de Erciyes dağının etekleri ve havzasıdır.

Mimar Sinan bu yörenin çocuğudur. Taşla yoğrulmuş, taş ocaklarını, bu malzemenin nasıl çıkarıldığını nasıl işlendiğini görmüştür. Belki de Erciyes dağının biçim ve azametini kendine hedef almış ve bunu önce Süleymaniye'de daha sonra da Selimiye'de görkemli bir esere dönüşmüştür.

Şimdi yeniden Erciyes'in eteklerindeki Sinan'ın doğduğu köye gitsek, aynı yöreden yola çıksak ve de İstanbul'a kadar uzansak. O günden bugüne bu topraklar üzerinde ne gibi değişiklikler olmuş, Sinan'ın doğduğu köye neler eklenmiş, yaptığı camilerin, köprülerin ve külliyelerin ötesinde onları gölgede bırakacak kaç mimari eser yapılmış, kendimize sorsak?

Sinan'ın yapıtlarının ötesine geçmek bir yana, bugün ülkemizde, Başkent Ankara da dahil olmak üzere, onun çizdiği yüksek kültür düzeyinin çok altında kalan, onun geleneğini adeta terketmiş olan uygulamaları sık sık görüyoruz.

Bu gün, binlerce yıllık Mimarlık birikimini, Tarihi ve Kültürel değeri içinde barındıran Kentlerimize baktığımızda Sinan'ın kemiklerinin sızladığını görürüz. Ülkemizde uygulanan rant politikaları, kaçak yapılaşma, İmar Afları, Orman Arazilerinin Yapılaşmaya açılması, **Kültür Varlıklarımızın Korunması ve onarılması için ayrılan kaynakların yetersizliği** Kentlerimizi yaşanmaz hale getirmiştir.

Bu gün kentlerimizin %65'i kaçak yapılaşmakta, yapılan yapıların büyük bir kısmı **Mimari Katkı ve Mimarlık Hizmeti** almadan gerçekleşmektedir. Kentler özensiz ve kimliksiz yerler haline gelmekte, **Mimarlığın bir kültür, bir kaynak olduğu unutulmaktadır.**

Cumhuriyet'in başkenti Ankara'da da durum farklı değildir. Son yıllarda kentte yaşananlar, kenti giderek yoksullaştırmakta ve kimliksiz bir kent haline getirmektedir. Ankara'nın Kültür Başkenti olması için hazırlanan onlarca proje rafa kaldırılmış, kentin tarihi alanları, parkları, vadileri yok edilmek üzeredir.

Cumhuriyet'le özdeşleşmiş **Ulus Tarihi Kent Merkezi** yıkılıp yeniden "yapılmak" istenmekte, Kızılay kent merkezinde bulunan ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca 1994 yılında 1. Derece Doğal Sit Alanı ilan edilen **Güven Park**, Otopark uğruna ortadan kaldırılmak istenmektedir.

Yine yarışma yoluyla elde edilmiş Kültür Projelerinden; **Ankara Kalesi Koruma Ve Geliştirme İmar Planı, Ankara Kongre Ve Kültür Merkezi Projesi, AKM Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu Ve Koro Çalışma Binaları** Projelerinin kente kazandırılması için hiçbir çaba harcanmamakta, **Mimarlık ve Kültür yok sayılmaktadır.**

Bizler Koca Sinan'ı yetiştirmiş Coğrafyanın Mimarları ve onların Meslek Örgütleri olarak, **Bir Kültür ve Tarihsel Birikim olan Mimarlığı kaynak olarak almaya** devam edeceğiz.

Kentlerin daha yaşanılır, daha sağlıklı, daha güvenli, kentin olanaklarından herkesin eşit yararlandığı yaşam alanları tasarlayabilmek için yapılacak çok şeyin olduğunun bilinciyle;

Kenti yönetenleri, Sinan'ın kentlere kattıklarına, mirasına, mimarlığa, sanata, kültüre, Cumhuriyetin değerlerine sahip çıkmaya davet ediyoruz.

BAŞKA BİR MİMARLIĞIN MÜMKÜN OLDUĞUNU ifade ediyor ve Mimar Sinan'ı saygıyla anıyoruz.

Ökolojik[1] Mimarlık ne değildir!

Was ist Ökologische Architektur nicht!

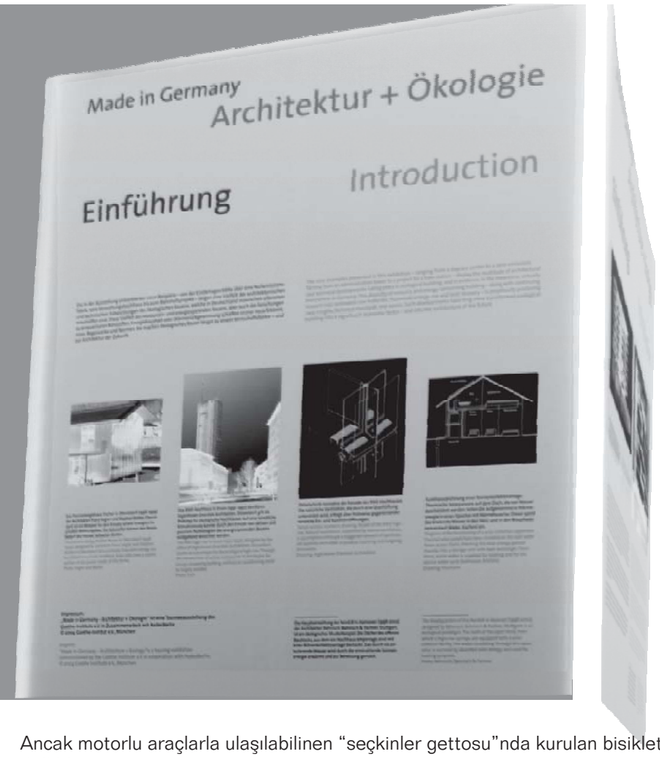

[1] Ökoloji, eski Yunanca oikos ve logos kelimelerinden türetilmiş ve ilk defa Xenophon(M.Ö 430-354) tarafından yazılı olarak kullanılmıştır. Her halde alfabesinde "ö" harfi olmayan İngilizceden Türkçeye aktarıldığı için, yanlış olarak "Ekoloji" diye yazılmakta.

İhsan Duygulu

Bu yazı, Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Ankara'daki Alman Kültür Derneği'nin düzenlediği "Ökolojik Mimarlık" konulu sergi ve sunumlar sebebi ile yazılmıştır ve bu yüzden iki dilde yayınlanmıştır.

Çevre ve enerjiyi koruyan tekniklerin herhangi bir binaya uygulanması, henüz Ökolojik Mimarlık değildir.
Die Anwendung von Umwelt und Energie schonenden Techniken an irgend ein Gebaeude, ist noch nicht Ökologische Architektur.

Nasıl tasarlanırsa tasarlansın, büyük-burjuva veya neofeodal yaşam tarzına hizmet edecek bir binanın, hiçbir şekilde Ökolojik Mimarlık olmayacağı, baştan kabul edilmeli.
Es muss vorweg genommen werden, das ein Gebaeude, welches einer grossbürgerlichen oder neofeodalen Lebensweise dienen soll, auf keinen Fall Ökologische Architektur ist . Egal wie es konzipiert wurde.

Başkalarının çevresinin havasını, ışığını, güneşini, manzarasını çalan hiç bir yüksek bina, bu sayılan ve önlenemez nedenlerden ötürü Ökolojik Mimarlık örneği olarak tanıtılmamalı.
Kein Hochhausbau, das anderen und seiner Umgebung die Luft, das Licht die Sonne, die Sicht stehlt, darf aus diesen unumwendbaren Gründen, als Ökologische Architektur vorgestellt werden.

Ancak motorlu araçlarla ulaşılabilinen “seçkinler gettosu”nda kurulan bisiklet yolları da, Ökolojik Mimarlık değildir.
Ökologische Architektur ist auch nicht, wenn Radfahrwege in nur durch Motorfahrzeuge zu erreichende Elitaergettos errichtet werden.

Ökolojik Mimarlık, ağır basan toplumsal ögeleri olan bir bütündür ve cankurtaran kayığında herkes için bir yer sağlamaya hizmet etmelidir. Yoksa bu Ökolojik Mimarlık değildir, sadece bir başlangıç veya iyi niyetli yanlış anlama, bu da değilse kendini beğenmişliktir.
Ökologische Architektur ist ein Ganzes mit grundlegenden sozialen Aspekten und sollte dazu dienen , allen einen Platz im Rettungsboot zu sichern. Andererseits ist es nicht Ökologische Architektur, sondern nur ein Ansatz davon, oder ein gutmütiges Missverstaendniss, wenn auch das nicht, dann Angeberei.

[1] Ökoloji, eski yunanca oikos ve logos kelimelerin türetilmiş ve ilk defa Xenophon(m.ö 430-354) tarfından yazılı olarak kullanılmıştır. Her halde alfabesinde "ö" harfi olmayan İngilizceden Türkceye aktarıldığı için , yalnış olarak "Ekoloji" diye yazılmakta.

"Medusa'nın Salı"- "Le Radeau de la Méduse" (Théodore Géricault)

1816 yıllının 2 temmuzunda, Medusa adlı bir Fransız hükümet gemisi Senegal sahilleri yakınında karaya oturur ve batar. Subaylar, zenginler, din adamları, hükümet memurları ve aileleri cankurtaran filikalarına otururlar, diğer mürettebat, asker ve kadın, çocuk, erkek fakir yolcular, derme çatma bir salla bindirilir ve okyanusun akıntı ve dalgalarına terk edilirler. Cankurtaran filikalarına binenlerin hepsi karaya ulaşırken, sal 17 Temmuz sabahı başka bir gemi tarafından bulunur, ancak saldaki büyük çoğunluk susuzluk, açlık, yer kavgası ve hastalıktan ölmüştür. Kurtarılan iki kişinin tutuğu günlüğe dayanarak, Paris'te 1817 yılında, olayı anlatan bir broşür yayınlanır, ancak kısa sürede hükümet tarafından yasaklanır. O sıralar 26 yaşında olan ressam Théodore Géricault, konudan derinden etkilenir. Günümüzde Louvre müzesinde duran tablo, ilk sergilendiği 1819 yılında fırtınalı siyasi tartışmalara neden olmuştur.

«ORTAK KÜLTÜR MİRASIMIZ: BİRLİKTE KORUYALIM»

Türkiye ve Yunanistan'da Nüfus Mübadelesinden Kalan Mimari Miras ile İlgili Yerel Bilincin Geliştirilmesi Projesi

ortak bildirge

Yunanlıların ve Türklerin Ortak İlgi Alanına Giren
Mimari Mirasa İlişkin Varılan Sonuçlar
Kapadokya Girit, 2004

2004 yılı Eylül ayında Kapadokya'da, 2004 yılı Ekim ayında Girit'te gerçekleştirilen atölye çalışmalarına katılan biz Yunanlı ve Türk uzmanlar, aramızda tartıştıktan, tecrübe ve görüş alışverişinde bulunduktan sonra, iki ülkenin mimari mirasının korunması, ortaya konulması ve tanıtılması ile ilgili olarak, Kapadokya Ortak Açıklaması'ndaki (Mustafapaşa Bildirgesi) noktaları geliştiren ve somutlayan aşağıdaki sonuçlara ulaştık:

1. Son asırlarda Balkanlar'ın ve Anadolu'nun kaderine damgasını vuran gelişmeler, bugünkü devletlerin oluşmasının yanı sıra, diğer ülkenin yurttaşları ve uzmanları için ilgi odağı olan yapı ve anıtların (Mübadele ile zorunlu göçe maruz kalan kişilerin bıraktıkları mirasın), bugün Yunanistan'da ve Türkiye'de var olması sonucuna da yol açmıştır.

2. Bu ilgi, kaynağı bilimsel, kültürel ve ahlaki nitelikli olduğu için, elbette ki tamamen meşrudur. Ancak, bu ilgi, her iki devletin de kendi topraklarında bulunan mimari miras üzerinde uyguladığı egemenlik haklarından kaynaklanan özen ve bakıma karşı şoven talepler için hiçbir biçimde gerekçe teşkil edemez.

3. Bundan doğan bu karşılıklı ilgi ve ahlaki sorumluluk temelinde, ve mimari mirasın korunması, ortaya konulması, tanıtılması ve bilimsel bilgiyle bağlantılı olarak, Kapadokya Ortak Açıklaması'nda (Mustafapaşa Bildirgesi'nde) belirtilen tanımlama doğrultusunda bir “ortak kültürel miras”tan söz ediyoruz: “farklı toplumlar, kültürel kimlikler ve yaşam biçimleri arasında ayırımcılık yapılmadan, kurtarılmasından, korunmasından ve bakımından bugün sorumlu olduğumuz miras”.

Bu mimari mirasın tarihi kimliği, doğası ve niteliği ile ilgili olarak, ulusal, dini, manevi ve kültürel görüş açısından farklı değerlendirme ve tezlerin var olmasını ve ortaya konulmasını doğal ve anlaşılabilir görüyoruz. İrtak mimari mirasın gerek bilimsel olarak araştırılması, gerekse korunmasına, ortaya konulmasına ve tanıtımına yönelik girişimler, teknik çözümlerin uygulanmasıyla, yapılara yeni işlevlerin verilmesiyle ve ekonomik idareyle ilgili olarak, tanımlama, politika ve metodoloji konularında pek çok sorunu ortaya koymaktadır. Bu meseleler, ilgili yurttaşlar, uzmanlar ve kurumlar arasında açık diyaloğun konusu olmalıdırlar.

4. Bu ortak ilgiyi ifade etmek üzere, diğer ülkenin hem münferit yurttaşlarının, hem de örgütlü uzmanlarının, kültürel ve sosyal kurumlarının (vakıflar, dernekler, sivil toplum örgütleri vb.), devletin yasalarına tamamen uyarak,

a.bu mimari mirası bilimsel olarak araştırmaya ve incelemeye,

b.koruma programları hakkında bilgi almaya, yetkili makamlara projeleri ve eylemleri ile ilgili eleştirilerde bulunmaya ve önerilerini sunmaya hakları vardır.

Bu ilginin aktif olarak ortaya konulması, bir yandan iki ülke arasındaki bilimsel bilgi birikiminin, karşılıklı anlayışın, dostluğun ve işbirliğinin geliştirilmesi, diğer yandan bu mimarı mirasın olabildiğince iyi korunması amacıyla olabilir. Her durumda, bu eylemler yukarıdaki amaçları gerçekleştirirken, devletin egemenlik haklarını rencide etmeyecek ve bu haklara şüphe düşürmeyecek biçimde olmalıdır.

5. Bir ülkenin yurttaşlarının, uzmanlarının ve kurumlarının, diğer ülkenin topraklarında bulunan ortak mimari miras için ilgilerini aktif bir biçimde ortaya koymaları olanağı, her şeyden önce kültürel mirasın tamamen evrensel niteliğinden ve tüm insanlık için taşıdığı özel değerinden kaynaklanır. Her iki ülkenin devletleri de, iki ülke arasındaki işbirliği koşullarını oluşturan, UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası Sözleşmesi'nin 4. ve 6. maddelerine ve Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'nin 17., 18. ve 19. maddelerine tamamen taraftırlar. Bu çerçevede, bir ülkenin kendi topraklarında bulunan mimari miras üzerindeki kurumsal egemenlik haklarının, bu mirasın sahibi olması için ahlaki bir temel oluşturduğunu, ancak bu miras sadece kendi tasarrufunda tutmasına gerekçe olmayıp, bilakis bu mirasın bütün dünyanın insanları adına bakımı ve bu insanlara sunulması için itina göstermesinin ahlaki bir yükümlülük oluşturduğunu düşünüyoruz.

6. Bunun da ötesinde, eklektik kültürel ve manevi yakınlık nedeniyle, bir ülkenin yurttaşlarının, uzmanlarının, sanatkarlarının ve kurumlarının diğer ülkenin topraklarında bulunan ortak mimari miras hakkında sahip olabilecekleri özel bilgiler ve yetenekler, bu mimari miras hakkındaki bilimsel araştırmaların ve bilgilerin, onun korunmasını, ortaya konulmasını ve tanıtılmasını en iyi biçimde ilerletmek için değerli unsurları teşkil etmektedir.

7. Ortak mimari mirasa duyulan ilginin aktif bir şekilde gösterilmesinin özel bir biçimi olarak, bu mirasın korunması, ortaya konulması ve tanıtılması için ortak programların ve ortak bilimsel araştırma programlarının gerçekleştirilmesi özellikle önemlidir. Bu ortak programlarda devlet kurumları, yerel makamlar, kolektif kurumlar ve münferit yurttaşlar yer alabilirler. İki ülkeden sivil toplum kuruluşlarının ve sponsorların, bu amaç için birlikte harekete geçmeleri özellikle önemlidir. Bu yönde Avrupa finansman programları en iyi biçimde değerlendirilebilir; devlet makamları da böylesi ortak programların gerçekleştirilmesi için, iki ülkenin kolektif bilimsel, kültürel ve sosyal kurumlarının birlikte hareket etmelerini kolaylaştırmaya ve cesaretlendirmeye çağrılmaktadır.

İmzalayan uzmanlar ve kurumlar olarak, bu bildirgenin sonuçlarını devlet makamları ve toplumları nezdinde öne çıkarma yükümlülüğünü üstleniyoruz. Ayrıca Yunanistan ve Türkiye olarak aramızda, Balkan ülkeleriyle ve diğer komşu ülkelerle yukarıda açıklanan noktalar temelinde ortak işbirliğini geliştirmek için, Kapadokya ve Girit atölye çalışmalarında sunulan bilgilerin, fikirlerin ve önerilerin değerlendirilmesi olanaklarını araştırma niyetindeyiz.

Girit

Ekim 2004

KONGRE VADİSİ PROJESİ UYGULANMIYOR

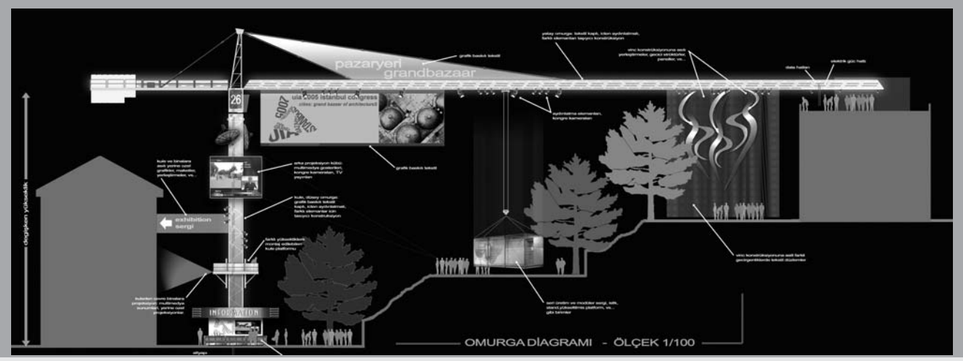

17 Mayıs 2004 tarihinde ilan edilen, UIA 2005 İSTANBUL Dünya Mimarlık Kongresi Kongre Vadisi Tasarım Yarışması'nın Soru-Cevap süreci ile programın genelini ve strüktürünü eleştiren sorular başlamıştı. Ağustos 2004'te projeler teslim alınıp, yarışma sonuçları açıklandı. 10 Eylül 2004'te İstanbul'da düzenlenen ödül töreni ve kolokyumda, birinci seçilen projenin belediye tarafından uygulanacağı ilan edilirken, ileri bir tarihte Oda bütçesinden ödenecek olan, Turizm Bakanlığı'nca karşılanacağı bildirilen ödüllerin ödenmesi yapılmadı.
14 Aralık 2004'te Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci'nin tüm şubelere, kurullara ve komitelere yolladığı, UIA çalışmalarına ilişkin bilgilendirme ve değerlendirme yazısında, Vadi Yarışması'nda seçilen birinci projenin beğenilmediği ve uygulanmayabileceği de ifade ediliyordu. MYK Başkanının konuya yaklaşımını ve üslubunu 'muhtıra'ya benzeten Ankara Şube üyeleri, 'yarışma kurumuna ağır bir darbe' olarak nitelendirerek, tepkilerini özellikle internet ortamında yaygınlaştırdılar.
UIA Organizasyon Komitesi'nin İdari ve Mali Yöneticisi Şefik Onat'ın 28 Ağustos'ta kaleme aldığı, Jürinin seçimine katılmadığını ve projenin uygulama kabiliyeti olmadığını açıkladığı yazısı 19 Aralıkta Arkitera web sitesinde yayınlandı. Bunun ardından, Oktay Ekinci; birinci ödüllün müellifi Mimar Fatih Erduman; MYK üyesi ve UIA Organizasyon Komitesi Sekreteri Fatih Söyler; Şefik Onat; Türk Serbest Mimarlar Derneği, Yönetim Kurulu Başkanı Murat Artu, kendi taraflarından katkılarla tartışmayı sürdürdüler.
12 Ocak 2005'te, mimarlık ortamının tartışma ihtiyacının olduğu konuların etraflıca tartışılabilmesini sağlamak ve bu yönde yayın ve eylemlerde bulunmak amacıyla, Ankara'da, 'UIA 2005 Bağımsız İzleme Girişimi' kuruldu.
13 Ocakta Kongre Vadisi Yarışması'nın Jürisi bir açıklama yayımladı.
18 Ocakta da Oktay Ekinci, jüri üyelerinin yaptığı açıklamaya cevaben Jüri Başkanı Ersen Gürsel'e yazdığı mektubu MO birimlerine yolladı. Ersen Gürsel'e koruma kurulu tarafından tescil edilmiş binalarını yıkması da önerilen mektupta, her şeye rağmen jüriden çözüm için katkı beklendiği vurgulandı.
BÜLTEN'in Ocak 2005 sayısında, sürece dair hem Oktay Ekinci'nin, hem de Şube üyelerinin görüşleri aktarılırken, Şubat 2005 sayısında da adım adım bütün Kongre Vadisi Yarışması süreci, alıntılar; Yarışma Jürisinin açıklaması; Oktay Ekinci'nin jüriye cevabı ile birlikte yayımlandı.

Bülten'in bu sayısında TMMOB Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu ve UIA 2005 İstanbul Kongresi Organizasyon Komitesi tarafından yapılan açıklamayı yayımlıyoruz.

UIA 2005 İstanbul 22. Dünya Mimarlık Kongresi Kongre Vadisi Tasarım Yarışması İle İlgili Gelişmeler Üzerine

UIA 2005 İstanbul Dünya Mimarlık Kongresi'ne hazırlık çalışmalarımız ve bu çerçevede açılmış olan Kongre Vadisi Tasarım Yarışması'nın sonuçları ve birinci seçilen projenin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlar üzerine doğan tartışmalara bir açıklık getirmek amacıyla aşağıdaki açıklamanın yapılması gerekli görülmüştür:

1) Kongre Vadisi Mimari Tasarım Yarışmasının açılması, UIA ile Mimarlar Odası arasındaki sözleşme gereğince oluşturulan UIA 22. Dünya Mimarlık Kongresi Organizasyon Komitesi tarafından 10 Ağustos 2003 tarihinde kararlaştırılmıştır. Organizasyon Komitesi, daha önce Kongre Vadisi'nin mimarlık ortamımıza yaraşır ve kongre teması olan "mimarlık*LAR*ın pazaryeri - grandbazaar of architecture*S*" olanağını sağlayabilecek bir tasarıma kavuşması için, meslektaşlarımızdan oluşan bir ekibin özverili çabalarıyla sürdürdüğü çalışmaları bir "yarışma" ile sonuçlandırmayı uygun görmüştür.

Organizasyon Komitesi bu kararı, yarışmanın parasal ödüllerinin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca sağlanacağı, uygulamasının ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirileceği "taahhütleri" üzerine uygulamaya koymuştur. Bu yöndeki güvenceler üzerine yarışma jürisinin oluşturulması için Mimarlar Odası'na başvurulmuş, Oda'nın Yarışmalar Komitesi, daha önce tasarım çalışmalarında emek veren meslektaşlardan oluşturduğu jüriyi Organizasyon Komitesine bildirmiştir. Kongre Vadisi Tasarım Yarışması Jürisinin yarışma şartnamesini ve eklerini tamamlamasıyla açılan yarışma 26 Ağustos 2004 tarihinde sonuçlanmış ve Fatih Erduman'ın müellifi olduğu proje birinci seçilmiştir.

2) Yarışmanın Ödülleri için Kültür ve Turizm Bakanlığı Bakanlığı, kendi web sitesi dahil, birçok destek açıklamaları yapmasına karşın, ödül paraları ödenememiştir. Bu durum hem UIA 2005 Organizasyon Komitesini, hem de Mimarlar Odası'nı zor durumda bırakmış, yarışmada ödül kazanan meslektaşlarımızın haklı tepkileri ile karşılaşılmıştır. Yarışma ödüllerinin ödenmesini bir onur sorunu yapan Merkez Yönetim Kurulumuz, meslektaşlarımızın mağduriyetine son vermek ve bu konudaki Oda saygınlığını korumak üzere, Kongre Vadisi Tasarım Yarışması ödüllerini Mimarlar Odası'nın kendi kısıtlı kaynaklarından ve Oda örgütü ile dayanışma içersinde sağlamıştır.

3) Yarışma sonucu elde edilen projenin uygulanması işi ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB)ile 31 Ocak 2005 tarihinde bağıtlanan sözleşme kapsamında kesinleşmiştir. Birinci seçilen projenin uygulanması için İBB ile birlikte girişimlerimiz henüz "fikir projesi" düzeyinde olan projenin müellifi ile "uygulama projesi" için sözleşme yapılmasını beklemeden başlatılmıştır. Bu süreçte, jürinin de birinci seçilen proje için verdiği karardaki; "Projenin, Kongre'nin ana açık hava işlevlerini karşılamak konusunda zemin düzleminde geliştirilmesi gereken bir tasarım ve 'anti-tasarım' nesnesi olarak stratejik bir planlama ve alt ölçeklerde inceltilme gereği vardır…" yönündeki tavsiyenin, müellif tarafından projeye nasıl yansıtılabileceği de açıklık kazanamamıştır.

4) Yarışma birincisi seçilen projenin müellifi Fatih Erduman'dan uygulama projesinin oluşturulması için istenen "resmi" teklif, 24.1.2005 tarihinde Mimarlar Odası'na verilmiştir. Proje ve kontrollük bedeli olarak 764.000 YTL (764 milyar TL) isteyen müellifin teklifi, İBB ile sözleşmenin imzasını takiben, Belediye'ye iletilmiştir. Çünkü bu bedel de dahil, fikir projesinin uygulanması için gerekli tüm giderlerin İBB tarafından karşılanması koşulu vardır.

5) Belediye olanakları, müellifin talepleri ve Kongre gereksinimleri çerçevesinde bir sözleşme imzalamak üzere müellif İBB tarafından davet edilmiş, 16 Şubat 2005 günü yapılan görüşmelerde vermiş olduğu teklifin mali, hukuki ve kongre gereksinimleri açısından uygun görülmediği İBB yetkilileri tarafından müellife açıklanmıştır. Projeye uygulama olanağının bulunabilmesi için, İBB'nin getirdiği çeşitli yaklaşımlar müellif için ikna edici olmamıştır. Toplantıya Organizasyon Komitesi adına katılan temsilci, Yarışma Şartnamesinin Vadide yer alacak "etkinlikler için ayrılacak alanların sayısı, büyüklüğü, mekansal biçim ve kimlikleri koşullar göz önüne alınarak yarışmacı tarafından önerilir" koşulunu ve Yarışma Jürisinin eksik bulduğu noktaları müellifin yerine getirmesi halinde uzlaşmaya varmak için bir adım atılabileceğini, yapılacak işin çerçevesi belli olunca müellifin hakları korunarak proje bedelinin saptanabileceğini belirtmiş, ancak müellif bu öneriyi kabul etmemiştir. İBB yetkilileri müellifin uzlaşmaz tutumuna karşın yine de bu projenin temini için her türlü desteği vereceklerini belirtmişler ve müelliften konuyu yeniden değerlendirmesini istemişlerdir.

6) Müellif 17 Şubat 2005 tarihinde ikinci bir teklif vermiş, bu teklifte de, Sultanahmet Meydanı ile Karaköy Meydanının tasarımını proje kapsamından çıkarmasına rağmen, genel anlayışında ve konuya yaklaşımında esasta bir değişiklik önermediği, Jürinin de işaret ettiği eksiklikleri gidermeyi kabul etmediği görülmüştür.

7) Bu gelişme üzerine İBB, 12 Mart 2005 tarihinde Kongre Vadisi Tasarımı uygulama projelerinin temininde müellif ile birlikte çalışma imkanının kalmadığını resmi yazılı olarak bildirmiştir.

8) Bu gelişme üzerine Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu, 25 Mart 2005 tarihli toplantısında konuyu tartışmış ve bundan sonra atılacak adımın Kongre Organizasyon Komitesinin yetkisi dahilinde olduğu görüşü ile durumun taraflara bildirilmesi kararını almıştır.

9) Bu bilginin alınmasından sonra ivedi görüşen Kongre Organizasyon Komitesi "Kongreye çok az sure kalmış olmasını da dikkate alarak, Vadi için yeni bir tasarımın, uygulamayı üstlenen İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile eşgüdüm halinde UIA 2005 İstanbul Kongre Ofisi bünyesinde yapılmasına" karar vermiştir.

SONUÇ: UIA 2005 Kongresine hazırlanırken, kendi içine kapalı, yalnızca bir mesleki kongrenin asgari standartlarını karşılayan "bilimsel" bir yapılanma yerine, süreçleri ve sonuçları paylaşan, katılımcı ve "mimarlık" adına toplumda kalıcı izler bırakacak bir kongre amaçlanmıştır. Çalışmalarımızı olabildiğince toplumla paylaşmak, mimarlık ortamında yer alan ve mimarlık ortamı ile ilgili tüm kişi ve grupları işin içine çekmek ilke edinilmiştir. İşte bu nedenle Kongrenin amblemi de bu alanda Türkiye'de ve belki de Dünya'da ilk kez internet ortamında açılan uluslararası bir LOGO YARIŞMASI ile elde edilmiştir.

Kongre Vadisi'nin tasarımına da bu nedenle önem verilmiş, Kongrenin resmi, yalnızca kayıtlı kişilerin girebileceği toplantı salonlarının dışındaki mekanlarını kent halkına, İstanbul'a, topluma açmak, mimarlık ve kentle ilgili her şeyin özgürce konuşulup tartışılabileceği, mimarlık ürünlerinin sergilenebileceği, mimarlık birikiminin ve mimarların hayallerinin toplumla paylaşılabileceği bir "pazaryeri" ortamı oluşturmak hedeflenmiştir.

UIA 2005 Kongresi Dünyanın her yerinden binlerce mimar ve mimarlık öğrencisinin katılacağı, tüm Dünyanın gözünün üstünde olacağı bir büyük buluşma olacaktır. Böylesi bir etkinliğin mekanının tasarımını yapmak, müellifi olmak, her mimarın ömür boyu onur duyacağı bir "mesleki deneyim" olmasına karşın, Fatih Erduman'ın bu uzlaşmaz tutumunu anlamakta güçlük çekilmektedir.

Konuyu, yukarda açıklanan tüm boyutlarıyla değerlendirmeden, yarışmanın uygulanamaz duruma gelmesini önemsemeden, sadece sonuca bakarak Odamızı ve Organizasyon Komitesini eleştiren meslektaşlarımızdan da sağduyu, anlayış ve destek bekliyoruz.

İstanbul'u, Kongre Vadisi ile, tüm resmi ve özel galerileri, sergi salonları, meydanları, sokakları ile bu büyük Kongreye hazırlıyoruz. Başarıya inanıyoruz. Bu bir mimarlık şenliği, bir mimarlık bayramı olacak.

Meslektaşlarımıza ve mimarlık ortamımıza saygılarımızla duyururuz.

TMMOB Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu
UIA 2005 İstanbul Kongresi Organizasyon Komitesi

Olağanüstü Genel Kurul Yapıldı

Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yönetim Kurulu'nun 3 asıl ve 5 yedek üyesinin istifası üzerine, Oda Ana Yönetmeliği'nin 58. ve 59. maddeleri uyarınca olağanüstü genel kurula gidildi. 26-27 Mart 2005 tarihleri arasında yapılan kurulda seçilen yeni Yönetim Kurulu Asıl ve Yedek Üyeleri şu isimlerden oluşuyor:

ASIL ÜYELER

Ali Ulusoy (Başkan), Nimet Özgönül (2. Başkan), Yüksel Yeşim Uysal (Sekreter Üye), Mehmet Ali Özgün (Sayman Üye), Ebabekir Özmert (Üye), Kemal Nalbant (Üye), Tezcan Karakuş Candan (Üye)

YEDEK ÜYELER

Ayşen Bayazıt, Çağatay Emre Doğan, Erdal Altun, Fatma Cebeci, Özdal Kutlu, Selma Sökmen, Songül Üzgün

12 Mart 2005 tarihinde "TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin 5. Madde a bendindeki "**mimari iç mekan düzenleme ve donanımı tasarımı hizmetleri, mimari çevre tasarımı hizmetleri, kentsel tasarım, koruma amaçlı imar planları ve imar planlama çalışmaları**" ile b bendindeki "**inşaat yönetimi, yapı denetimi**" ifadeleri çıkarılarak TMMOB YK tarafından kabul edilmiştir. Bu karar üzerine, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu, TMMOB Yönetimine, 30.03. 2005 tarihinde "TMMOB ve MİMARLIK" hakkında "Açık Mektup" yayımladı. 16.04. 2005 tarihinde de, TMMOB örgütlülüğüne yönelik olarak TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulunun "Açık Mektubu"na cevaben TMMOB YÖNETİM KURULU bir bildiri kaleme aldı. Süren tartışmalarla ilgili yayımlanmış bildirilere **www.mimarlarodasiankara.org** adresinden ulaşmak mümkündür. Tartışma ile ilgili olarak Yavuz Önen'in ve Arif Şentek'in değerlendirme yazıları ile birlikte 27 Nisan 2005 tarihindeki Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nun TMMOB Mimarlar Odası Birimlerine ve TMMOB Üyesi Oda Başkanlıklarına göndermiş olduğu bildiriyi yayımlıyoruz.

TOZ DUMANA KARIŞTI

Yavuz Önen

Ankara 02/05 /2005.

Mimarlar Odası 'Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin TMMOB Yönetim Kurulu'na, Resmi Gazete'de yayınlanması için gönderilmesinden sonra '**mugalata cenk olundu**', TMMOB YK'nın yönetmeliğin 5.maddesinden mimarlık meslek alanıyla ilgili kısmı çıkarma kararı, Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'nun bu karara karşı savaş ilanı niteliğindeki ve ağır eleştiri ve 12 mart darbesi benzetmesi gibi de bir suçlama içeren mektubu, TMMOB YK'nın mektuptaki değerlendirme ve suçlamalara karşı disiplin ve ceza soruşturması başlatmasına yol açtı.

Tozdan dumandan fermanın okunamadığı bir ortamdayız. Oysa TMMOB YK, yönetmeliği düzeltmek gibi bir müdahale yerine, düzeltilmesi gerektiğine kanaat getirdiği maddeleri işaret edip, MO'na geri gönderebilir veya sorunun taraflarını bir araya getirebilirdi. Burada usul hatasından ziyade esasa dair yani YK üyelerinin mimarlık meslek alanını tanımlama girişimine dair bir sorunun varlığını görmek ve tespit etmek gerekmektedir. MO YK da, sorun alanını genişleten ve konuyu en genel değerlendirmelerle saptıran bir tarz yerine, mektubunu konuyla sınırlı tutabilir, ayrıca yargı yoluna başvurabilirdi. MO YK'nun ikinci mektubuna TMMOB YK'nın, tarihten bazı sayfalarla TMMOB kimliğini hatırlatmasına da gerek yoktu diye düşünüyorum.

İç Mimarlar Odasının yangına körükle gidercesine kaleme aldığı mektup da üzerinde durulmaya değer. Kuruluş aşamasında emek vermiş, kurulduktan sonra da yıllarca MO mekanında birlikte çalışmış biri olarak, bu odamızın yöneticilerine Mimarlara ve MO'na veya yöneticilerine yönelik değerlendirmelerde daha özenli olmalarını öneriyorum.

Bu yazının amacı testi kırıldıktan sonra yol göstermek veya akıl vermek değildir. Ancak, gerilim ortamı ve olağanüstü hal ilişkileri dikkatlerimizi dağıtmakta, enerjimizin boşa harcanmasına neden olmaktadır. Yönetim kurullarının birbirlerini suçlayıcı tarzlarına son vermeleri gerekir.

Tasarımdan, planlamadan, uygulamadan saf dışı edildiğimizi; rant ekonomisinin hükmünü sürdürdüğünü; güneşin yok edildiğini; havanın suyun toprağın kirletildiğini; özetle insanca yaşama hakkının sürekli ihlal edildiğini; doğal çevrenin yağmalandığını ve tahrip edildiğini; ekonomik ve teknolojik olanakların sağlıksız yerleşim alanlarını büyük bir hızla ürettiğini; küresel piyasa ekonomisinin hegemonyasını ve olumsuz etkilerini; işsizliğimizi; giderek fakirleşmemizi; mesleki yozlaşmayı; eğitimdeki bozuklukları sanki görmez olduk. Olan bitene seyirci olduk, duyarsızlaştık sanki. Bizi tüketen parçalayan gelişmelere yol vermeyelim. Birikimimizi ve enerjimizi bir potada eritelim. Odaların ve Birliğimizin ortamında birlikte oluşturduğumuz İlerici aydın ve devrimci kimliğimize yukarıda özetle değindiğim süreçlere karşı mücadele ederek sahip çıkalım, etkin ve dayanışma içinde olmayı başaralım.

Bu gelişmeler sürecinde Ankara Şubesi YK, mimarlık mesleğinin tanımını ve meslek alanının düzenlenmesini görüşmek üzere bir tartışma ortamının yeniden örgütlenmesi gerektiğini görüştü. Toplantıda bu süreci örgütlemekle görevli bir komisyon oluşturuldu. Bu toplantı sonrasında Şube yönetim kurulu'nun isteği üzerine MO'nın Kayseri'deki MYK toplantısına YK üyesi M. Ali Özgün ve Yavuz Önen katıldı. Soruna dair görüş ve öneriler dile getirildi. Bu toplantıdan sonra da Şube Başkanımız Ali Ulusoy'un daveti üzerine şube yönetim kurulunun oluşturduğu komisyon toplantısı gerçekleşti. Ali Ulusoy, Sait Kozacıoğlu, İmran Karaman, Süalp Güreşçioğlu, M.Ali Özgün, Yavuz Önen'den oluşan komisyon, iki gün sürecek ve Meslek Tanımı, Mimarlar Odası, ve TMMOB başlıklı üç atölye çalışmasının yapılacağı bir etkinlik önerdi. Mimarlar Odası ortamındaki birikimle birlikte bu çalışma sonuçları yeni açılımlara ışık tutacaktır.

Meslek tanımları ve pratiklerine, adında mimarlık olan ortak bir alana, ve de Birliğimiz ortamına kalıcı ve doğru çözümlere ulaşabilmenin etkili yolu bu tür bilimsel çalışmalardır. Krizi aşmanın yolu, mimarlık mesleğine ilişkin bilgi ve iletişim eksikliğini gidermek ilgili odalarla ve TMMOB ortamıyla paylaşmaktır. Bu görev daha ziyade mimarlara ve tüm şubeleriyle MO'sına düşmektedir.

MİMARLAR ODASI TMMOB İLİŞKİLERİ VE MESLEK ALANININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE

Arif Şentek

Mimarlar Odası ile TMMOB arasında son günlerde yaşanan karşılıklı açık mektuplaşma "kriz"i, ne yazık ki bunca yıllık deneyime karşın, içinde bulunduğumuz koşulları, yaşanan sorunları yorumlamakta ve çözüm üretmede yetersiz kalınabildiğini gösteriyor.

Belki üslup tanıdık olduğu ve bildiğim bir söylemi dillendirdiği için, katılmamakla birlikte, Mimarlar Odası metni bana yabancı gelmedi. Ama TMMOB'nin yanıt metni, sanırım örgüt tarihinde bir ilki oluşturuyor.

"Mektuplar", yazılmalarındaki amacın tam tersine, yeni, gereksiz ve yararsız tartışmaları başlatacak mahiyette. Özetle söylemek gerekirse, "maksadını aşan ifade" tarzı, sanki özellikle seçilmiş.

Örgütlerin, kurulların, "öfkeye yenik düşme" veya "ağzına geleni söyleme" gibi bir lüksü olamaz. Örgütsel yazışmalar, kim kimi bastırır kabilinden, konuyla yakından veya uzaktan ilgili her bildiğinizi yazacağınız metinler olmamalı. Hele bilgisayarda "kopyala-yapıştır" marifetiyle, uzun uzun alıntılar yaparak yazılacak metinler, kişisel tatminin ötesine geçmeyebiliyor.

Mimarlar Odası (MYK) ve TMMOB Yönetim Kurulu adına yazılan metinler, uzun yıllara dayanan ilişkilerde bugün korunması gereken düzeyin maalesef gerisinde kalmaktadır.

TMMOB ile ilişkileri sürdürmekteki güçlüğü, TMMOB'nin bugünün pratiğine yanıt vermeyen yapısından gelen sıkıntıları yakından yaşadım, biliyorum. Son kez, Kaya Güvenç'in başkanlığı döneminde, her türlü sıkıntıya karşın, zaman zaman kişisel tahammülümüzün sınırlarını zorlasa da Mimarlar Odası ile TMMOB arasındaki diyaloğu koruduk. Bu konuda Ali Ulusoy'un sabırlı, yapıcı, olumlu katkılarını takdirle anıyorum.

"Sol" yanımızdaki bütün politik ve örgütsel sıkıntılar TMMOB düzeyinde de kendini gösteriyor. Hepsi mühendis de olsa, farklı meslek alanlarından, farklı örgütlerden, farklı tutumlarla gelenlerin karar oluşturmaktaki maddi güçlüğünü de ayrıca dikkate almak gerekiyor. Ama bunu "verili durum" olarak görme, çalışmalarınızı bu gerçeklere uygun yöntemlerle sürdürmekten başka seçeneğiniz yok şu anda.

TMMOB'siz bir Mimarlar Odası düşüncesine saygım var. Böyle bir farklı örgütlenme, herhalde artık "vatan hainliği" ile eş tutulamaz. Ama bunu geliştirmenin, gerçekleştirmenin yolu gene geniş bir diyalogtan ve sabırlı ilişkilerden geçiyor. Böyle bir "köktenci" çözüm için de, bir zamanların gözde terminolojisi ile söylersek, "en geniş mutabakatı" sağlamak gerekiyor.

Eğer işler, "ucundan kan damlayan kalemlerle" yazılacak mektuplarla çözülebilseydi çok kolay olurdu. Toplumsal yaşam, gerçek tespitlere dayalı, uzun ve sabırlı ilişkileri, canlı diyalogları gerektiriyor. Bu süreçler tükenmeden yazılacak "ayrılık" veya "küskünlük" mektupları yerini bulmuyor.

Özellikle 90 sonrası Mimarlar Odasında, yaşadığımız pek sağlıklı olmayan farklı bir "yasa", "yönetmelik" düşkünlüğü var. Toplumsal dayanağı sağlam olmasa da, veya "çaktırmadan karambolden" de geçse, iki satır bir yönetmelik veya bir yasa ile işlerin düzelebileceğine koşullanıyor bazı meslektaşlarımız.

Nedense öngördüğümüz projelerin gerçekleşmesi için sadece mevzuatta bir dayanak edinmenin yeteceği gibi "sosyolojik" bir yanılgı içinde olabiliyoruz. Hatta bu, yanılgıdan da öte, kendi çapında bir "toplumsal histeri" halini alabiliyor.

Belki yeniden tartışma açılmasında fayda vardır; "Mimarlık Yasası"nın tartışıldığı Ürgüp Genel Kurulunda yaklaşık 800-900 kişilik genel kuruldan 4 kişi, olumsuz değil de olumlu oy verseydi ve yasa taslağı kabul edilseydi ne olacaktı? Daha sonra Uludağ'da aşağı yukarı aynı metin kabul edildi, ne oldu?

Ama anlaşılan sonuçtan ve sonuca varmak için sürdürülecek çalışmalardan çok, konuyu en hararetli bir şekilde tartışmanın, hele yasa ve yönetmelik önerisi haline getirdiğimiz metinleri tartışmanın dayanılmaz çekiciliğine kaptırıyoruz kendimizi. "Kendi kanunumuzu kendimiz yaparız" demek kulağa hoş geliyor, ama kanun öyle kanun olmuyor ki?

Son TMMOB ile olan tartışmalı, mektuplaşmalı durumuna, kendi sınırları içinde tutarak konuya daha dar bir açıdan bakmaya çalışırsak:

Uygulamada mimarların yetkili olacağı alanların sınırlarını belirleyecek bir mevzuat oluşturmak istiyoruz. Eğer bu sınır tespiti başka meslekleri de ilgilendiriyorsa, bu mesleklerin uygulama alanlarını da sınırlandırıyorsa, hele hele onların alanlarından bize kaymalar varsa veya öyle yorumlanabiliyorsa, onlarla "mutabakat" sağlanmadan getirilecek mevzuat doğal olarak tepkiyle karşılanacaktır.

Burada üzerinde durulacak olan ikinci önemli bir nokta da, yaşanan pratiğin, yani "verili durum"un böyle bir yetki alanı belirlemesini haklı çıkarıp çıkarmadığı olmalı. Eğer gerçekten mimarlardan başka hiç kimse o alanlarda çalışacak bilgi ve beceriye sahip değilse işimiz çok daha kolay olurdu. Ama tersini düşündüğümüzde, yani o işleri yapmak için illa da "mimar" olmak gerekmiyorsa, bunun tersini mevzuatla zorunlu duruma getirmenin faydadan çok zararı olacaktır.

Ayrıca kısa vadede, "yaptığımız iş, ürküttüğümüz deveye değiyor mu" diye bakmakta da yarar var. Örneğin, "şehir plancılığı" alanında yetki, yürürlükteki ayrı bir mevzuat gereği farklı bir ruhsata tâbi tutulmuşsa, bizim "bütün mimarlar şehir plancılığı da yapar" dememizin pratikte bir geçerliliği olamaz. Aynı şekilde, özellikle sınırlı sayıdaki resmi işlerin dışında, bugün için yasal bir yetki sahipliğini dahi gerektirmeyen iç mimarlık hizmetlerinin mimarlar tarafından yapılmasını öngörmenin de fazla bir yararı yok.

Megalomani düzeyine varmadıkça, her mesleğin kendi etkinlik alanını genişletmek istemesini doğal karşılamak gerekir. UIA belgelerinde mimarlık için yapılan meslek alanı tanımları da böyle geniş bir çerçeveyi kapsıyor.

Ama mimarların bu geniş alanlarda gerçekleşen üretim içindeki belirleyiciliklerini, bu alanların gerçekten "yetkilisi" olduklarını, yani "meşruiyet"lerini öncelikle hayatın içinde kanıtlamış olmaları gerekmez mi?

Mevzuatın ötesinde, hayatın kendi gerçeklerinden kaynaklanan böyle bir yetki genişlemesi, eğitimden, meslek içi eğitimden de geçen, sabırla ve özenle izlenecek bambaşka bir yol haritasını gerektiriyor.

TMMOB MİMARLAR ODASI'NDAN
zorunlu bir açıklama…

"Mimarlar Odası, bu süreçte TMMOB'ye karşı tarihsel sorumluluğunu daha etkin olarak yerine getirmek ve tüm Odalardan daha fazla emeğimiz, katkımız ve ortak anılarımız olan bu kuruluşun "mesleklere piyasa yaratma" ve "iş ortamlarını üleşme" örgütü değil, ayrı mesleklerin birbirleriyle ülke ve toplum çıkarına dayanışma ve işbirliğini güçlendirecekleri bir "ortak sorumluluklar kültürü"nün demokratik kurumu olması yönündeki çabalarını artarak sürdürecektir..."

Genel Kurul kararımızla Resmi Gazete'de yayımlanması için TMMOB'ye sunduğumuz "**Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği**"mizdeki "**mimarlık**" tanımını "**daraltarak değiştiren**" yönetim kurulu kararına ilişkin **16 Nisan 2005 tarih ve 582 sayılı TMMOB yazısı**; söz konusu değiştirme kararını bilimsel, kültürel ve hukuksal "**gerekçeleri**"yle değil, "**TMMOB Yöneticilerinin Düşünsel Kimlikleri**"yle savunmaktadır.

Oysa Mimarlar Odası, aynı düşünceleri de gözeterek mimarlık tanımını "**küresel dayatmalara uygun**" şekle getiren TMMOB Yönetim Kurulu kararına karşı çıkmaktadır.

Mimarların, "**mimarlığın toplumsal, kentsel ve çevresel yükümlülüklerine bağlı sanatsal ve mesleki sorumluluk alanlarını**" yok sayan TMMOB Yönetim Kurulu üyelerine karşı uygarlık, insanlık ve evrensel mesleki değerlerinden kaynaklanan tepkilerini "**dar meslekçi anlayış**" olarak suçlayan bu yöneticiler, aldıkları kararın "**devrimci gelenekler**"le üretildiğini kanıtlamak isterlerken de ideolojik açmazlara düştüklerinin belli ki farkında bile değiller…

TEPKİMİZ TMMOB'YE DEĞİL, "YÖNETİCİLERİNE"DİR

Yine Mimarlar Odası'nın "**mimarlık tanımını daraltan**" TMMOB Yönetim Kurulu kararına karşı tepkisinde özenle altını çizdiği ve bu eleştirinin TMMOB'nin kurumsal kimliğine değil "**kararı alan yöneticile**re" yönelik olduğunun da ısrarla "**gizlenmesi**" ise esef vericidir.

Bu konudaki hassasiyetimizi vurgulayan açıklamalarımıza rağmen, Odamızın kuruluşundan bu yana gönül ve destek verdiği TMMOB'ye "**saldırdığı**" şeklindeki ifadeler öncelikle "**içtensizliğin**" kanıtı; alınan kararın "**savunulamaz**" olduğunun göstergesi ve bu nedenle zor durumda kalınan durumdan çıkış yolu aranırken talihsiz bir şekilde yeğlenen "**dar söylemli taraftar siyasetinin**" doruktaki örneğidir.

Bu nedenle söz konusu yazıyı, "**TMMOB'nin düşünsel birikimleri, bilimsel ve kurumsal saygınlığı, mimarlık ve mühendisliğin düşünsel zenginliği ve ülkemizin aydın ve ilerici güçlerinin tarihsel sorumlulukları**" açısından kabul edilemez bir tutum ve anlayış olarak görmekteyiz.

TARTIŞMAK İÇİN "FİKİR"LER DE AÇIKLANMALI

TMMOB'yi yönetmek gibi bir görevi üstlenenlerden beklenen, TMMOB'nin her belgesinde "**fikir**"sel zenginlik, her yazısında "**düşünsel**" derinlik ve her tavrında "**slogan**" ve polemik yerine geniş açınımlara olanak sağlayacak bir "**tartışma kültürü**"dür…

Demokratikliğin, ülke çıkarlarının ve toplum yararının gözetildiği bir uzmanlık anlayışı ile insanı temel alan bilimselliğin simgesi ve "**kalesi**" olması gereken TMMOB'yi, günümüzdeki bu değerleri engel gören "**dar**" çıkar ilişkileriyle oluşturulmuş "**piyasa meslekçiliği**"ne alet eden bu tavrın, "**devrimcilik, ilericilik**" vb. söylemleriyle savunulması ise tek kelimeyle "**hazin**"dir…

Çünkü, mimarlığın kamusal, kentsel ve çevresel sorumluluklarla uygulanmasını "**çıkarları önünde engel gören**" kesimlerin, bu konudaki beklentilerine uygun akademik ve yasal düzenlemeleri yapabilmek için 12 Eylül 1980 döneminin "**karşı devrim**" ortamından yararlanmaları rastlantı değildir.

Hemen tüm mesleklerde toplumsal yükümlülükleri törpüleyen "**alan daraltmaları**"nın üniversitelerdeki müfredatlarda 1980'lerdeki "**YÖK müdahalesi**" ile başlamış olduğunu en son anımsatacağımız kişiler olması gereken TMMOB yöneticilerinin, şimdi aynı düzenin "**koruyucusu**" olmalarını da devrimci söylemlerle üstlenmelerini kavramak mümkün değildir...

Eğer, TMMOB yazısında böylesi bir çelişki sergilenmesinin duygusal nedeni de Mimarlar Odası eleştirisindeki bu tür "**anımsatmalar**" ise; karara tepkimizi içeren 30.03.2005 tarih ve 03/698 sayılı yazımızın "**mesleklerin tanımında kamusal sorumluluklarla bütünleşmiş uzmanlıkların temel alınması**" yönünde bir tartışma ve sorgulamanın da başlaması amacıyla kaleme alındığını yinelemek isteriz.

KÜRESELLEŞMEYE "UYUMLU" MESLEK İÇİN...

Ne var ki TMMOB yönetiminin bu özlü ve olması gereken tartışmayı içermeyen yazısıyla da desteklemiş olduğu; "*mimarlığı kentten, toplumdan, çevreden, yaşama kültüründen ve hatta yapı üretiminden dışlamaya çalışan* "**küresel**" *rant politikaları*", yine söz konusu yazıda dile getirilen insani erdemleri de yozlaştırmak üzere, mesleklerin sorumluluk alanlarını "**daraltarak**" tek kutuplu yeni dünya düzeninin "**teknisyenliği**"ne indirgemeyi hedeflemektedir.

Yani; TMMOB yöneticilerinin kendilerini aklamak için sarıldıkları "**dar meslekçi anlayış**", Mimarlar Odası'nın mimarlığı en geniş şekilde ve tarihten geleceğe akan evrensel sorumlulukları ile tanımlayan ve savunan görüşünde değil, TMMOB Yönetim Kurulunun 12 Mart 2005 tarih ve 215 sayılı kararı ile bu kararı savunma yazısına da yansıdığını üzülerek gördüğümüz; "**meslekleri, ilgi ve uzmanlık alanlarını daraltma yöntemiyle toplumsal yükümlülüklerinde etkisiz kılarak kullanmak**" politikalarında egemendir.

Bu gerçek günümüzün hemen tüm insanı ve haklarını savunan uluslararası forumların belgelerinde, hatta TMMOB'nin ve Odaların da sayısız yayınında vurgulanmasına rağmen, mimarlığı aynı teknisyenlik dayatmasına ve "**ilgi alanını daraltarak kullanma**" niyetlerine karşı korumaya çalışan Mimarlar Odası'na, üstelik böylesine yersiz ve içeriksiz hamasi bir söylemle yüklenmenin ne anlama geldiğini de sağduyulu ve aydın TMMOB üyelerinin takdirine bırakıyoruz.

Mimarlar Odası, bu süreçte TMMOB'ye karşı tarihsel sorumluluğunu daha etkin olarak yerine getirmek ve tüm Odalardan daha fazla emeğimiz, katkımız ve ortak anılarımız olan bu kuruluşun "**mesleklere piyasa yaratma**" ve "**iş ortamlarını üleşme**" örgütü değil, ayrı mesleklerin birbirleriyle ülke ve toplum çıkarına dayanışma ve işbirliğini güçlendirecekleri bir "**ortak sorumluluklar kültürü**"nün demokratik kurumu olması yönündeki çabalarını artarak sürdürecektir.

Saygılarımızla,
27 Nisan 2005

MİMARLAR ODASI
Merkez Yönetim Kurulu

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ YAPILARI YOK EDİLEMEZ!

25 NİSAN 2005

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi
TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi
TÜRK Serbest Mimarlar Derneği

09.12.2004 tarihli 17. Milli Komite toplantısında *"AKM Alanı'nın beş bölgesinin bütününü kapsayan genel bir projenin plan ve maketi ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanması"* kararı alınmıştır. Atatürk Kültür Merkezi Alanı için 25 yıl süren, konunun uzmanı danışmanlar ile birlikte yapılan çalışmalar sonucunda kararlar alınmış, bu alanda yapılacak yapılar belirlenmiş, yarışmalar açılmış, uygulama projeleri yaptırılmış, nazım ve uygulama imar planları hazırlanarak onaylanmıştır. Yeterli bir danışman kadrosu ile görüşülmeden, konu tartışılmadan **kamu oyunun benimsediği, özlemle beklediği mevcut planlamalar iptal edilerek yeni planlama yaptırılması, aşağıda belirlenen nedenler ile, yasal olmadığı gibi teknik ve mesleki yönlerden sakıncalıdır.**

· Programı önceden belli olmadan proje hazırlanması, bilimsel, mesleki ve teknik açıdan son derece yanlış sonuçlar doğurabilir ve sonuçsuz kalmaya mahkumdur.

· **Ulusal Yarışmalar ile elde edilmiş projelerin iptal edilerek** 2km. uzunluğundaki AKM alanının proje yarışması olmaksızın bir veya bir grup mimar tarafından planlanması düşünülemez.

· Milli Komite şu anda **"yeni planlama"**yı değerlendirecek danışman kadrosuna sahip değildir. Bu durumda, **Milli Komite Üyeleri, ihtisas alanları dışında "MESLEKİ, TEKNİK JÜRİ"** görevini üstlenmek zorunda kalacaklardır.

· AKM Alanında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyesinin planlama yapması yasal değildir. Bu konuda 23 Mart 2005 tarihinde TBMM'sine bir soru önergesi verilmiştir. **2302 sayılı kanuna göre AKM alanındaki planlama ve yapı işlerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapıtırılması kanun hükmüdür.**

· **2450 sayılı kanuna göre AKM alanında yapılabilecek kültür yapıları belirlenmiştir.** Bu alanda 7500 kişilik Kapalı Spor Salonu, Adliye Sarayı ek binası gibi yapılar yapılamaz.

· Yap-işlet-devret modeli ile yaptırılacak ticari amaçlı Kültür Merkezi, AKM kanunun gerekçe ve amaçları ile çelişmektedir.

· Mevcut AKM binasının bırakın yıkılmasını, yıkılmasının tartışılması dahi yasal değildir. Böyle bir yaklaşım MİLLİ SERVETİN HEBA EDİLMESİ DEMEKTİR.

Sonuç olarak;
Milli Komite'nin Başkanı Cumhurbaşkanımız Sayın AHMET NECDET SEZER'e aşağıda belirlenen hususları arz etmeyi görev kabul ediyoruz:

Mesleki, teknik ve yasal açılardan, 17. Milli Komite toplantısında alınan karara göre hazırlanmış olan AKM alanının beş bölgesinin bütününü kapsayan, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanmış olan yasal, teknik ve mesleki sakıncaları olan planın, 18. Milli Komite toplantısında görüşülmesi, yanlış kararlar verilmesi sonucunu doğuracaktır.

"Ödenek Sorunu" mevcut projelerin iptaline neden olmamalıdır. Türkiye Cumhuriyetinin bu sorunu zaman içinde çözeceğine inanıyoruz. Ayrıca ödenek sağlamanın "bütçe" dışında da yöntemleri olduğunu hatırlatmak isteriz.

BU ÖNEMLİ KÜLTÜR PROJELERİNİN "HİPODROM ALANININ VE DİĞER ALANLARIN BAKIMSIZLIĞI" İLE "ÖDENEK SORUNU" BAHANE EDİLEREK İPTAL EDİLMELERİNİN, PLANLAMAYI İSTEDİĞİ GİBİ YAPMAK KOŞULU İLE "ÖDENEK" SAĞLAYACAĞINI İFADE EDEN ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN KULLLANIMINA VERİLMELERİNİN GERİ DÖNÜLEMEYECEK BÜYÜK BİR TARİHİ YANLIŞ OLACAĞINI DA TAKDİRLERİNİZE ARZ EDERİZ.

T.B.M.M.'NİN KURULUŞUNUN 85. YILDÖNÜMÜNÜ KUTLAYACAĞIMIZ ŞU GÜNLERDE, BÜYÜK ATATÜRK'ÜN 1920'LERDEN BERİ DÜŞLEDİĞİ, TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE VE BAŞKENTİ'NE YAKIŞIR KÜLTÜR YAPILARI ANKARA VE ANKARALILAR İÇİN BİR İSTEK DEĞİL MECBURİYETTİR.

TOPLUMSAL UZLAŞMA, GECEKONDULAŞMA ÖNLEME ÜZERİNE KENT MODELİ

Dündar Gonca, Y. Mimar

Türkiye Cumhuriyeti'nde köyden kente göçle birlikte metropol kentlerin etrafında gecekondular türemiştir. Bu sorun 1945'li yıllardan itibaren katlanarak devam etmektedir. Zaman zaman da siyasal otoriteler tarafından siyasi kaygı nedeniyle söz konusu gecekondulara tapu verilmektedir. Böylece ortaya alt yapısı olmayan çarpık bir yapılaşma çıkmakta ve kültür çatışmalarına da yol açan bir sosyal yapının tohumları ekilmektedir.

Bu çarpık yapılaşmanın üzerine kurulan düzen, bazen ilgili belediye ekiplerinin buralarda yaşayan halkla karşı karşıya gelip yapıların yıkılmasıyla sonuçlanmaktadır. Bu, evini barkını kaybeden, şehirde tutunmaya çalışan insanları zor durumda bırakmakta ve kapanmaz bir sosyal yarayı oluşturmaktadır. Bunlar artık günümüzde doğal sayılan görüntülerdir. Güneydoğu Anadolu'dan gelen ve kapkaç için büyük şehirlere getirilen delikanlılar: toplum bunlara iş vermiş midir? Eğitim imkanı sağlamış mıdır? Hayır. Bu yapı bir gelecek vaat etmekte midir? Hayır. İşte bu tablo suça teşvik edilen insanları tasvir etmektedir. Günümüzde nüfusun %60'ı büyük kentlerde yaşamaktadır. Günlük yaşantımızda parklara, kafelere, sinemalara, alışveriş merkezlerine gidiyoruz. Peki bir çantamız çalınınca neden bu kadar feryat figan ediyoruz? Bu konuda hepimiz suçluyuz. Öyleyse ne yapmalı? Sosyal yaralar hiçbir zaman polisiye tedbirlerle önlenemez. Sosyal, siyasal, ekonomik yöntemlerle çözülebilir. İşte onun çözüm yolunu hep beraberce bulacağız. Sizi bu konuda yönlendireceğim. Beraberce yeni bir kent tasarımı üzerinde çalışacağız. Kentimiz İç Anadolu'nun veya Doğu Anadolu'nun gelişmeye müsait bir yerinde yaklaşık 25,000 veya 50,000 kişilik bir kent yerleşim tasarımı olacak. Belirli kamu arazilerinin toplumsal yönlendirmeye açılmasıyla işe başlayacağız. Öncelikle alt yapı yapılacak, kent tasarlanacak, çift şeritli yollar yapılacak, su-kanalizasyon-doğalgaz-elektrik getirilecek ve tasarlanan şekilde yerleştirilecek.

Yapı elemanları ve üretim fabrikaları devletçe veya özel sektörce kurulacak. Bu fabrikalarda depreme dayanıklı yapı elemanları, duvar, mutfak, tuvalet, çatı elemanları vb. üretilecek. Yeni yapılan yolların etrafına temel betonları atılacak ve bekletilecek? Türkiye'de ilk kez yerleşme gerçekleşmeden alt yapısı bitirilmiş söz konusu kent yapılacak. Bu arada, orta ölçekli işletmeler arazi tahsisi ve vergi kolaylıkları gibi teşviklerle özendirilerek buralara getirilecek. Ayrıca, yeni kentler için okullar ve eğitim kurumları yapılacak. Köyünde umudu kalmamış olanlar, daha yüksek hayat kalitesi bekleyenler buralara gelecekler, eğitilecekler ve iş bulacaklar. Bu kentlere cami, okul, hastane, alışveriş merkezi yapılacak, kent merkezi tasarlanacaktır. Köyünden gelen insanlar ekipman desteği ile 2 katlı olmak üzere kendi evini yapacak, yaklaşık 50,000 nüfuslu bir kent ortaya çıkarılacaktır. Kent dışına doğru tarıma elverişli bölgelerde, köylü isterse ahırlı ev yapacak. Az sayıda küçükbaş hayvanını getirebilecektir.

Atatürk'ün şöyle bir deyişi vardır: "Köylü milletin efendisidir." Planladığımız kentin adına da "EFENDİ" diyelim. Bu "efendi" yapılırken finansmanı nasıl sağlanacaktır? Bu konuda Dünya Bankası kaynaklarından faydalanılabilinir. Ülkemizin her işine karışan Avrupa Birliği'nden destek sağlanabilir. Hükümet siyasal otoritesini ve uygulanabilir kaynağını ortaya koyabilir. Bu kent inşa edilmeye başlandığında orta büyüklükte misafirhaneler (guesthouse) yapılabilir. Bunlar ortak mutfaklı, tuvaletli, yaklaşık 40-50 ailenin kalabileceği büyüklükte, fazla maliyet istemeyen binalar olacaktır. Bu binalar daha sonra sosyal yaşam merkezlerine dönüştürülebilecektir. Köylü vatandaşım evi yapılana kadar burada misafir edilecektir.

"Efendiler" sosyal gerekliliktir. Yıllarca hiçbir yatırım yapılmamış, ihmal edilmiş, Anadolu insanı için yeni bir umut, yeni bir ışık olacaktır.

Bu kentlerin internet merkezleri, kafeleri kentin ihtiyacını karşılayacak olanakları olacaktır. Genel olarak, kendi kendine yeterli kentten bahsediyoruz. Ayrıca kent insanı kendi kültüründen kopmadan folklor öğretileri, cirit atma, konserler vs. ile sosyalleştirilecek, anayol çevresine raylı sistem yapılacaktır.

Bu kent düz veya yüzde 10 eğimli bir arazi üzerine yapılmalıdır ve ancak bir ekip çalışmasıyla başarıya ulaşabilir. Kent plancısı, sosyolog, psikolog, inşaat mühendisi, mimar, topografların hep beraber çalışmasıyla başarılabilir. Yüksek katlı yapılar sadece kent merkezinde yapılmalıdır. Bu kent ilçe bazında olan bir yerleşim yerinin yakınında kurulmalıdır. Örneğin Aksaray-Şereflikoçhisar arasında bir arazi olabilir.

Böyle bir kent ilk defa mı tasarlanıyor? Hayır. ABD'de 1990-2000 yılları arasında yaklaşık 15 tane "urban village" yöntemi şeklinde kent inşa edilmiştir. Bu kentler, metropol merkezinden uzakta temiz havalı ve yoksul insanlara hitap eden kentler olarak ifade edilmiştir. Fakat biz burada kendi ülkemize göre bir modelden bahsediyoruz.

Bu tasarımın başarısız olma şansı var mıdır? İyi bir planlama, örgütleme ve eşgüdüm ile yoktur. Aksine çok başarılı olma şansı vardır. Bu başarı kente aşırı taleple olur. O zaman biz de Anadolu'nun başka bir yerine bir başka tane efendi daha yaparız.

Bu çalışma tamamlanmış bir çalışma mıdır? Hayır, henüz üzerinde araştırılan bir çalışmadır. Bu yeni kentte çağımızın getirdiği son teknolojiler kullanılabilir. Türk halkına sesleniyorum; geri kalmışlık kıskacından kurtulmak için bu modelin hepimizin desteğine ihtiyacı vardır. Çalışmanın tamamlanabilmesi için yeni kentlere göçün hangi boyutlarda olduğuna ilişkin yöneylem çalışması yapılması, KOBİ'lerin hangi şartlarda efendilere yönlendirilebileceğine ilişkin karşılıklı fikir uzlaşması, yeni kentin topografik yapısının ve yer belirlemesinin kesinleşmesi ve şehircilik planının çıkarılması gerekmektedir.

Atatürk'ün şu sözü ile yazımı bitiriyorum: "Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi yeterli değildir. Muhakkak ufkun

BÜLTENİ HAZIRLAYANLARA

S. Meftun Sonakın, Mimar 11934

Odamızın yayınladığı tüm dergileri, öğrenciliğe başladığım 1973 yılından beri takip ederim. Hem ülke içindeki mimarlık çalışma ve eserlerinden haberim oluyor, hem de dünyadakilerden.

Ama son iki yılda yapılan yenilikler bir başka güzel. Hele 27. ve 28. sayılardaki Ankara ile ilgili yazılar bence dorukta. Ankara'nın nüfus bilgilerine sahip değilim ama doğduğumdan beri Ankaralıyım. Büyüdüğüm, doyduğum, çocuklarımı yetiştirmeye çalıştığım şehir! hatıralarım var.
Ankara'nın tarihi merkezi olan Ulus meydanı hakkında yapılan mücadele, Kemal NALBANT arkadaşımın hazırladığı yazı (asla kendisini tanımadım, o da beni tanımaz) bilmediğimiz kapalı kapılar arkasında olanlardan bizi bilgilendirmesi fevkalade, ancak başlığa aldanıp da okumamazlık edenler olabilir, bir o olmamış. Gırgır geçtiğini ola ki anlamayan olur da sahi zanneder.

Ancak, Oda yöneticilerimizden bir şeyi öğrenmek istiyorum. Bu dergileri sadece üyelere ve öğrencilere mi iletiyorlar? Yoksa kamu yöneticilerine, Valiye, Belediye Başkanına, Adliye yöneticilerine vs. de gönderiyorlar mı? Gönderilmesinde fevkalade fayda umuyorum. Meşrutiyet üzerindeki köprülerle ilgili davaların kazanılmış olduğunu hatırlıyorum, ancak köprüler hala orada. Bu dergiden hakimlere de gitmeli ki vardıkları kararın peşine düşebilsinler. Yoksa kararı bilenler gözünde, uygulanmamış kararların sahibi olurlar.
Bir de söyle bir düşüncemin olduğunun bilinmesini istiyorum. Metropol şehirlerin belediye başkanları mutlaka o şehirli olmalı. Çocukluğu, öğrenciliği, diğer hayatı o ilde geçmemişse, o ilin kültürüne sahip değilse, o ilin kültür varlıklarına da sahip çıkması mümkün olmamaktadır. Bu Ankara ve İstanbul'da maalesef böyle olmuştur. Hiçbir İstanbullu kalkıp Rize'de, Trabzon'da belediye başkanı olmaz ama Rizeli, Trabzonlu İstanbul'da belediye başkanı olur. Ankara'da halen öyle. Böyle olunca ne Ulus kalıyor, ne nostalji.

Çocuklarım bile çocuklarına Ankara'yı anlatamaz.
Tekrar 27. ve 28. sayılarda emeği geçenleri kutluyor, sevgiyle kucaklıyorum.

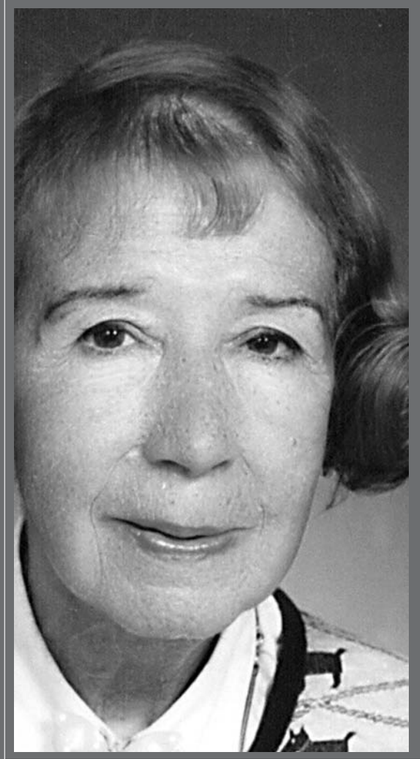

Gönül Tankut'u kaybettik

Üyemiz Gönül Tankut (1408)'i saygı ile anıyor, yakınlarına ve mimarlık ortamına başsağlığı diliyoruz.

Yalnızca Şehir ve Bölge Planlama Bölümü değil Orta Doğu Teknik Üniversitesi onlarla kuruldu, onlarla gelişti. Kendine güvenen, bir aydın, bir düşün insanı. Yeni kurulmuş cumhuriyetin özgür düşünce ortamında yetişmiş bir kişi. Yani bir Cumhuriyet Kadını. O nedenle yeni kurulan cumhuriyetin başkentinin imarını en iyi o yazardı. Kendisine Yunus Nadi Sosyal Bilim Ödülü'nü kazandıran "Bir Başkentin İmarı" çalışması yeni kuşaklar için vazgeçilmez ve çok şey öğrenilecek bir başvuru kaynağıdır. Mimarlık, şehircilik ve siyaset bilimi alanlarındaki eğitimi kendisine bütünsel bir bakış açısı kazandırmıştır. Kendisini dar çalışma alanlarıyla sınırlamamıştır hiç bir zaman. O nedenle ufku çok geniştir. Akademik görevlerinin ve bilimsel etkinliklerinin yanısıra yıllarca koruma kurullarında görev almış, ülkemizin tarihsel kültür varlıklarının korunmasına öncülük etmiştir.

EDEBİ MEKANLAR

GÜNEŞ ÜLKESİ, Tomasso Campanella, Çeviri: Veysel Atayman,
Bordo-Siyah Yayınları, 2004

Göz alabildiğine uzanan düzlüğün ortasında, kentin büyük bir bölümünün kat kat yerleştiği ihtişamlı bir tepe yükseliyor. Kenti oluşturan çok sayıdaki çember, dağın eteklerinden açılarak uzak mesafelere yayılıyor; öyle ki kentin çapı iki mili buluyor. Ayrıca tepenin etrafına yayıldığı için, bu konumuyla, düzlükle kurulmuş olsa kaplayacağından çok daha fazla yer kaplıyor.Kent, her biri adını yedi ayrı gezegenden alan yedi büyük çembere bölünmüş. Birinden ötekine, dört yöne bakan dört yoldan ve dört kapıdan ulaşılıyor. Bu kent öyle inşa edilmiş ki, birileri birinci çemberin içinde kalan alanı istila edecek olsa, ikincisini ele geçirmek için iki katı çaba; üçüncüyü ele geçirmek için ondan daha çok çaba sarf etmek zorunda kalacaktır; dolayısıyla da (istilayı yaymak için) gittikçe daha çok uğraşmak, çabaları artırmak gerekecektir; demek ki kenti yedi kez ele geçirmeden bütün Güneş Kent'e hâkim olmak mümkün değildir. Ne var ki ben, daha ilk çember bölümünün bile ele geçirilemeyeceği görüşündeyim; çünkü burası geniş toprak duvarlarla çevrilmiş, kuleler, hendekler ve mancınıklar gibi her türlü savunma aracıyla desteklenip sağlamlaştırılmıştır.
Demirle kaplanmış ve yukarıya çekilip tekrar indirilebilecek şekilde yapılmış ve menteşeleri, güçlü çerçeve kalaslarının olukları içinde çok mükemmel hareket ettiği için tam bir güvenilirlikle kapanabilen kuzey kapısından girdiğimde, birinci duvarı ikincisinden ayıran yetmiş adımlık düz bir alan gözüme ilişti. Buradan insanın gözüne, ikinci duvar boyunca uzanan, bitişik ve tek bir heybetli yapı öbeği izlenimi veren muhteşem konaklar çarpıyordu. Konakların yan yükseldiğinde, bütün bir çember boyunca, -sütunlu avlulardaki ya da manastırlardaki gibi bir alanı çevreleyen- altlara doğru genişleyen zarif sütunların üstünde yer alan, üzerleri dolaşmaya elverişli kemerler uzanıp gitmektedir. Alttaki konakların girişleri sadece duvarların içbükey kısımlarındadır; en alt kattaki odalar hemzemindir; onlara doğrudan doğruya, merdivensiz girilir; üstteki katlara, içerideki gezi çatılarına götüren mermer merdivenlerden çıkılır. Bu çatılardan tekrar üstteki harika katlara ulaşılır. Bu katlar ışığı duvarların hem iç hem de dış kısımlarında bulunan süslerle zarifleştirilmiş pencerelerden almaktadırlar. Dışbükey ya da başka bir ifadeyle kalınlığı dışa dönük veya öne taşmış duvarlar 8 karış, iç tarafta kalan içbükey bölümün kalınlığı ise sadece 3 karış; ikisi arasındaki duvar ise sadece bir karıştır.
Bu ilk düzlükten geçince birincisinden aşağı yukarı üç adım daha dar olan ikinci çemberin düzlüğüne ulaşılır. Buradan ikinci çemberin, altı ve üstü birbirinin aynı galerilerle süslü birinci duvarı göze çarpar ve daha içlere gidildiğinde karşına oradaki konakları çevreleyen ikinci bir duvar daha çıkar. Altta ise sütunların taşıdığı çıkıntılar ve sütunlu koridorlar bulunmaktadır. Ancak yukarıda, daha üstteki evlerin çıkışlarının bulunduğu yerlerdeyse birbirinden güzel yağlıboya resimler göze çarpar.
Böyle birbirine benzeyen dairesel galerilerden ve aralarında konakların yer aldığı ve üzerlerinde gezinilebilen damlarla dışa doğru süslenmiş çifte duvarlardan hep düz ilerleyerek en tepedeki son kent çemberine ulaşılmaktadır. Ama içe ve dışa doğru kavis yapan duvarların kapılarından girerek tepeye varmak isterseniz, bu durumda merdivenleri tırmanmak zorunda kalırsınız; ne var ki merdivenler alabildiğine eğik ve basamaklar arasındaki yükseklik dikkat çekmeyecek kadar az olduğundan merdiven çıktığınızı bile anlamazsınız.
Tepenin doruğundaysa, ortasında harika bir sanat eseri olan bir yapının, daha doğrusu bir tapınağın yer aldığı geniş bir düzlük bulunmaktadır.

*

Tapınağın biçimi yusyuvarlaktır ve ayrıca duvarların değil de, tapınağı çepeçevre saran güçlü, zarif sütunların üzerinde durur. Aynı zamanda tapınağın merkezini oluşturan çatının ortasındaki, büyükçe kubbenin üzerinde, ondan daha küçük olan ikinci bir kubbe bulunmaktadır; gene bu kubbenin ortasında, doğrudan -tapınağın tam merkezinde yer alan ve çevresi üç yüz elli adımı geçen- sunağa bakan bir gözetleme deliği vardır. Sütun başlıklarının dış taraflarında bu sütunlara binmiş ve yaklaşık sekiz adım öne çıkmış, alta doğru kalınlaşan, üç adım yüksekliğinde bir duvara dayanan kemerler uzanmaktadır. Böylece hem tapınağın sütunları hem de dış kemerleri taşıyan sütunların arasında kalan alanlar, harika taşlarla kaplı alçak bir galeri oluştururlar. Alçak duvarın iç tarafı sayısız kapıyla kesintiye uğramıştır ve sağda solda, tapınağın iç sütunlarının arasında çok sayıda zarif, taşınabilir sandalyelerin yanı sıra sabit oturma yerleri göze çarpar.

Sunağın tepesinde iki küreden başka bir şey görünmez; bu kürelerden büyük olanının yüzeyine gökyüzü resmedilmiştir, küçüğünün üzerine ise yeryüzü. Birinci kubbenin içinde altı yıldız (gezegen) birincisinden başlayarak büyüklük sırasına göre gösterilmiş, adlarıyla belirtilmiştir; ayrıca bunların dünya üzerindekilere etkisi de üç ayrı dizede anlatılmıştır. Bunların üzerinde ayrıca kutuplar ve irili ufaklı gök cisimleri, üç boyutlu, perspektifli resimler halinde, ama tamamlanmamış olarak gösterilmiştir, çünkü duvar aşağıya doğru birden biter; yani küre ve kubbe yarımdır. İnsan bu küreleri inceleyerek bilimsel bilgiler edinebilir. Zeminde değerli taşlar pırıl pırıl ışıldar. Tavandan sarkan yedi altın lamba sürekli yanmaktadırlar. Bunlar yedi gezegenin adını taşırlar. Çatının daha küçük kubbeleri, süslü küçük odacıklarla çevrilmiştir ve iç ve dış sütunların tepesindeki kemerlerin üzerinde yer alan düzlük ve terasların her birinin arkasında, sayılan 49'u bulan, rahiplerin ve papazların oturduğu çok daha büyük ve zarif odacık yer almaktadır.

Küçük kubbenin tepesinde her yana hareket eden bir rüzgâr oku rüzgârlar gösterir; yirmi altı çeşit rüzgârı birbirinden ayırt etmektedirler bunlar. Oradakiler, yıl boyunca esen her rüzgârı, karada ve denizde yaşanan hava değişikliklerini bilmektedir, ama elbette sadece kendi bölgelerine girenleri. Bu rüzgâr okunun altında bir kitap bulundurulur; bu kitaba meteorolojik veriler altın harflerle kaydedilmiştir.

Nihat Yücel'i kaybettik

Üyemiz Nihat Yücel (538)'i saygı ile anıyor,
yakınlarına ve mimarlık ortamına başsağlığı diliyoruz.

1920 yılında İstanbul'da doğan Nihat Yücel, ilk ve orta öğrenimini Eskişehir'de, liseyi İstanbul'da tamamladıktan sonra girdiği İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nden 1945 yılında mezun oldu. Ankara'da İller Bankası'nda başladığı mesleki çalışmalarına, Ankara Belediyesi İmar müşavirliği ile devam etti. Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü ve Ereğli Demir Çelik Fabrikalar Yerleşim projeleri çalışmalarına katıldı. 1955-1968 yılları arasında, yarışmasında 1. Ödülü kazandığı Ankara İmar Planı'nı hazırladı, bu esnada, Salihli, Esentepe, Buca, İskenderun, Merzifon imar planlarını, Emlak Bankası Ataköy 6-10. Mahallelerin imar planlarını ve konut tip projelerini tasarladı.1948 yılından başlayarak1972 yılına kadar İstanbul Açık Hava Tiyatrosu, Ereğli Demir Çelik Fabrikaları Genel Müdürlüğü, Karadeniz Ereğli TED Koleji gibi yapıların projelerine imza attı.Bir çok proje yarışmasında jüri ve danışman jüri üyesi olarak yer aldı, katıldığı yarışmalardan çok sayıda ödüller kazandı. 1951 yılında evlendiği Lülübar Yücel ile yaşamlarını çok sevdikleri Ankara'da sürdürmekteydiler. Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitimlerini gören ve orada yaşamaya devam eden bir oğul ve bir kızları ile üç kız torunları var.

Sabah Gazetesi 25. Mart 2005

Cumhuriyet Ankara 01. Nisan. 2005

Hürriyet Gazetesi 24. Mart. 2005

Ulus Projesi yargıda

Çarşı'da yıkım başlıyor

Mimarlar: Yıkım engelleyeceğiz

Elimizden geleni yapacağız

Ankaram Ulus'u yargıya taşıdı

Ulus koruma planlarının iptali davalık

Sabah Gazetesi 08. Nisan. 2005

Tarih günışığına çıkacak

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ'NE YENİ ÇEHRE

Anadolu Medeniyetleri Müzesi depolarında saklı duran binlerce tarihi eser gün ışığına çıkacak. Müze, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyesi'nin imzaladığı protokolle genişletilecek ve çevresi yeniden düzenlenecek

10 trilyon lira harcanacak

67 YILLIK MÜZE

180 BİN ESER KAYITLI

Büyükşehir Ankara Gazetesi 06-12. Nisan. 2005

Anadolu Medeniyetleri Müzesi genişletilecek

Hürriyet Gazetesi 12. Nisan. 2005

Sadece Türk süslemeleri

Tarih yenileniyor

Devlet Resim ve Heykel Müzesi, elektrik sisteminden dış cephesine kadar baştan aşağı restore ediliyor. Müze Müdürü Mükerrem Baydar, restorasyon çalışmalarının bir yılda bitebileceği belirterek, yenilenen müzenin sergi ve konserler düzenlenecek iki salonu ve 200 kişilik çok amaçlı bir film ve tiyatro salonu bulunacağını söyledi. (?)

Çatıdan girip bahçeden çıkacaklar

Sabah Gazetesi 17. Nisan. 2005

Başkent'in en eski caddesi

Görkemli kentin caddesi

Cumhuriyet Ankara 01. Nisan 2005

Yaya Üst-Alt Geçitlerini Nasıl Bilirsiniz?

'AKM gündelik işlerin kurbanı'

Cumhuriyet Ankara Gazetesi 04. Mart 2005

Hürriyet Gazetesi 30. Mart 2005

Ankaram'dan Güvenpark'a 'alternatif' proje atağı

Gazete Ankara 25-31. Mart 2005

Güvenpark betonpark olmasın

Güvenpark'ta bulunan dolmuş ve otobüs duraklarının yer altına alınmasını istemeyenler karşı çıkan Ankaram Platformu "Betonpark değil Güvenpark istiyoruz" çağrısında bulundu.

Cumhuriyet Ankara 18. Mart 2005

'Güvenpark'a büfe bile yapılamaz'

Abdi İpekçi Parkı da gündemde

Sabah Gazetesi 19. Mart 2005

Otopark kararına "sivil" tepki

Güvenpark'a otopark yapımına onay veren Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun kararına meslek odaları tepki gösterdi

Sabah Gazetesi 12. Mart 2005

Güvenpark'a sınırlı izin çıktı

Yapılacak otoparkın mevcut minibüs-otobüs durağı alanı dışına taşmaması kararlaştırıldı

KURULDA ALINAN KARARLAR

Hürriyet Gazetesi 25. Nisan. 2005

Ankara İstek değil mecburiyet

Odalardan Sezer'e ortak çağrı

Sabah Gazetesi 02.Nisan. 2005

Heykel yoksunu Başkent

Acil çağrı

78 YILLIK

İKİ BAŞKENT ARASINDAKİ FARK

242 YILLIK

"Heykele bakış açısı içler acısı"

Gökçek tasvip etmiyor

"Su perisi"nin yerini "keçi"ler aldı

Ankara'nın anıtsal heykelleri

Hürriyet Gazetesi 02. Nisan. 2005

AKM için önerge

Hürriyet'in dosyaları ses getirir

Bakın ve örnek

Hürriyet Ankara böyle duyurmuştu

Yenimahallem Gazetesi 04.Mart 2005

Anıt, Hollanda Büyükelçisi Sjoerd Gosses, Başkan Duyar, Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Uluslar arası Af Örgütü Türkiye Temsilciliği yetkilileri tarafından açıldı.

Kadına karşı şiddetin önlenmesi anıtlaştı

ÇAYYOLU'NDA AÇILIŞ TÖRENİ

Plancılar'dan tasarı tepkisi

Hürriyet Gazetesi 28. Mart. 2005

Mimarlar yine Ulusoy dedi

MİMARLAR Odası, dün yapılan Genel Kurul'da Ali Ulusoy'un listesini yeniden göreve getirdi.

Geçtiğimiz günlerde başkanlıktan ayrılan Ali Ulusoy, önceki yönetim kurulu listesinde yaptığı dört isim değişikliğiyle seçimden bir kez daha galip çıktı.

Mimar Kemal İlköğretim Okulu'nda dün sabah saat 09.00'da başlayan Genel Kurul, akşam saatlerinde oyların sayılmasıyla son buldu. Oylama sonucunda Ali Ulusoy'un listesi olan Demokrasi İçin Mimarlar Platformu (DİMP) Grubu 413 oy aldı. Muhalif grubun ise 343 oyda kaldığı ifade edildi.

Hafta içinde toplanacak yönetim kurulu, Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin yeni başkanını seçecek. Yeni Yönetim Kurulu şu isimlerden oluştu:

Ali Ulusoy, Tezcan Karakuş Candan, Kemal Nalbant, Nimet Özgönül, Eba Bekir Özmert, Yeşim Uysal, Mehmet Ali Özgün.

KALDIĞIMIZ YERDEN DEVAM

Seçimlerin ardından Hürriyet Ankara'ya konuşan Ali Ulusoy, çarşamba günü toplanacak yönetim kurulu toplantısında başkanlığa yeniden adaya olacağını açıkladı. 'Çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz' diyen Ulusoy, şunları söyledi: "Genel Kurulumuz gayet demokratik bir ortamda gerçekleşti. Mimarlar Odası'na yakışır bir Genel Kurul oldu. Bize karşı aday olan arkadaşlarımızla da bundan sonra birlikte çalışmamızı sürdüreceğiz. Hepsi meslektaşlarımız, arkadaşlarımız, dostlarımız. Güzel bir demokratik yarıştı. Çalışmalarımızda kısa süreli bir kesinti olmuştu. Ancak mücadelemiz devam ediyor. Kaldığımız yerden devam edeceğiz. Kent adına birlikte üretmeyi, birlikte mücadele etmeyi sürdüreceğiz."

■ Eray GÖRGÜLÜ

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık 5

"Gidemediğin Yer Senin Değildir"

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi İşyeri Temsilcileri Koordinasyon Komisyonu tarafından koordine edilen **Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık Projesi**'nin beşincisi Karayolları Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği tarafından gerçekleştirildi. Tarihi Köprüler Şubesi tarafından gerçekleştirilen etkinlikte Anadolu'da çeşitli uygarlıklardan kalan köprülerin tarihçesi hikayesi ve restorasyon süreçlerine ilişkin bilgiler Tarihi Köprüler Şube Müdürü Halide Sert tarafından sunuldu. Malabadi'den Mostar köprüsüne kadar 3 saat boyunca süren etkinliğe ilginin yoğun olması ve aynı zamanda bir Meslek İçi Eğitim olarak da sunulması, oldukça etkili idi. Üyelerimizden gelen yoğun istekler üzerine, önümüzdeki günlerde etkinlik yeniden tekrarlanmak üzere programa alınmıştır.

MÜZİK ŞENLİĞİ

Fransa'da, bundan yaklaşık 25 yıl önce, Kültür Bakanı Jack Lang tarafından başlatılan Müzik Şenliği, gittikçe büyüyen ve önem kazanan bir şenlik olup, Fransa dışındaki ülkelerde de hızla yayılmıştır. 15 yıldan daha kısa bir sürede, 5 kıtada, 100'den fazla ülkede Müzik Şenliği yapılmaya başlanmıştır. Avrupa'da (Berlin, Budapeşte, Barselona, İstanbul, Liverpool, Lüksemburg, Roma, Napoli, Prag, Belçika'daki Fransız Birliği, Santa Maria da Feria), Amerika kıtasında (San Fransisco, New York, Brezilya ve Kolombiya), Asya kıtasında (Manille, Hano, Ho Chi Minh ville) ve Afrika'nın birçok ülkesinde gerçekleştirilen Müzik Şenliği'ne Ankara bu yıl 21 Haziran 2005 günü KAVAKLIDEREM'in desteği ile Yann Tiersen (Amelie film müziği bestecisi) eşliğinde katılacaktır. Çeşitli profesyonel ve amatör müzik grupları o gün KARUM önünde, Kuğulu Park'ta ve Ziya Gökalp Caddesi-"Fransız Kültür Merkezi" binasında bu gönüllü şölene katılabileceklerdir. Katılmak isteyen grupların derneğimize e-posta, faks veya telefon yoluyla ulaşmaları gerekmektedir.
Zeynep Köksal
Başkan

MİMARLAR ODASI ANKARA ŞUBESİ ÖĞRENCİ KOMİSYONU

UIA 2005 İSTANBUL ÖĞRENCİ HAZIRLIKLARI GÜNDEMLİ TOPLANDI

Gazi ve ODTÜ Mimarlık öğrencilerinin katılımıyla gerçekleşen öğrenci komisyonu toplantısı ODTÜ Mimarlık bölümü öğrencileri Tuğçe Tosun, Aslı Çağlar ve Sibel Baş'ın sunuşlarıyla başladı. İstanbul'da gerçekleşecek Uluslararası Öğrenci Forumu ile ilgili hazırlıklar ve Ankara Şube Coğrafyasında bulunan öğrencilerin katılımının nasıl oluşacağı üzerine görüşmelerin yapıldığı toplantıda UIA2005 İstanbul öğrenci çalışmaları kapsamında gerçekleştirlecek 35 afiş konulu çalısmaya ürün gönderilmek üzere, Yozgat, Safranbolu, ODTÜ, Gazi Mimarlık öğrencilerinin katılımıyla 1 günlük atölye çalışması düzenlenmeye karar verildi.

TEMSİLCİLİK YÖNETİCİLERİ VE ODA TEMSİLCİLERİNE MESLEK İÇİ EĞİTİM

38. Dönem çalışma aksları kapsamında, Mimarlar Odası Ankara Şube Yönetim Kurulu, Ankara Şube coğrafyasında yer alan birimler arasındaki eşitsizlikleri gidermek kapsamında,

· Fiziksel olanakların eşitlenmesi (Bilgisayar, faks telefon v.b)
· Mesleki bilgi birikimlerinin eşitlenmesi (meslek içi eğitimler v.b)
· Bölge toplantıları ve ortak etkinlikler çerçevesinde program oluşturdu.

Bu program kapsamında 30 Nisan 2005 tarihinde Temsilcilik, başkan, sekreter ve sayman üyeleri ile, oda temsilcilerinin katılımı ile ilk meslek içi eğitim semineri Ankara'da gerçekleştirildi.

38 .Dönem Birimlerle eğitim seminerinin ilkine,Yönetim kurulu üyeleri,Şube Denetleme Kurulu Üyeleri ile birlikte, Kastamonu , Düzce, Karabük, Erzincan, Elazığ, Kırıkkale, Kdz Ereğli, Çaycuma, Zonguldak, Sivas, Çorum, Nevşehir, Kırşehir, Bartın Temsilciliklerinden Yönetim Kurulu Üyeleri, Tosya Oda Temsilciliği, Çankırı Oda Temsilciliği, Yozgat Oda Temsilciliği, Sarıkaya Oda Temsilciliği, Devrek Oda Temsilciliği katılmışlardır.

Üç bölümden oluşan seminerde

Birinci bölümde, kurumsal kimlik ,kurumsal yazışma teknikleri ve kurumsal arşivleme sistemleri hakkında, yönetim kurulu Üyesi Tezcan Karakuş Candan tarafından hazırlanan teknik sunuş gerçekleştirildi.

İkinci bölümde Mali İşler Yönetmeliği ve Muhasebe uygulamaları üzerine sunuş, Sayman üye M. Ali Özgün ve muhasebe müdürü İsmail Kaçar tarafından gerçekleştirildi.

Üçüncü bölümde ise SMM yönetmeliği ve Mesleki denetimde pratik uygulamalar üzerine sunuş, Sekreter Üye Y. Yeşim Uysal ve Yönetim Kurulu Yedek Üyesi ve Mesleki Denetim Komisyonu Üyesi Fatma Cebeci tarafından gerçekleştirildi. Seminerde verilen sunuşlar yazılı hale getirilerek tüm temsilciliklere ve oda temsilcilerine iletilecektir. Ayrıca Seminerde, mesleki denetim uygulamalarının standart hale getirilmesi için, Kırıkkale Temsilcilik başkanı Mehmet Gökdemir, Karabük temsilcilik başkanı Mehtap Başaran ve Tosya Oda temsilcisi Erdal İpoğlu'nun da katılımlarıyla bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Temsilciliklerle ilgili gerçekleştirilecek organizasyonlar kapsamında Haziran ve Kasım ayında olmak üzere iki bölge toplantısı yaz ve güz okulları, Koruma ve yasal düzenlemeler ve kentin Mimarlar Odası olmak üzerine meslek içi eğitim seminerleri programlanmıştır.

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ ETKİNLİĞİ:

HEYKEL ATÖLYESİ

8 Mart 2005 Dünya Kadınlar Gününde, ana temamızı Uluslararası Af Örgütü ile birlikte yürüttükleri "Kadına Yönelik Şiddete Son" kampanyası olarak kurguladık. Bu kampanya çerçevesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Gazi Üniversitesi Mimarlık ve Şehir Bölge Planlama Bölümleri ve Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü lisans öğrencileri ile birlikte bu kampanyayı sembolize edecek heykellerin tasarlandığı bir atölye çalışması yürüttük. Bu atölye çalışmasında ortaya çıkan ürünleri 8 Mart 2005 tarihinde sergi ile tanıttık. Ayrıca bu çalışmada atölye yürütücüleri olarak görev yapan heykeltraşlar Erdal Duman ve Mehmet Ali Uysal 8 Mart Dünya Kadınlar Günü etkinliğimiz bünyesinde söz konusu kampanya için heykel tasarladılar ve bu heykel Yenimahalle Belediyesi'nin de katkıları ile Çayyolu'nda bulunan Cumhuriyet Parkı'na inşa edildi.

Böylelikle 8 Mart-Dünya Kadınlar Günü etkinliğimizde, mimarlığın yanı sıra kadınlara yönelik güncel sorunları da Oda ortamına taşımış olduk. Dünyada, binlerce kadının savaş zamanlarında olduğu kadar barış zamanlarında da şiddete, tecavüze, istismara maruz kalmasını bir anıta dönüştürerek kınadık.

Şubemizin yürüttüğü kadına yönelik çalışmaların sadece mimarlık disiplini ile sınırlı kalmayarak güncele, halka dair sorunların yine temel tasarım ilkeleri gözönüne alınarak bir yapıta dönüşmesi, sadece kadın sorunsalının başlıca konularından biri olan şiddet olgusuna değinerek, sosyal, popüler olanı konu edinmesi bakımından değil, aynı zamanda bir başka tasarım disiplini ile birlikte ürün ortaya çıkmış olması bakımından ve dolayısıyla tasarımın bütünlüğü ilkesini hayata geçirmesi bakımından büyük öneme sahiptir.

ÜYELERE e-posta HİZMETİ

Mimarlar Odası Genel Merkezi Oda'ya kayıtlı tüm üyelere e-posta vermeye başlamıştır. E-posta sunucusundan 10 MB'lık alanın kullanımına olanak sağlayan adresler **isimsoyad@mimarlarodasi.org.tr** şeklinde verilecektir. E-posta adresi alabilmek için Şubemize başvurmanız ve talep formu ile ekli sözleşmeyi doldurmanız gerekmektedir.

Dünya Kadın Yürüyüşü 8 Mayıs'ta Türkiye'de

Ütopyalarımızı dokuyarak, başka bir dünya tasarımımızı imgeler yoluyla anlattığımız küresel bir yorgan oluşturuyoruz. Yorganın oluşum süreci, yeni bir dünyanın nasıl yaratılacağını tarif ediyor. Her gittiği ülkede eklenen, kadınların hayallerini dokuduğu motiflerin her biri, birleşince zenginliğimiz oluveren, farklılıklarımızı anlatıyor. Tek başına sadece güzel olan bir desen, birleşince alternatif bir dünya projesine dönüşüyor.

Çalışma tarzımızdaki kolektif yana gelince; takdire değer! Dünya Yürüyüşünden bahsedilince, bir grup kadın elinde çantayla dünya turuna çıkacak ve gittiği ülkelerde eylemler yapılacak zannediliyor. Oysa Dünya Yürüyüşü bir bayrak yarışı gibi elden ele geçiyor. Her ülke bir sonraki noktaya iletmekle sorumlu. Yani Brezilya'dan uğurlanan bir motif Burkina Faso'ya dev bir yorgan olarak ulaşacak. Yürüyüş, komşu ülkelerin kadınları arasında iletişim köprüleri ve dostluklar kuruluyor. Yani düşman ülkelerin/halkların kadınları, bir ve aynı davada kızkardeş/yoldaş oluyor. Evlerini ve öykülerini paylaşırken, acılarından yeni bir gelecek yaratıyorlar.

Öyleyse ütopyalardan bir dünya yaratmak mümkün! Ve biz bunu yapacak güçteyiz!

Kuşkunuz olmasın, dünyayı kurtarma adına yine kadın önceliklerimizi feda etmeyeceğiz. Hayatımızı değiştirmenin yolu dünyayı değiştirmekten geçer; ama feminizmin kılavuzluğu ve kadınlar olmadan başka bir dünya kurumak mümkün değildir!

Dünya Kadın Yürüyüşü Türkiye Temsilciliği

Antalya Kent Merkezi Doğu Garajı ve Halk Pazarı Alanı Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması

Teslim Tarihi :17.06.2005
ÖDÜLLER:
Birinci ödül : 25.000,00 YTL
İkinci ödül : 15.000,00 YTL
Üçüncü ödül : 10.000,00 YTL
Mansiyonlar : 5.000,00 YTL x 5
Antalya Büyükşehir Belediyesi Yenikapı Karaalioğlu Parkı içi, Antalya
Tel: 0 242 243 06 27 Faks: 0 242 243 06 28
Mimarlar Odası Antalya Şubesi
Tel: 0 242 237 86 92 Faks: 0 242 237 58 20

Yapı Kanunu Paneli

İnşaat Mühendisleri Odası'nın düzenlediği "Yapı Kanunu Paneli" 19 Nisan 2005 tarihinde, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Konferans Salonu'nda gerçekleşti. İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi Başkanı Kemal Türkarslan'ın Oturum Başkanı olarak ve BİB Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nden Sefer Akkaya'nın, ODTÜ'den Hüseyin Aksu'nun, BİB Yüksek Fen Kurulu'ndan Feridun Duyguluer'in ve İnşaat Mühendisleri Odasından Necat Özgür'ün Panelist olarak katıldığı Panel'e Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin görüşlerini iletmek üzere Başkan Ali Ulusoy da katıldı. Yapı Kanunu Tasarısı ile ilgili olarak Ankara Şubesi'nin yaptığı çalışmalar neticesinde oluşturduğu görüş ve kanun taslağına **www.mimarlarodasiankara.org** adresinden ulaşılabilir.

Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı Meclis'te Görüşüldü

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu 12.04.2005 Salı günü saat 13.00'da "Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı"nı görüştü. Mimarlar Odası Genel Merkezi ve Ankara Şubesi'nin de birer temsilci ile takip ettiği görüşme neticesinde "Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı" başlığı ile geçen tasarının ismi "Eskiyen Kent Dokularının Yenilenmesi, Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Tasarısı" olarak değiştirilmiştir. Koruma Amaçlı İmar Planlarını ve kentsel sit alanları dışındaki alanları kapsam dışı bırakabilecek ve yerel yönetime geniş imkanlar sunabilecek nitelikteki bu tasarı üzerine, Şube ve Merkez Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan görüşlere ve tasarılara ulaşabilmek için **www.mimarlarodasiankara.org** adresini kullanabilirsiniz. Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı ile ilgili olarak Mimarlar Odası adına Ahmet Uzel ve Emre Madran komisyon toplantılarına katılmıştır.

"ÖZEL SEKTÖRDE ÇALIŞAN MİMARLAR KOMİSYONU" OLUŞTURULUYOR

38. Dönem Çalışma Programında yer alan sektörler arası ilişkiler kapsamında özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın, çalışma koşulları, mimarlık hizmetleri ve sorunlarına yönelik Ankara Şube bünyesinde "**Özel Sektörde Çalışan Mimarlar Komisyonu**" oluşturulacaktır.

Komisyonda çalışmak isteyen meslektaşlarımızın 15 Mayıs 2005 tarihine kadar Şubemizle iletişime geçmesi gerekmektedir.

İletişim için : info@mimarlarodasiankara.org
Tel: 417 86 65' ten Eylem Ekin

ULUSLARARASI ÇALIŞTAY

'Kaybolan/Özlenen Kentsel Kültürel ve Doğal Değerler: Atatürk Orman Çiftliği'

Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü tarafından 13-17 Haziran 2005 tarihleri arasında **'Kaybolan/Özlenen' Kentsel Kültürel ve Doğal Değerler: Atatürk Orman Çiftliği'** konusunda uluslararası bir çalıştay düzenlenecektir.

Çalıştayın hedefleri;

. Ulusal ve uluslararası bakış açılarıyla sürdürülebilir kentsel gelişme ve metropoliten alanlardaki kentsel doğal ve kültürel değerlerin tartışılması,
. Doğal ve kültürel değerleri içeren açık yeşil alanlarda planlama, yönetim politikalarının metropoliten düzeydeki sorunlarla ilişkili olarak tanımlanması,
. Konuyla bağlantılı olarak ulusal ve uluslararası deneyimlerin paylaşılması,
. Teori ve uygulamanın bir arada ele alınması ve katılımcıların bilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi,
. Çalıştay konusu kapsamında analitik düşünmeyi ve politika üretme becerisinin geliştirilmesi olarak belirlenmiştir.

Çalıştay programı süresince;

. Davetli akademisyenler tarafından çalıştay konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası deneyimler sunularak tartışılacak,
. Çalışma alanı olan Atatürk Orman Çiftliği ve kent merkezi ziyaret edilecek,
. Çalışma alanına ilişkin yeni fikirler geliştirilecek, uzmanlar ve diğer katılımcılar arasında bilgi alışverişi sağlanarak, yapılan tartışmalar doğrultusunda çok disiplinli meslek dallarından oluşan gruplar tarafından 4 farklı atölyede gelişme projeleri üretilecektir.

Atölye konu başlıkları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

. Metropoliten bölgelerde doğa koruma ve ekolojik planlama yaklaşımları (eco-metamorphosis)
. Doğal ve kültürel değerlerin sürdürülebilirliği bağlamında kentsel dönüşüm ve alternatif modeller (sürdürülebilir kentsel gelişme, arazi kullanımı ve ulaşım, kamu mülkiyeti, özel mülkiyet, kamu-özel işbirliği, tarımsal ve açık alanların kentleşme baskısı ile kent içinde kalması ve dönüşümü)
. Metropoliten alanlarda büyük kentsel açık ve yeşil alanların arazi yönetimi ve politika üretimi (merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri yaklaşımları, yeni bir yönetim modeli önerisi,)
. Ekonomik kalkınma amaçlı büyük kentsel açık alanlar (tarımsal üretim, sanayi alanları planlaması, teknoloji tabanlı üretim)

Atölyelere, şehir ve bölge planlama, mimarlık, peyzaj mimarlığı, ekonomi, kamu yönetimi bölümleri lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin katılımı beklenmektedir.

Çalıştayın, Atatürk Orman Çiftliği'ne ilişkin uluslar arası bir platformda çok boyutlu öneriler geliştirilmesi yönünde akademik ortama, kamuoyuna ve ilgili kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Konu ile ilgili detaylı bilgilere aşağıdaki web adresinden ulaşılabilir.

http://www.mmf.gazi.edu.tr/~mmfsbp/aoc_web/summerschool.htm

KÜLTÜREL VE TEKNİK GEZİLER PROGRAMI

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Kültürel ve Teknik Gezi Komisyonu 38. Dönem süresince İstanbul Milli Saraylar Gezisi ve Tacın Gizemli Şehri Amasya Gezisini organize etmişti. Yeni dönemdede komisyon gezileri üç ana aksata ele almış Ankara kent içi gezileri keşif amaçlı, Ankara çevre civar gezileri ve Ankara dışı geziler olarak belirlemiştir. Aşağıda programı bulunan geziler ile ilgili detaylı bilgilere Şubemizden ulaşabilirsiniz. Komisyona katılmak isteyen ve organizasyon sürecinde yer almak isteyen üyelerimizin bizimle iletişime geçmeleri yeterli olacaktır.

a) Ankara Kent içi gezileri
(Hafta sonu programları)
a.1 Kıbrıs Köyü Vadisi Keşif ve Trekking
a.2 Bademlidere ve İmrahor Vadisi Keşif ve Trekking
a.3 Eymir Gölü ve Çevresi (Brunch ve Trekking)

b) Ankara Çevre Civar Gezileri
(Hafta sonu günü birlik)
b.1 Beypazarı Gezisi **(8 Mayıs 2005)**
b.2 Gordion-Pesinus-Sivrihisar Gezisi **(12 Haziran 2005)**
b.3 Ayaş Gezisi **(26 Haziran 2005)**

c) Ankara Dışı Geziler
c.1 Kastamonu Daday Azdavay **(19-20-21 Mayıs 2005)**
c.2 Doğu Karadeniz Gezisi **(2005 - Ağustos 1 Hafta)**

İletişim için: info@mimarlarodasiankara.org
Tel: 417 86 65' ten Bilge Canan Duman

beypazarı gezisi

günü birlik — teknik

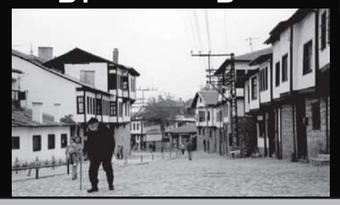

İŞYERİ TEMSİLCİLİK SEÇİMLERİ DEVAM EDİYOR

Kamu işyerlerinde mimarlarla yapılan toplantılar ve toplantılar sonucunda gerçekleşen işyeri temsilcilik seçimleri devam ediyor. İşyeri temsilcilikleri Koordinasyon komisyonu organizasyonunda devam eden seçimler 2 yılda bir yenilenmekte ve kamuda çalışan üyelerimizle iletişimin güçlenmesini ve kamudaki mimarlık birikiminin mimarlık ortamına kazandırılması hedeflenmektedir. Özel sektör ve üniversitelerde de kurulan işyeri temsilcilikleri en az 3 üyenin olduğu birimlerde gerçekleşmektedir. Birimlerinde işyeri temsilciliği oluşturmak isteyen üyelerimizin Şubemizle iletişime geçmesi yeterli olacaktır.
Bugüne kadar yenilenen seçimler ve işyeri temsilcileri şöyledir:
Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği: Serap Sevgi, Gamze Kuşseven, Kerem Tunca (yedek)
Büyükşehir Belediyesi İmar Daire Başkanlığı İşyeri Temsilciliği: Turan Aydoğan, Berna Öncel
Çevre Bakanlığı Özel Çevre Koruma Daire **Başkanlığı İşyeri Temsilciliği**: Hatice Üncü, Mehmet Çoban
T.C.Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği: Şule Sezginalp,Lale Sobutay, Kubilay Karagül(yedek)
Türkiye Kömür İşletmeleri İşyeri Temsilciliği: A.Taner Gencel
Kalkınma Bankası İşyeri Temsilciliği: Müfit Turan, Mehmet Ayvat
Sanayi Bakanlığı İşyeri Temsilciliği: Ayhan Tırpan, Bülent Atay, Songül Özkök Ay(yedek)
Yenimahalle Belediyesi İşyeri Temsilciliği: Emine Kaplan, Kazım Özcan, Arzu Öztürk
TRT Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği: A.Cemile Okyay, Günhan Evcimen
T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİM İşyeri Temsilciliği: Erkan Çelik, Soner Toğanaş(yedek)
Karayolları Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği: Selma Sökmen, Tuncay Akbulut
Milli Savunma Bakanlığı İşyeri Temsilciliği: M.Mithat Özgen,Diler Özdemir, Süheyla Yılmaz
Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı İşyeri Temsilciliği: Yunus Tural

Doxa yeniden çıkıyor

doxa

kastamonu gezisi

KASTAMONU / DADAY / PINARBAŞI / ILGAZ / TOSYA

program

19-20-21 Mayıs 2005

19 Mayıs 2005 Perşembe

7.30 Ankara'dan Hareket
11.30 Kastamonu'ya varış /Konaklama için yerleşme
12.30 Öğle yemeği/Tarihi Eflanili Konağı
13.30 Kent gezisi
-Cumhuriyet Meydanı
-Kent Tarihi Müzesi
-Zencirlioğlu Konağı
-Saat Kulesi parkından Kastamonu panoramasına bakış
-Nasrullah Meydanı
-Münire Medresesi (El Sanatları Çarşısı)
-İsmail Bey Külliyesi Deve Hanı
17.00 Serbest zaman
20.00 Akşam Yemeği / Serender Sofrası (Mimar Vedat Tek Anı Sanat ve Restorasyon Merkezi)

20 Mayıs 2005 Cuma

08.00 Kahvaltı
09.00 Daday ilçesine hareket
10.00 Kent gezisi
-Köpekçiler Konağı
-At Çiftliği
12.00 Öğle Yemeği/Daday
13.00 Pınarbaşı ilçesine hareket
14.30 Pınarbaşı 'ya varış kent gezisi
-Tarihi Paşa Konağı
-Valla Kanyonu
-Ilıca Şelalesi
18.30 Kastamonu'ya hareket
19.30 Konaklama (Polis Evi)
20.00 Akşam yemeği ve eğlence

21 Mayıs 2005 Cumartesi

08.00 Kahvaltı
09.30 Ilgaz'a Hareket
10.00 Ilgaz Doğa Turu
13.00 Öğle yemeği /Ilgaz
14.00 Tosya'ya hareket
17.00 Ankara 'ya hareket
20.00 Ankara'ya varış

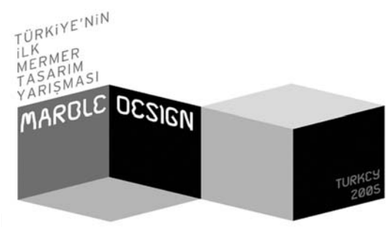

Mermer Tasarım Yarışması

Teslim Tarihi:14 Haziran 2005

Mermertay ve Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin işbirliği ile mermer kullanımını özendirmek, özgün tasarımlar yaratmak amacı düzenlenen yarışmaya mimarlar, endüstri tasarımcıları ve iç mimarlar ile bu mesleklerin ilgili bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri katılabilir.

ÖDÜLLER
1. ÖDÜL: 5.000 YTL
2. ÖDÜL: 3.500 YTL
3. ÖDÜL 2.000 YTL
3 ADET MANSİYON: 1.000'er YTL

DANIŞMAN JÜRİ
Ahmet Atay, Yönetici
Tamer Başbuğ, Mimar

JÜRİ
ORCAN GÜNDÜZ, Prof Dr, Mimar
KORAY HEPER, Mimar
DERYA AKDURAK, Mimar
AYDIN ÖZAY, Y.Mimar
YANKI GÖKTEPE, Mimar / End. Ür. Tasarımcısı

Proje Teslim Tarihi : 14 Haziran 2005 Salı
Katılımcılar yarışma şartnamesini aşağıdaki adreslerden temin edebilirler.
Mimarlar Odası İzmir Şubesi 1456 Sokak No:8/10 Alsancak-İzmir
Tel:0232 463 66 25 - www.izmimod.org.tr
www.mermertay.com.tr

Van – Beşyol Meydanı, Hastane Caddesi, Milli Egemenlik Caddesi ve Çevresi Kentsel Tasarım Proje Yarışması

Teslim Tarihi :10.06.2005

ÖDÜLLER

1. ÖDÜL	:	15.000,00 YTL
2. ÖDÜL	:	8.000,00 YTL
3. ÖDÜL	:	5.000,00 YTL
1. MANSİYON	:	3.000,00 YTL
2. MANSİYON	:	3.000,00 YTL
3. MANSİYON	:	3.000,00 YTL

Satınalma için jüri emrine 3.000,00 YTL ayrılmıştır.

Yarışma Raportörlüğü: Van Belediyesi Cumhuriyet Caddesi – VAN
Tel: 0.432. 216 73 41
Faks: 0.432. 216 20 08
E-posta: **vanbelediyesi@van.bel.tr**

ARCHIPRIX-Türkiye 2005

Türkiye'de mimarlık alanında eğitim veren tüm üniversitelerden en iyi diploma projelerini seçmek üzere düzenlenen "**ARCHIPRIX-Türkiye 2005**"in bu yıl 10. su düzenleniyor.

Sponsorlar: Yapı-Endüstri Merkezi, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı, Çimsa A.Ş
Son Teslim Tarihi:15 Ağustos 2005, saat 17.00

2004-2005 akademik yılı, Şubat ya da Haziran dönemine ait bitirme ödevleri ile katılınan yarışma için başvuru formları, Mimarlık Bölüm Başkanlıklarından veya **www.archiprix-tr.com** adresinden elde edilebilir.

Jüri: Doğan Hasol, Şevki Vanlı, Danyal Çiper, İhsan Duygulu, Cumhur Keskinok, Semra Teber ve Affan Yatman
Yedek Jüri: Faruk Şahin ve İzzet Fikirlier

ARCHIPRIX Türkiye 2005 ödül töreni, Aralık ayında, Ankara'da düzenlenecek. Ayrıca yarışmaya katılan mimarların projelerini içeren yarışma kataloğu da Aralık ayında ortama sunulacak.

Archiprix 2005 Ödülleri
1. Ödül "Çimsa Beyaz Çimento Ödülü" 2.250.YTL
Çimsa Özel Ödülü "Mimaride Beyaz Çimento Uygulamaları İspanya Gezisi"
Nemetschek-FGA Mimarlık Ödülü:"Allplan Mimari Cad Sistemi"
2.Ödül 1.750.YTL
Çimsa Özel Ödülü "Mimaride Beyaz Çimento Uygulamaları İspanya Gezisi"
3.Ödül 1.500.YTL
Çimsa Özel Ödülü "Mimaride Beyaz Çimento Uygulamaları İspanya Gezisi"
Mansiyon 1.250YTL (Her Biri)

I MAYIS KUTLAMALARI

Tüm Dünyada coşku ile kutlanan 1 Mayıs 2005 İşçi Bayramı oldukça geniş katılımla Ankara'da Tandoğan Meydanında kutlandı. Meslek Örgütlerini çatısı altında birleştiren T.M.M.O.B. Ankara İl Koordinasyon Komisyonu 1 Mayıs İşçi Bayramı Tertip Komitesinde yer alarak organizasyona katkı koydu. T.M.M.O.B. Ankara İl Koordinasyon Komisyonu Sekreterliğini yürüten Şubemiz T.M.M.O.B. parkartı altında etkinliğe katılarak Maltepe Nokta Durağından yola çıkıp Tandoğan'a yürüyen diğer katılımcılar ile birlikte coşkuyla 1 Mayıs'ı kutladı.

arkikatür

Uğur Pamuk

Mimarlar Odası Denizli Şubesi'nin düzenlediği Karikatür Yarışması 2. Ödül

01.03.2005 TARİHİ İLE 30.04.2005 TARİHLERİ ARASINDA MESLEKİ DENETİME GELEN PROJE SAYISI

AKYURT	ALTINDAĞ	BEYPAZARI	ÇANKAYA	ELMADAĞ	ETİMESGUT	GÖLBAŞI	GÜDÜL	KAZAN	LALAHAN	MAMAK	NALLIHAN	POLATLI	SİNCAN	TEMELLİ	YENİKENT	YENİMAHALLE	
1	4	8	109	6	193	1	1	26	3	136	1	1	7	1	6	160	toplam 664

AÇIKLAMA	01.02.2005	01/02/2005-28/02/2005 ARASI HAREKELER							01.03.2005 E DEVİR	
	(1) MEVCUTLAR VE	(2) BORÇLAR	GELİRLER			GİDERLER			MEVCUTLAR VE ALACAKLAR	KALAN BORÇLAR
			(3) ALACAK TAHAKKUKU	(4) NAKİT (Kasa Banka+Viza)	(5) ALACAK TAHSİLATI	(6) NAKİT	(7) ÖDENEN BORÇLAR	(8) YENİ BORÇLAR		
Devir Kasa	3.996,10								917,42	
Devir Banka	10.782,16								1.200,61	
Devir Viza	61.802,11								58.105,33	
Verilen çekler										
Birimlerden % 25 Alaca	65.757,67		6.666,48		1.252,25				71.171,90	
Üye Kayıt Ödentileri				240,00						
Üye Aidatları				22.427,27						
Mesleki Denetim				32.272,50						
Büro Tes.Yen.ve Açma				8.209,00						
Belge Satışları				2.947,50						
Bilirkişilik				225,00						
Bilirkişiler adına tahsilat				225,00						
Bilgisayar kurs gelirleri				5.537,50						
Yayın Satış				102,00						
Merkez adına Mühür tahsilatı				240,00						
Merkez adına Kimlik tahsilatı				495,00						
Antakya Kongresi				1.005,00						
Antakya Kongresi Havale						1.005,00				
Yönetici ücretleri						1.472,00				
Yönetici yollukları						101,25				
Kahve+Çelenk-Çiçek+Vefat ilanı)		920,00				3.890,67				920,00
Konferans Sempozyum		6.034,33				1.411,34	2.500,00			3.534,33
Personel Ücretleri						27.514,67				
Bilgisayar kurs giderleri						1.961,55		31,86		31,86
Personel Yollukları						674,90				
Posta-Kargo-Telefon-İnternet						7.919,46				
Kırtasiye		9.287,72				90,34	3.000,00	544,02		6.831,74
Ödenen KDV						8,40				
Ödenen Muhtasar						4.234,31				
Ödenen SSK						8.266,27				
Bina İşletme Giderleri		3.110,77				1.841,28	750,00	206,02		2.566,79
Yayın ve Yayın alım giderleri		7.354,39				1.218,78	2.647,63	10.325,27		15.032,03
Genel Merkeze % 20 pay		101.222,04					12.450,00			88.772,04
Merkez Adına Harcamalar		8.577,18					8.577,18			0,00
Bilirkişilere Ödenen										
TOPLAM	142.338,04	136.506,43	6.666,48	73.925,77	1.252,25	61.610,22	29.924,81	11.107,17	131.395,26	117.688,79
	222.930,29									
	222.930,29									
	0,00									